

EVA: 2010-3211-0016
Številka: 0072-8/2010/100
Ljubljana, 7. 3. 2011

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE
REPUBLIKE SLOVENIJE
Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Popravek gradiva št. 1

Navedba gradiva, ki se popravlja:

Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020 – predlog za obravnavo.

Besedilo popravkov:

Preambula predloga sklepa Vlade RS se v gradivu spremeni tako, da se glasi: »Na podlagi 45. člena Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 119/06-uradno prečiščeno besedilo, 59/07-ZŠtip (63/07-popr.), 64/08, 86/09 in 62/10-ZUPJS) je Vlada Republike Slovenije na ____ seji dne _____ pod ____ točko dnevnega reda sprejela«

Pod točko 7.a – Predstavitev ocene finančnih posledic, višjih od 40 000 EUR – pod rimsko I. se popravi znesek pri tekočem letu iz »467.481.546« na »462.246.619«.

Pod točko 7.a – Predstavitev ocene finančnih posledic, višjih od 40 000 EUR – pod rimsko II. se popravi šifra proračunske postavke ESS-OP 07-13-PU 1.3 Štipendijska shema – lastni delež iz »9498« na »9499«.

V jedru gradiva se spremeni naslov iz »Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011-2020« na »Resolucijo o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011-2020«.

V jedru gradiva se 16. ukrep spremeni tako, da se glasi:

»16. ukrep: Zagotovitev okvira za razvoj donatorstva kot vse pomembnejšega zasebnega vira financiranja visokega šolstva

- Najpozneje do leta 2015.
- Odgovornost: Vlada (MF, MVZT), DURS.
- Pojasnilo: Pospesjevali bomo donatorstvo v visoko šolstvo, znanost in raziskovanje vključno z davčnimi olajšavami. Dolgoročni razvoj donatorstva je nujen zaradi boljše povezanosti visokošolske in raziskovalne dejavnosti z družbo in posledično izboljšanim položajem (ugledom) visokošolskih kadrov ter raziskovalcev in inovatorjev v družbi. Ključni predpogoj za donatorstvo je zaupanje v visoko šolstvo in znanost kot katalizatorja razvoja in vzpostavljanja kreativne, na znanju temelječe družbe. Glede na to, da je segment donatorstva v razvitih državah pomemben vir sofinanciranja visokošolskih in raziskovalnih aktivnosti je cilj NPVŠ 2011 – 2020 spodbuditi dolgoročni razvoj tega segmenta v družbi, tudi prek davčnih olajšav pri čemer pa gre za trajni proces, ki ima mnogo daljši horizont kot ga ima predvidoma trenutna finančna kriza.«

Obrazložitev prejetih pripomb ministrstev, ki se ne popravljajo:

Služba Vlade RS za zakonodajo

SVZ opozarja na vsebino predlaganega programa, s katerim se posameznim državnim organom nalagajo naloge oziroma ukrepi, ki jih le morajo izvesti oziroma so zanje odgovorni in predlaga, da naloge oziroma ukrepe, ki so določeni v predlaganem nacionalnem programu, sprejme vlada v ločenem aktu na podlagi 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije. Odgovarjamo, da po našem mnenju nacionalni program lahko vsebuje konkretnije cilje, ukrepe, odgovornosti in časovnico na podlagi elementov programa, ki so določeni v Zakonu o visokem šolstvu kot na podlagi narave strateških dokumentov. Tako bomo zagotovili tudi prepoznavanje in zavezo posameznih resornih ministrstev kot tudi visokošolskih akterjev v širšem smislu.

Ministrstvo za kulturo

MK predlaga, da ponovno preučimo predlog, ki so ga v medresorskem usklajevanju podali k ukrepu 36 – Poučevanje v tujih jezikih. Predlagali so, da bi izvajanje študijskega procesa v tujem jeziku omogočili le, če bi bil dostop do istih študijskih vsebin omogočen tudi v slovenščini. Po našem mnenju naše besedilo ukrepa že zaobjema možnosti, ki jih izpostavlja MK in zagotavlja skrb za razvoj slovenskega jezika in terminologije v visokem šolstvu in znanosti. Pri tem poudarjamo, da gre za strateški dokument, implementacija pa se bo zagotovila v novem Zakonu o visokem šolstvu. Pri tem bomo posebno pozornost namenili skrbi za slovenski jezik, v ta namen pa že deluje delovna skupina Slovenske akademije znanosti in umetnosti in Rektorske konference RS, katere namen je poiskati praktične rešitve in zakonske diktacije za prej omenjen nov Zakon o visokem šolstvu.

Ministrstvo za finance

MF ponovno predlaga črtanje 16. ukrepa, in sicer razvoj donatorstva kot vse pomembnejšega vira financiranja visokega šolstva preko spremembe 66. in 142. člena Zakona o dohodnini in Uredbe o namenitvi dela dohodnine za donacije. Pojasnujemo, da smo 16. ukrep ustrezno prilagodili tako, da se ne nanaša na omenjeni institut, temveč skladno z RISS na razvoj sistemskega okvira donatorstva do leta 2015.

MF predlaga črtanje MF in DURS pri 41. ukrepu, ki govori o vzpostavitvi sistema vračanja šolnin, saj nalaganje novih nalog MF in DURS ni sprejemljivo. Pri tem pojasnujemo, da gre za medsektorsko sodelovanje pri vzpostavitvi sistema in vračanje šolnin v državni proračun, pri čemer je strokovno sodelovanje MF in DURS nujno, sicer ukrepa ni mogoče izvesti. Ocenjujemo, da je ukrep potrebno ohraniti iz vidika večanja odgovornosti študentov, hkrati pa opredeliti, kaj vzpostavitev takšnega sistema zahteva na sistemski ravni. Zato želimo in predlagamo, da se MF in DURS ohranita v omenjenem ukrepu.

Pri ukrepu 13 MF navaja, da je potrebno opredeliti, kje se bodo zagotovila dodatna sredstva za razvojni steber financiranja. Kot smo že pojasnili, tega v resoluciji ne moremo zapisati, saj gre za predvideno strateško odločitev Vlade RS.

MF opozarja, da je potrebno upoštevati realne možnosti financiranja in višino sredstev zagotovljeno v proračunih za leti 2011 in 2012. Pojasnujemo, da mora resolucija realno opredeliti obseg sredstev, ki je potreben za njeno izvedbo oziroma za doseganje postavljenih ciljev.

MF opozarja, da je predstojnik neposrednega uporabnika državnega proračuna pristojen za prevzemanje obveznosti, verifikacijo obveznosti, izdajo odredbe v breme proračunskih sredstev

organa, ki jih vodijo, in ugotavljanje pravic izterjave ter izdajanje nalogov za izterjavo v korist proračunskih sredstev. Ker omenjamo vračilo sredstev ob neuspešnem zaključku študija na drugi in tretji stopnji, MF opozarja, da se proračunska sredstva vračajo v proračun skupaj z zakonitimi zamudnimi obrestmi. Pojasnujemo, da resolucija vključuje opozorjene elemente, ki predvidevajo vračanje sredstev ob neuspešnem zaključku študija v proračun.

Gregor Golobič
MINISTER

Številka: 0072-8/2010/100
Ljubljana, dne 28.2.2011
EVA 2010-3211-0016
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020 – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi 45. člena Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 119/06-uradno prečiščeno besedilo, 59/07-ZStip (63/07-popr.), 64/08, 86/09 in 62/10-ZUPJS) je Vlada Republike Slovenije na ____ seji dne _____ pod ____ točko dnevnega reda sprejela

S K L E P

Vlada Republike Slovenije je določila predlog Resolucije o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011-2020, EVA 2010-3211-0016, ki se ga pošlje v Državni zbor Republike Slovenije v obravnavo in sprejem.

Prejmejo:

- Ministrstvo za šolstvo in šport,
- Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve,
- Ministrstvo za gospodarstvo
- Ministrstvo za finance,
- Ministrstvo za javno upravo,
- Ministrstvo za notranje zadeve,
- Ministrstvo za kulturo,
- Ministrstvo za zdravje,
- Služba Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu,
- Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj,
- Služba Vlade RS za razvoj in evropske zadeve,
- Služba Vlade RS za zakonodajo.

2.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

dr. Stojan Sorčan, generalni direktor Direktorata za visoko šolstvo.

2.b Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu Državnega zbora:

- Gregor Golobič, minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo,
- dr. József Györkös, državni sekretar,
- dr. Stojan Sorčan, generalni direktor Direktorata za visoko šolstvo.

3. Gradivo se sme objaviti na svetovnem spletu:		DA
4.a Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem oziroma skrajšanem postopku v Državnem zboru RS z obrazložitvijo razlogov:		
4.b Predlog za skrajšanje poslovniških rokov z obrazložitvijo razlogov:		
5. Kratek povzetek gradiva		
Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011-2020 je najvišji razvojno-usmerjevalni dokument namenjen slovenskemu visokemu šolstvu in hkrati dolgoročni dokument, ki opredeljuje cilje, merila in ukrepe za oblikovanje kakovostnega slovenskega visokošolskega prostora. Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2007-2010 iz leta 2007 (Uradni list RS, št. 94/07) se je v letu 2010 iztekla, glede na Zakon o visokem šolstvu pa je potrebno pripraviti novega. Nov splošni dolgoročni program razvoja je potreben zaradi potrebne nacionalne orientacije na tem pomembnem področju, prav tako so nastale nove razmere, ki vplivajo na visoko šolstvo. Dokument celovito obravnava področje visokega šolstva in natančno opredeljuje prioritete, cilje, merila, časovnico in odgovorne za izvedbo. Osnovni cilji slovenskega visokošolskega prostora v letu 2020 bodo kakovost in odličnost, raznovrstnost ter dostopnost s podpornimi instrumenti internacionalizacije, diverzifikacije, študijske strukture in financiranja visokega šolstva. Kakovost bo vsem omogočala mednarodno primerljivo in priznano visokošolsko izobrazbo, zaposljivost in mobilnost v evropskem prostoru ter širše; socialna razsežnost bo omogočala pravičen dostop do visokega šolstva in neovirano dokončanje študija; raznovrstnost prinaša raznolikost vrst in poslanstev institucij ter študijskih programov za doseganje vseh osnovnih ciljev visokega šolstva.		
6. Presoja posledic		
a)	na javnofinančna sredstva v višini, večji od 40 000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	na usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	DA
č)	na gospodarstvo, posebej na mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	na okolje, kar vključuje tudi prostorske in varstvene vidike	NE
e)	na socialno področje	DA
f)	na dokumenta razvojnega načrtovanja: - na nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja, - na razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - na razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	DA

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic, višjih od 40 000 EUR

/samo, če izbere DA pod točko 6a)/

I. Ocena finančnih posledic				
	Tekoče leto (t)	t+1	t+2	t+3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna	462.246.619	557.280.422	582.589.936	608.513.665
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javna finančna sredstva				
II. Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene po naslednjih proračunskih postavkah (PP) s predvidenimi zneski:				
Šifra PP	Ime proračunske postavke	Ime proračunskega uporabnika	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1
5733	Mednarodna dejavnost visokega šolstva	3211	160.000	160.000
5734	Investicije v visokem šolstvu	3211	7.737.040	5.047.695
5737	Dejavnost visokega šolstva	3211	262.652.389	260.738.173
5742	Nacionalni projekti visokega šolstva	3211	380.235	346.700
5743	Interesna dejavnost študentov	3211	73.498	73.498
5744	Prestrukturiranje visokega šolstva	3211	30.000	30.000
5746	Visokošolske knjižnice	3211	4.382.200	3.882.200
5751	Sofinanciranje podiplomskega študija	3211	1.497.382	0
5756	Narodna in univerzitetna knjižnica	3211	2.305.907	1.193.907
6884	Razvoj RI infrastrukture – ESRR – delež EU	3211	19.995.280	56.669.662

6941	Kakovost, konkurenčnost in odzivnost visokega šolstva – ESS – delež EU	3211	1.475.143	1.164.593
6973	Razvoj RI infrastrukture – ESRR – lastni delež	3211	3.528.579	10.000.528
6985	Kakovost, konkurenčnost in odzivnost visokega šolstva – ESS – lastni delež	3211	260.319	205.516
8213	Ustanovitev Evro-sredozemske univerze	3211	500.000	500.000
8236	Skrb za slovenščino	3211	1.300.000	1.300.000
9498	ESS-OP 07-13-PU 1.3. Štipendijska shema – delež EU	3211	4.533.334	13.685.573
9499	ESS-OP 07-13-PU 1.3. Štipendijska shema – lastni delež	3211	800.000	2.415.102
9526	Inštituta Univerze na Primorskem	3211	523.000	523.000
5749	Dom podiplomcev – upravljanje	3211	92.000	92.000
5752	Investicije v študentske domove	3211	10.444.736	2.914.511
9649	Mednarodna mobilnost v visokem šolstvu	3211	617.899	614.272
6057	Ekspertni sistemi	3211	15.000	15.000
9581	Stvarno premoženje – sredstva od obrem.	3211	500	500
7282	Sredstva za investicije v visoko šolstvo in študentske domove	3211	5.400.000	5.400.000
7455	Stvarno premoženje – sredstva kupnin od prodaje stvarnega premoženja	3211	1.000	1.000
7570	Najemnine – sredstva najemnin	3211	1.000	1.000
5651	Plače	3211	887.546	887.546
5656	Materialni stroški	3211	29.948	29.948
9885	Plače	1217	386.557	386.557
9886	Materialni stroški	1217	232.397	232.397
9887	Investicije in investicijsko vzdrževanje	1217	30.000	30.000
9888	Kakovost visokega šolstva	1217	175.000	175.000

9889	Kakovost, konkurenčnost in odzivnost visokega šolstva – ESS delež EU	1217	2.117.446	3.007.708
9890	Kakovost, konkurenčnost in odzivnost visokega šolstva – ESS slovenska udeležba	1217	373.667	530.772
3024	Plače	3311	282.960	282.960
3348	Materialni stroški	3311	161.159	161.159
4389	Razvoj višjega šolstva	3311	86.897	86.897
5786	Investicije v višjem šolstvu	3311	1.370.643	1.125.000
8733	Dejavnost višjega šolstva	3311	16.600.000	16.345.643
1528	Regresiranje prevozov študentom višjih šol	3311	95.232	95.232
5753	Regresiranje prevozov študentom	3211	1.511.145	1.501.160
5755	Študentski domovi	3211	3.723.782	3.700.484
7054	Državne, zoisove štipendije in nagrade za trajnostni razvoj	2611	71.352.844	126.981.195
5629	Subvencioniranje študentske prehrane	2611	14.122.955	14.546.334
SKUPAJ:			442.246.619	537.080.422
Manjkajoče pravice porabe se bodo zagotovile s prerezporeditvijo iz naslednjih PP:				
Šifra PP	Ime proračunske postavke	Ime proračunskega uporabnika	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1
SKUPAJ:				
Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov oz. povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki			Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1
SKUPAJ:				
Obrazložitev: V oceno finančnih posledic Resolucije o nacionalnem programu visokega šolstva do leta 2014 so vključena sredstva, ki se jih namenja za terciarno izobraževanje, torej: - sredstva politike 02 – Visoko šolstvo, znanost, tehnologija in informacijska družba, program 0201 – Visoko šolstvo, - sredstva politike 04 – Izobraževanje in šport, in sicer: podprogram 040104 – Višješolsko izobraževanje in 040107 – Pomoči šolajočim v delu, ki vključuje pomoči v višjem šolstvu, in v visokem šolstvu, ter				

- proračunska postavka 8236 Skrb za slovenščino iz politike 05 – Kultura, vsi, s proračunskimi postavkami, navedenimi v zgornji tabeli, z vsemi ukrepi v okviru teh postavk.

Od leta 2012 do 2014 je načrtovana takšna rast sredstev, da bomo v letu 2015 dosegli cilj najmanj 1 % BDP proračunskih sredstev za visoko šolstvo, hkrati pa sledimo cilju iz resolucije o nacionalnem programu visokega šolstva, da v letu 2015 za terciarno izobraževanje proračunskih sredstev ne sme biti manj kot 1,3 % BDP. Za leto 2011 je pri oceni finančnih posledic upoštevanih dodatnih 20 mio EUR, ki bodo v skladu s proračunskimi možnostmi zagotovljeni s prerazporeditvami, v letu 2012 pa je dodatno upoštevanih 20,2 mio EUR, za uresničevanje uredbe o javnem financiranju visokošolskih zavodov in drugih zavodov, ki jih bo Vlada RS načrtovala ob spremembi proračuna za leto 2012.

Z Resolucijo o nacionalnem programu visokega šolstva je načrtovano, da bodo proračunska sredstva za terciarno izobraževanje v letu 2020 dosegla 2,5 % BDP, od tega 2 % sredstev BDP iz proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic, nižjih od 40 000 EUR

/samo, če izbere NE pod točko 6a)/

Kratka obrazložitev

8. Predstavitev sodelovanja javnosti

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja

DA

Datum objave:

- Izhodišča za Nacionalni program visokega šolstva 2011 – 2020; datum objave: 1.7.2010
- Osnutek Nacionalnega programa visokega šolstva 2011 – 2020; datum objave: 8.9.2010
- Osnutek NPVŠ s komentarji (dokument za nadaljevanje razprave); datum objave: 11.11.2010
- Predlog Resolucije Nacionalnega programa visokega šolstva 2011 – 2020, poslan v medresorsko usklajevanje; datum objave: 25.01.2011

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti.

- občin gradivo ne zadeva.

Mnenja, predloge, pripombe so podali:

Organizirani posveti ter obravnave osnutka NPVŠ:

- SAZU, 20.9.2010
- 2. delovna skupina Sveta Vlade RS za študentska vprašanja, 20.9.2010 in 12.10.2010
- na Univerzi v Mariboru, 22.9.2010
- na Univerzi v Ljubljani, 23.9.2010
- na Inženirski akademiji Slovenije, 28.9.2010
- na Univerzi na Primorskem, 29.9.2010
- s sindikati v visokem šolstvu, 4.10.2010

- s Skupnostjo samostojnih visokošolskih zavodov, 5.10.2010
- na Svetu RS za visoko šolstvo, 6.10.2010
- na Svetu Vlade RS za študentska vprašanja, 13.10.2010
- na skupni seji Sveta RS za visoko šolstvo in Sveta za znanost in tehnologijo RS, 20.10.2010 in 22.12.2010
- s predstavniškimi telesi delodajalcev, 25.10.2010

Odzvali smo se vabilom in se udeležili razprav:

- na senatu Fakultete za družbene vede UL, 4.10.2010
- s Skupnostjo višjih strokovnih šol, 5.10.2010
- z Regijskim študijskim središčem Celje, 5.10.2010
- z Odborom za obrambo visokošolskega in znanstvenega dela, 6.10.2010
- z Dolenjsko akademsko iniciativo, 13.10.2010
- na posvetu Biotehniške fakultete UL, 18.10.2010
- na družboslovnem večeru Fakultete za uporabne družbene študije v Novi Gorici, 3.11.2010

V okviru javne razprave smo pisno prejeli sledeče komentarje:

- Franček Drenovec, datum objave: 29.9.2010
- Skupnost višjih strokovnih šol, datum objave: 7.10.2010
- Društvo mladih raziskovalcev Slovenije, datum objave: 8.10.2010
- Študentska organizacija Slovenije, datum objave: 14.10.2010
- Mednarodna podiplomska šola Jožefa Stefana, dekan Robert Blinc, datum objave: 15.10.2010
- DOBA Fakulteta za uporabne poslovne in družbene študije Maribor, datum objave: 15.10.2010
- Skupnost samostojnih visokošolskih zavodov Slovenije, datum objave: 15.10.2010
- Koordinacija študentskih svetov RS, datum objave: 15.10.2010
- Visoka šola za zdravstveno nego Jesenice, datum objave: 15.10.2010
- dr. Irena Šumi, Evropski center Maribor, datum objave: 15.10.2010
- Društvo študentov invalidov Slovenije, datum objave: 15.10.2010
- Umetniške akademije Univerze v Ljubljani, datum objave: 18.10.2010
- Univerza v Ljubljani, datum objave: 20.10.2010
- Območna obrtno-podjetniška zbornica Maribor, datum objave: 20.10.2010
- Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, datum objave: 20.10.2010
- Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani, datum objave: 20.10.2010
- Univerzitetna knjižnica Maribor, datum objave: 20.10.2010
- Mladinski svet Slovenije, datum objave: 20.10.2010
- dr. Matej Makarovič, dr. Matevž Tomšič, dr. Borut Rončević, dr. Janez Povh, dr. Boris Bukovec, datum objave: 25.10.2010
- dr. Tomaž Savšek, datum objave: 26.10.2010
- Fakulteta za državne in evropske študije ter Evropska pravna fakulteta v Novi Gorici, datum objave: 27.10.2010
- Univerza na Primorskem, datum objave: 28.10.2010
- Rektorska konferenca Republike Slovenije, datum objave: 2.11.2010
- dr. Marko Kos, datum objave: 6.12.2010
- SATENA, datum objave: 6.12.2010
- Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani, datum objave: 03.01.2011

Upoštevani so bili:

- v pretežni meri

Bistvena odprta vprašanja:

- izstop zaposlenih iz sistema javnih uslužbencev
- Sindikati iz področja visokega šolstva nasprotujejo izstopu iz sistema javnih uslužbencev

predvsem zaradi nejasne nove ureditve. Vodstva visokošolskih institucij možnost zahtevajo. V vsakem primeru ukrep o možnosti izstopa iz sistema javnih uslužbencev omogoča ohranjanje osnovnih pravic iz trenutnega sistema in ponuja vrsto opcij o novem sistemu, pri čemer so kolektivne pogodbe lahko ena izmed opcij, trenutne plače in ostale pravice pa izhodišče za nadgradnjo. Deležniki sami (zaposleni in delodajalci) bodo do spremembe zakonodaje poiskali rešitev, ki bo sprejemljiva za oboje in omogočala primerno plačilo za najboljše domače in tuje strokovnjake glede na njihovo usposobljenost, strokovnost in vrsto dela.

- vračanje stroškov študija po neuspešno zaključeni drugi in tretji študijski stopnji
Študentska organizacija ne podpira vračanja stroškov študija po neuspešno zaključeni drugi in tretji študijski stopnji. Pri tej rešitvi vztrajamo z vidika krepitve odgovornosti študenta kot posameznika. Ukrep bo pozitivno prispeval k izboljševanju dokončanja študija (trenutno 35 % študentov, ki se vpiše v visoko šolstvo ne zaključi študija), zmanjševanju fiktivnega vpisa, krajšanju časa študija in podobno.

- institucionalna binarnost
S prvotnim predlogom ukrepa v NPVŠ 2011-2020, ki je predvideval striktno institucionalno binarnost ni soglašala vrsta visokošolskih deležnikov. Vsi so pa soglašali, da trenutno stanje, v katerem se v istem okolju in z istimi resursi izvajajo tako strokovni kot univerzitetni študijski programi, ni primerno. Tako smo pripravili predlog, ki ni izgubil osnovnega cilja po ločeni pripravi in izvajanju obeh vrst študijskih programov, a hkrati kompromisno zagotavlja organizacijsko izvedbo v okviru prilagojenih obstoječih institucij.

- prehod iz programske k institucionalni akreditaciji
Študentska organizacija Slovenije z ukrepom ne soglaša. Pri ukrepu vztrajamo, saj je trenutni sistem preveč rigid in obremenjujoč za sistem in visokošolske institucije. Pojasnili pa smo, da institucionalna akreditacija vsebuje tudi vzorčne evalvacije študijskih programov ter da se ohrani prva akreditacija študijskih programov ter akreditacija področij.

Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/2006 - uradno prečiščeno besedilo), kar je razvidno v predlogu predpisa.

9. Predstavitev medresorskega usklajevanja

/Gradivo je bilo poslano v medresorsko usklajevanje:

- Ministrstvo za šolstvo in šport,
- Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve,
- Ministrstvo za gospodarstvo
- Ministrstvo za finance,
- Ministrstvo za javno upravo,
- Ministrstvo za notranje zadeve,
- Ministrstvo za kulturo,
- Ministrstvo za zdravje,
- Služba Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu,
- Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj,
- Služba Vlade RS za razvoj in evropske zadeve,
- Služba Vlade RS za zakonodajo.

/Datum pošiljanja:/ 18.1.2011

/Gradivo je usklajeno:

delno

Bistvena odprta vprašanja:

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve

- Pri vključevanju delodajalcev in izvajanju prakse v strokovnih visokošolskih študijskih programih ni omenjene verifikacije delodajalcev.

Verifikacija delodajalcev, ki bodo študentom nudili prakso in druge oblike vključevanja v delovno okolje ni posebej izpostavljeno, saj je to vključeno v sistem zagotavljanja kakovosti v poglavju o kakovosti. NAKVIS bo moral presoati programe v celoti, vključno z deli kurikula, ki se bodo izvajali izven visokošolskih institucij. Tako bo pregledoval tudi kakovost sodelovanja z gospodarstvom in pridobivanje učnih dosežkov s strani študentov.

Ostala vprašanja, na katere jo opozorilo MDDSZ smo ustrezno vključili v besedilo Resolucije o NPVŠ 2011-2020.

Ministrstvo za finance

- Ministrstvo pripominja, da povišanje ali uveljavljanje novih davčnih olajšav pomeni dodaten nenačrtovan izpad javnofinančnih virov, kar je v sedanjem času oz. javnofinančni situaciji težje sprejemljivo.

NPVŠ 2011-2020 je državni strateški dokument, v katerem opredeljujemo potrebno smer razvoja, potrebne ukrepe in predvidena potrebna sredstva. Visoko šolstvo postavljamo v središče slovenske družbe in mu namenimo visoko razvojno prioriteto. Če želimo, da bo visoko šolstvo izpolnilo cilje, ki jih pričakujemo, je potrebno v ta namen izkazati tudi potrebno finančno prioriteto. V dokumentu smo nakazali nekatere vire dodatnega financiranja, pri čemer pa je potrebno poudariti, da je neizbežno potreben tudi dvig nacionalnih integralnih sredstev. Način in vir financiranja je odvisen od širšega političnega konsenza o tem, ali je takšna investicija potrebna ali ne, in v skladu s tem tudi prerazporediti potrebna finančna sredstva. Brez potrebnega soglasja celotne politike cilji NPVŠ 2011-2020 niso uresničljivi.

- K 16. ukrepu – razvoj donatorstva, MF predlaga črtanje navedenega ukrepa oziroma prilagoditev ukrepa na način, da njegova realizacija ne bo temeljila na davčnih olajšavah

K že prej opisanemu želimo dodati še pomembnost diverzifikacije virov financiranja visokega šolstva, kar pomeni, da je potrebno bistveno pospešiti priliv sredstev iz zasebnega sektorja v visoko šolstvo. Dolgoročni razvoj donatorstva je nujen zaradi boljše povezanosti visokošolske in raziskovalne dejavnosti z družbo in posledično izboljšanim položajem (ugledom) visokošolskih kadrov ter raziskovalcev in inovatorjev v družbi. Ključni predpogoj za donatorstvo je zaupanje v visoko šolstvo in znanost kot katalizatorja razvoja in vzpostavljanja ustvarjalne, na znanju temelječe družbe. Glede na to, da je donatorstvo v razvitih državah pomemben vir sofinanciranja visokošolskih in raziskovalnih aktivnosti je cilj NPVŠ 2011 – 2020 spodbuditi dolgoročni razvoj tega segmenta v družbi, tudi prek davčnih olajšav, pri čemer gre za trajni proces, ki ima mnogo daljši časovni horizont kot ga ima trenutna finančna kriza.

- K 41. ukrepu – MF predlaga, da se navedeni ukrep podrobneje opredeli oziroma, da se natančno določijo naloge in obveznosti Ministrstva za finance in Davčne uprave RS v zvezi z ukrepom.

Točne naloge in obveznosti pri realizaciji 41. ukrepa NPVŠ 2011-2020 bodo znane ob zaključku implementacijskega načrta navedenega dokumenta. Pomembna je

svetovalna vloga MF. Naloge, ki se bodo dotikale vračanja šolnin na drugi in tretji stopnji visokošolskega izobraževanja bodo osnovane na principu odpravljanja administrativnih ovir ter podprte z informacijskim sistemom, ki bo olajšal vračanja. Ker gre za sredstva iz proračuna, ki se bodo vračala v proračun je sodelovanje MF nujno. Zaradi različnih pogojev vračanja šolnin, glede finančnega stanja posameznika, ki bo koristil šolnino na drugi oz. tretji stopnji, je potrebno tudi sodelovanje DURS, vendar le tako, da poda informacijo, kdaj je posameznik finančno zmožen vrniti dodeljena sredstva.

- V 13. ukrepu so v dokumentu navedena dodatna sredstva v višini 20 mio EUR v letu 2011 za razvojni steber. MF prosi, da sporočimo, kje imamo zagotovljena dodatna sredstva oz. na kakšen način jih bomo zagotovili znotraj našega finančnega načrta.

Dodatna sredstva v višini 20 milijonov EUR v letu 2011 za razvojni steber financiranja in še 20 milijonov EUR, ki izhajajo iz nove Uredbe o financiranju visokošolskih in drugih zavodov za leto 2012 potrebujemo za uresničevanje NPVŠ 2011-2020. Ne moremo navesti kje v proračunu se naj sredstva zagotovijo, saj je to strateška in prioriteta odločitev Vlade RS. NPVŠ 2011-2020 je strateški dokument, ki postavlja cilje in vizijo ter potrebna sredstva za njegovo uresničevanje.

- MF opozarja, da mora biti dokument v skladu z 17. členom Uredbe o dokumentih razvojnega načrtovanja in postopkih za pripravo državnega proračuna usklajen s SVREZ.

V procesu medresorskega usklajevanja je bilo usklajevanje opravljeno.

- Opozorilo glede ustreznega nadzora nad delom izvajalskih institucij.

Nadzor delovanja institucij bo potekal v skladu z veljavno zakonodajo in razporeditvijo pristojnosti.

Ostala vprašanja, na katere jo opozorilo MF smo ustrezno vključili v besedilo Resolucije o NPVŠ 2011-2020.

Ministrstvo za javno upravo

- MJU nasprotuje 7. ukrepu, ki predvideva izločitev zaposlenih na visokošolskih institucijah iz plačnega sistema javnih uslužbencev.

Trenutni sistem ne omogoča primerno visokega plačila za najboljše domače in tuje strokovnjake, kar posledično vpliva na neprivlačnost našega visokošolskega prostora in ima dolgoročne negativne posledice za njegovo kakovost in razvoj v prihodnosti. Vztrajanje v rigidnem sistemu, ki ne omogoča primernih plač ter fleksibilnosti, ne prispeva k družbi znanja. Ukrep je sedaj oblikovan tako, da deležniki (zaposleni in vodstva visokošolskih institucij) opredelijo plačni sistem s pripadajočimi obveznostmi in dolžnostmi zaposlenih, pri čemer je lahko trenutni sistem izhodišče za njegovo nadgradnjo.

- MJU nasprotuje ukrepu, ki bi za glavno vstopno točko za zaposlitev v javni upravi opredeljeval zaključeno prvo študijsko stopnjo tudi za delovna mesta v prvem kariernem razredu.

Trenutno stanje s prenovo študijskih programov je neprimerno, saj se prva študijska stopnja ne dojema kot celovita izobrazba. Tako po Zakonu o visokem šolstvu kot v vseh preteklih mednarodnih in nacionalnih strateških dokumentih in tudi trenutnih, je prva študijska stopnja opredeljena kot dodiplomska, druga in tretja pa kot

podiplomska izobrazba. Prva študijska stopnja mora zagotavljati znanja, spretnosti in kompetence, ki bodo zadovoljive za delovna mesta tudi v javni upravi. Država mora, kot največji delodajalec, prepoznati pomeni prve študijske stopnje in tako omogočiti posameznikom s to izobrazbo izpolnjevanje izobrazbenih pogojev za zasedbo delovnih mest. Predlagamo, da se v sistemu zaposlovanja v javni upravi bolj upošteva celovitost posameznikove izobrazbe, izkušenj in kompetenc. Pri tem je potrebno ločiti med delovnimi mesti v javni upravi in reguliranimi poklici, ki se pojavijo v javnem sektorju. Za regulirane poklice omenjeni ukrep ne bi veljal, saj regulacije same določajo pogoje za zasedbo teh delovnih mest.

Ministrstvo za kulturo

- MK predlaga, da se v dokument vključi definicija umetniško izobraževalnih programov.

Resolucija o NPVŠ 2011-2020 ne opredeljuje definicij posameznih izobraževalnih programov. Gre za strateški dokument določanja ciljev in vizije razvoja visokega šolstva. V dokumentu je že vključena zaveza po celovitem razvoju vseh disciplin in področij na ravni visokošolskega sistema. V to se šteje tudi umetnost.

Ostala vprašanja, na katere jo opozorilo MK smo ustrezno vključili v besedilo Resolucije o NPVŠ 2011-2020.

Služba Vlade RS za razvoj in evropske zadeve

- SVREZ je podobno kot MF opozorilo, da je potrebno navesti vir za povečanje sredstev za visoko šolstvo in predviden vir zmanjšanja sredstev v proračunu.

Odgovor je že naveden zgoraj pri MF.

- SVREZ predlaga vračanje sredstev po neuspešnem študiju tako kot je predvideno za drugo in tretjo študijsko stopnjo tudi po prvi študijski stopnji.

Resolucija o NPVŠ 2011-2020 predvideva večanje odgovornosti tako visokošolskih institucij kot študentov, kar nakazujejo tudi novi sistemi financiranja visokošolskih institucij in študentov. Za študente predlagamo bistveno novost, torej vračanje sredstev po neuspešnem študiju na drugi in tretji študijski stopnji, za prvo pa predvidevamo omejitev časa financiranja. Prva študijska stopnja je dodiplomski študij in mora ohraniti širok dostop. Vendar bo posameznik lahko študiral brez šolnine le določeno število let oziroma ECTS. V primeru, da bo študiral dlje, si bo moral šolnino plačati sam. Glede na trenutno stanje v RS je ta novost bistven korak pri krepitvi odgovornosti posameznika za študij. Poleg tega je v pripravi tudi sistem eVŠ, ki bo prav tako vplival na pregled koriščenja pravic in pripomogel k zlorabam statusa študenta in zmanjševanju fiktivnega vpisa. Predvidevamo, da bodo vsi omenjeni ukrepi skupaj zagotovili odgovoren študij posameznika.

Ostala vprašanja, na katere jo opozoril SVREZ smo ustrezno vključili v besedilo Resolucije o NPVŠ 2011-2020.

Služba Vlade RS za zakonodajo

- SVZ meni, da NPVŠ 2011-2020 ni skladen z Zakonom o visokem šolstvu, ki v 44. členu določa vsebino Nacionalnega programa visokega šolstva. Skladno s to določbo nacionalni program: opredeli cilje visokega šolstva, določi

študijska, znanstveno-raziskovalna in umetniška področja nacionalnega pomena, opredeli dejavnosti, potrebne za razvoj in učinkovito delo v visokem šolstvu, določi standarde za opravljanje visokošolske dejavnosti in določi okvirni obseg potrebnih sredstev za izvedbo nacionalnega programa. Vsebina nacionalnega programa je torej zelo splošna in ni namenjena določanju konkretnih ukrepov, ki jih je treba izvesti za doseg ciljev na področju visokega šolstva. Prav tako nacionalni program ni splošni akt s katerim bi se posameznim organom, ki se ukvarjajo s področjem visokega šolstva, nalagale naloge in bi jim za izvedbo le teh tudi določal roke do kdaj jih morajo izvesti. Nacionalni programi ne določajo pravic in obveznosti, ampak le politiko dela oziroma razvoja posameznega področja, zato je njihova vsebina zelo splošna in zajema le tisto, kar je kot vsebino nacionalnega programa, določil zakon. Resolucija o NPVŠ 2011-2020 vsebuje vse potrebne elemente, ki izhajajo iz Zakona o visokem šolstvu. Je strateški dokument z jasnimi cilji, potrebnimi ukrepi in odgovornostmi. Menimo, da to izhaja tudi iz tretje alineje 44. člena, ki določa, da nacionalni program »opredeli dejavnosti, potrebne za razvoj in učinkovito delo v visokem šolstvu«. Iz evalvacije izvajanja preteklih nacionalnih programov je jasno vidno, da niso pripomogli k spremembam, ker so bili preveč splošni in brez jasnih odgovornosti. To, da strateški dokument takšnega pomena poleg želja opredeli tudi potrebne ukrepe in odgovornosti lahko pozitivno pripomore k dejanskemu doseganju ciljev. Tak dokument mora zagotoviti primerno angažiranost vseh visokošolskih deležnikov, sicer ne bo pričakovanih in nujnih rezultatov. Zato menimo, da je takšna specifikacija potrebna za zagotavljanje in omogočanje »dejavnosti, potrebne za razvoj in učinkovito delo«. Pripombe Ministrstva za šolstvo in šport ter Ministrstva za zdravje smo ustrezno vključili v besedilo Resolucije o NPVŠ 2011-2020. Ministrstvo za gospodarstvo, Ministrstvo za notranje zadeve, Služba Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj na dokument nimajo pripomb. Priložiti mnenja organov, s katerimi gradivo ni usklajeno: - Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, - Ministrstvo za finance, - Ministrstvo za javno upravo, - Ministrstvo za kulturo, - Služba Vlade RS za razvoj in evropske zadeve, - Služba Vlade RS za zakonodajo.		
10. Gradivo je lektorirano		DA
11. Zahteva predlagatelja za		
a)	obravnavo neusklajenega gradiva	NE
b)	za nujnost obravnave	NE
c)	obravnavo gradiva brez sodelovanja javnosti	NE

12. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti	DA
13. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade	DA
14. Gradivo je pripravljeno na podlagi sklepa vlade št. ... z dne ...	
Gregor Golobič MINISTER	

Na podlagi 109. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo) je Državni zbor Republike Slovenije sprejel

Resolucijo o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011-2020

Kazalo vsebine

1.	Uvod.....	18
2.	Razsežnosti, cilji in ukrepi.....	22
2.1	Visokošolski sistem.....	23
2.1.1	Cilji.....	27
2.1.2	Ukrepi.....	28
2.2	Struktura študija in visokošolskih kvalifikacij	34
2.2.1	Cilji.....	36
2.2.2	Ukrepi.....	37
2.3	Financiranje.....	40
2.3.1	Cilji.....	41
2.3.2	Ukrepi.....	42
2.4	Raznolikost in različnost	44
2.4.1	Cilji.....	45
2.4.2	Ukrepi.....	45
2.5	Kakovost in odgovornost	46
2.5.1	Cilji.....	48
2.5.2	Ukrepi.....	49
2.6	Internacionalizacija.....	53
2.6.1	Cilji.....	54
2.6.2	Ukrepi.....	55
2.7	Socialna razsežnost	60
2.7.1	Cilji.....	62
2.7.2	Ukrepi.....	63
3.	Normativi in standardi	67
4.	Področja nacionalnega pomena	67
5.	Spremljanje uresničevanja NPVŠ	67
6.	Okvirni obseg sredstev za uresničevanja NPVŠ	69
7.	Izvedbeni cilji, nosilci in kazalniki – povzetek	71
8.	Priloge	77
8.1	Slovar.....	77
8.2	Izhodišča za NPVŠ.....	80
8.3	Podatki	80
8.4	Relevantna mednarodna poročila in deklaracije	81
8.5	Dogodki in prejeta mnenja o osnutku NPVŠ 2011-2020.....	82

V Resoluciji o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011-2020 uporabljeni izrazi, zapisani v slovnični obliki moškega spola, so uporabljeni kot nevtralni in veljajo enakovredno za oba spola.

1. Uvod

Vloge visokega šolstva

Znanje je javno dobro, visoko šolstvo je javna odgovornost. Temeljni vlogi visokošolskega izobraževanja v družbi sta predvsem krepitev in opolnomočenje državljanov za osebni razvoj, poklicno kariero in aktivno državljanstvo ter za duhovni, socialni, umetniški in kulturni ter ekonomski razvoj skupnosti. Zato visoko šolstvo in z njim povezano znanstveno raziskovanje postavljamo v jedro razvojnih ambicij Republike Slovenije. Visokošolsko izobraževanje je za Republiko Slovenijo prednostno, še posebej v sedanjem zahtevnem obdobju svetovne gospodarske krize.

Stanje¹

Od nastanka slovenske države smo priča velikim spremembam na področju visokega šolstva. Tako v slovenskem kot v mednarodnem visokošolskem prostoru je število študentov hitro naraščalo (v letu 1991 je bilo v Sloveniji 64.000 študentov, v letu 2009 pa 114.873), povečala se je mobilnost študentov in visokošolskih učiteljev ter sodelavcev (število mobilnosti slovenskih študentov v programu ERASMUS je bilo leta 1999 170, v letu 2008 pa 1.132, število mobilnosti tujih študentov prek programa ERASMUS se je v letih od 1999 do 2008 povečalo z 9 na 991; delež tujih študentov v Sloveniji za čas trajanja celotnega študija se je od leta 1999 do leta 2007 povečal z 0,4 na 0,9 %, vendar je odstotek tujih študentov bistveno nižji kot v nekaterih drugih državah EU), nastopile so nove okoliščine, kot so globalizacija, izreden tehnološki napredek, nadnacionalno odločanje, zahteve po boljši kakovosti visokega šolstva, rastoči stroški za izobraževanje in še vrsta drugih političnih, socialnih, ekoloških in ne nazadnje tudi gospodarskih sprememb.

Slovenija se je v tem obdobju aktivno in tvorno vključila v bolonjski proces, kot članica Evropske unije pa se je zavezala ciljem lizbonske agende.

Število študentov v Sloveniji je v zadnjih desetletjih stalno naraščalo z izjemo zadnjih treh let, ko se je že začel odražati generacijski upad. Vključenost »tipične generacije« v visoko šolstvo je visoka (npr. vključenost devetnajstletnikov v visoko šolstvo je 50,3-odstotna v letu 2008) in primerjalno z drugimi državami Evrope nadpovprečna. Opazimo pa visok delež študentov, ki študija ne zaključijo (podatki OECD kažejo, da 35 % vpisanih študentov ne zaključi študija), in daljše trajanje študija v primerjavi z drugimi evropskimi državami. V Sloveniji je število visoko izobraženih ljudi naraščalo (leta 1991 je bilo 11,7 % odraslih, starih od 25 do 64 let, z višješolsko in visokošolsko izobrazbo, leta 2008 pa 22,6 %), vendar izobraženost slovenske populacije na terciarni ravni ne zadošča ambicioznim projekcijam potreb naše družbe (po podatkih CEDEFOP bo leta 2020 potreba po visoko izobraženih kadrih 31,1-odstotna med delovno aktivnim prebivalstvom), prav tako ni primerljiva z najboljšimi državami v Evropski uniji (v letu 2007 je npr. Francija imela okoli 26 % visoko

¹ Vsi podatki so na voljo v »Statističnih podatkih o visokem šolstvu« ter drugih analizah in dokumentih (Prilogi 8.3 in 8.4), dostopnih na spletni strani:

http://www.mvzt.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/nacionalna_programa_v_pripravi/javna_razprava_o_osnutku_npvs_2011_2020/

izobraženih delovno aktivnih prebivalcev, Nizozemska okoli 30 %, Belgija in Danska 31 %). Poleg tega demografski trendi za Slovenijo kažejo pomemben upad prebivalstva do leta 2060. Že leta 2020 se bo število devetnajstletnikov, torej generacije, ki se ponavadi vpisuje na visokošolske institucije, zmanjšalo za 20 odstotkov glede na leto 2010. Tudi na ravni najbolj izobraženih zaostajamo, saj imamo v primerjavi z razvitimi državami Evropske unije majhen delež doktorjev znanosti na število prebivalcev. Prav tako pa imamo tudi bistveno manj zaposlenih doktorjev znanosti v gospodarstvu kot v drugih državah Evropske unije.

V zadnjih letih se je povečalo število visokošolskih učiteljev, kar je pripomoglo k izboljšanju razmerja med številom učiteljev in študentov (razmerje med študenti in visokošolskimi učitelji v letu 2009/10 je bilo 20,1, upoštevajoč visokošolske sodelavce in znanstvene delavce pa 12), vendar še ne dosegamo povprečja držav OECD (okoli 15 med študenti in visokošolskimi učitelji). V Sloveniji beležimo nizek odstotek študentov in visokošolskih učiteljev iz drugih držav (v letu 2008 je bilo tujcev 0,9 % študentov in 2,7 % zaposlenih, od tega večina lektorji), prav tako je delež mobilnih slovenskih študentov in učiteljev premajhen (okoli 1 %). Število skupnih študijskih programov s tujimi visokošolskimi institucijami je neznatno.

Število visokošolskih zavodov in študijskih programov je v zadnjih letih bistveno naraslo (študijske programe je v letu 2002/2003 izvajalo 12 samostojnih visokošolskih zavodov in 2 univerzi, na dan 30.6.2010 je bilo v Razvid visokošolskih zavodov vpisanih 30 samostojnih visokošolskih zavodov in 5 univerz). Nastalo je veliko število dislociranih enot visokošolskih zavodov. Novi samostojni visokošolski zavodi nudijo predvsem programe družboslovnih smeri.² Prav tako se na enakih lokacijah odpirajo novi zavodi ali dislocirane enote, katerih razvoj ni strateško in sistemsko vpet v celovit koncept visokega šolstva v Sloveniji.

V primerjavi z razvitejšimi državami Evropske unije ali z državami OECD zaostajamo v izdatkih za visoko šolstvo in za znanstveno raziskovanje (po podatkih OECD so bili izdatki za terciarno izobraževanje na študenta ob upoštevanju ekvivalenta polnega delovnega časa, preračunanih z upoštevanjem PKM za BDP, v letu 2006 v Sloveniji okoli 8.000 USD, povprečje OECD je bilo nekoliko nad 12.000 USD, v Avstriji, Nizozemski in Danski pa okoli 15.000 USD). Prav tako beležimo bistveno nižje izdatke za terciarno izobraževanje v primerjavi z osnovnošolskim in srednješolskim izobraževanjem (za terciarno izobraževanje namenimo 20 % vseh sredstev, namenjenih za izobraževanje, za osnovno šolstvo pa 50 %; podatki OECD kažejo, da se je v letu 2007 za osnovno šolstvo v Sloveniji namenilo 7.981 USD na učenca, za srednje šolstvo 6.072 USD in za terciarno izobraževanje 8.559 USD). Med vsemi sredstvi za slovensko visoko šolstvo namenjamo relativno visok delež za socialne transferje študentov (nekoliko več kot 20 %), zlasti v primerjavi z nekaterimi drugimi državami (povprečje EU je 17 %). Učinkovitost slovenskega visokega šolstva je glede na velik študentski osip in velike socialne transferje zaskrbljujoča, kar navajajo tudi evropski analitiki, zlasti zaradi vpliva na trg delovne sile.

² Mreža visokošolskih zavodov in študijskih programov v RS v letu 2020 (Priloga 8.3):

http://www.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/doc/dokumenti_visokosolstvo/KNJIZNICA/Mreza_VSZ_2010.pdf

Ugotavljamo, da v Sloveniji zaostajamo tudi na drugih področjih, povezanih z visokim šolstvom, npr. pri »na znanju temelječih storitvah«, inovacijah, patentih in drugih inovacijskih dosežkih, tako v primerjavi z drugimi državami Evropske unije kot z državami OECD (vir: European innovation scoreboard). Delež raziskovalnih sredstev v visokošolskem sektorju je v primerjavi z državnim raziskovalnim sektorjem majhen, med najmanjšimi v Evropski uniji. Na univerzah hkrati opazimo sorazmerno velik delež uporabnostno naravnanih aplikativnih raziskav v primerjavi s temeljnim znanstvenim raziskovanjem. Očitni sta torej sistemska ločenost in neusklajenost visokošolskega, znanstvenoraziskovalnega, tehnološkorazvojnega in gospodarskega razvoja.

Priprava strategije razvoja slovenskega visokega šolstva

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo je že od januarja 2010 spodbujalo javno razpravo o razvoju slovenskega visokega šolstva. Do nastanka prvega osnutka NPVŠ 2011–2020 (z dne 8. septembra 2010) je prek spletne strani in razprav na različnih forumih svoje premisleke prispevalo štirinajst ekspertov, več visokošolskih deležnikov (Rektorska konferenca RS, Univerza v Ljubljani, Univerza v Mariboru, Univerza na Primorskem, Študentska organizacija Slovenije, nekateri samostojni visokošolski zavodi in drugi) in številni posamezniki.³ O razvoju visokega šolstva in znanosti je razpravljalo več teles na svojih sejah: Svet RS za visoko šolstvo, Svet Vlade RS za študentska vprašanja, Svet za znanost in tehnologijo RS, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Inženirska akademija Slovenije. Pripravili smo vrsto analiz in podatkov o visokem šolstvu ter analizi preteklih nacionalnih programov na področju visokega šolstva ter raziskovanja in razvoja (poglavje 8.3). Pri oblikovanju osnutka Nacionalnega programa visokega šolstva so bile konceptualno upoštevane omenjene razprave in dokumenti, podatki in dejstva o stanju in trendih ter celovito zaobjete izpostavljene težave in vprašanja.

NPVŠ 2011–2020 temelji na Strategiji razvoja Slovenije in dokumentu Evropa 2020. Ukrepe za nadaljnji razvoj visokošolskega prostora obravnavamo v dolgoročni perspektivi ter skupaj s strategijo s področja raziskovalne in inovativne dejavnosti in Resolucijo o Nacionalnem programu za kulturo, saj so petletni programi prekratki za doseganje strateških ciljev. To se je izkazalo v izkušnjah s preteklimi nacionalnimi programi tako na področju visokega šolstva kot tudi raziskovalne dejavnosti. V ta namen smo oblikovali predlog programa do leta 2020 in ponujamo pogled v srednjeročno prihodnost. Pri tem upoštevamo vpliv trenutnih ukrepov v daljši časovni perspektivi.

V NPVŠ 2011–2020 se smiselno navezujemo na celotno področje terciarnega izobraževanja, ki ga poleg visokošolskih institucij tvorijo tudi višje strokovne šole. Program prav tako vključuje povezovanje z gospodarstvom, znanostjo ter znanstveno in kulturno politiko. V slednjem pogledu je komplementaren s predlagano Raziskovalno in inovacijsko strategijo Slovenije 2011–2020.

Nacionalni program visokega šolstva je uresničljiv. Vsem zapisanim ciljem so določeni ukrepi, merila in odgovorni akterji. Uresničevanje ciljev Nacionalnega programa visokega

³ Seznam vseh dogodkov in prispevkov je v Prilogi 8.5.

šolstva je mogoče le z angažiranim sodelovanjem vseh akterjev visokošolskega in znanstvenoraziskovalnega ter tudi širšega družbenega okolja Slovenije, vključujoč kritično javnost. Neodvisno spremljanje doseženih rezultatov in učinkov nacionalnega programa visokega šolstva je eden od ključnih pogojev za realizacijo zastavljenih ciljev.

2. Razsežnosti, cilji in ukrepi

Osnovni cilji slovenskega visokošolskega prostora v letu 2020 so kakovost in odličnost, raznovrstnost ter dostopnost s podpornimi instrumenti internacionalizacije, diverzifikacije, študijske strukture in financiranja visokega šolstva. Kakovost bo vsem omogočala mednarodno primerljivo in priznano visokošolsko izobrazbo, zaposljivost in mobilnost v evropskem prostoru ter širše; socialna razsežnost bo omogočala pravičen dostop do visokega šolstva in neovirano dokončanje študija; raznovrstnost prinaša raznolikost vrst in poslanstev institucij ter študijskih programov za doseganje vseh osnovnih ciljev visokega šolstva.

V besedilu so po posameznih vsebinskih dimenzijah (stebri in temelja, ki so opredeljeni v Izhodiščih za NPVŠ 2011–2020⁴) opredeljeni cilji in konkretni ukrepi za njihovo doseganje. Program omogoča natančno razumevanje potrebnih akcij, terminskega načrta in odgovornosti zanje. NPVŠ je celovita nacionalna strategija in zato vključuje potrebne dejavnosti vseh visokošolskih deležnikov in drugih akterjev. Za skupno doseganje postavljenih ciljev sta potrebni širša družbena in medgeneracijska zaveza in odgovornost vseh akterjev, kar je tudi zapisano pri posameznih dimenzijah in ukrepih.

4

http://www.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/pdf/visoko_solstvo/IZHODI%C5%A0%C4%8CA_ZA_NACIONALNI_PROGRAM_-_v30.6.pdf.

2.1 Visokošolski sistem

Do leta 2020 bo vzpostavljen kakovosten, raznolik in odziven visokošolski prostor. Visoko šolstvo bo v jedru slovenske družbe in razvojnih načrtov Republike Slovenije. Za izpolnjevanje te vizije in vseh temeljnih vlog visokega šolstva v družbi, navedenih v uvodu, je treba v središče visokega šolstva postaviti človeka in družbo. Visokošolski prostor se bo odzival na potrebe in pričakovanja družbe, aktivno bo vključeval visokošolske deležnike in zagotavljal transparentno upravljanje. Koncentracija znanja z večjim številom kakovostno visoko izobraženih ljudi bo pripomogla k razvoju naše družbe tako na socialnem, kulturnem kot ekonomskem področju. Visoko dodano vrednost Republike Slovenije prepoznavamo v visoko izobraženih, motiviranih, prepoznanih in inovativnih strokovnjakih z visokimi etičnimi standardi. Zato bomo celoten visokošolski sistem, ki bo kakovosten in učinkovit, usmerili v središče procesa – človeka.

Visokošolski zavodi v slovenskem visokošolskem prostoru so univerze, fakultete, umetniške akademije in visoke strokovne šole. Fakultete, umetniške akademije in visoke strokovne šole se lahko ustanovijo tudi kot samostojni visokošolski zavodi zunaj univerz. Univerze po Zakonu o visokem šolstvu zagotavljajo razvoj znanosti, strokovnosti in umetnosti ter posredujejo znanje, fakultete opravljajo znanstvenoraziskovalno in izobraževalno dejavnost, visoke strokovne šole pa izobraževalno in tudi strokovno dejavnost. Takšna ureditev naj bi zagotavljala neke vrste binarno ureditev na ravni visokega šolstva ter omogočala razvoj znanosti in univerzitetno izobraževanje ter strokovno izobraževanje, ki bi nudilo pridobivanje strokovnih kompetenc diplomantov s praktičnim delom v povezavi z gospodarstvom. Ob tem je bilo prisotno pričakovanje po postopni samodejni diverzifikaciji visokošolskih institucij v smeri binarnosti, pri čemer bi bile ene vrste institucij bolj teoretsko raziskovalno naravnane, druge pa strokovno. Nasprotno visokošolski zavodi danes na istih institucijah in deloma z istimi kadri izvajajo obe vrsti študijskih programov – tako univerzitetne kot strokovne, pri čemer se vsebine pogosto prepletajo, načini poučevanja in dela pa so zelo podobni, če ne enaki. Vsi visokošolski deležniki poudarjajo, da takšno prepletanje ne daje pričakovanih rezultatov. Trend, ki ga lahko opazimo, vključno s porastom števila novih, predvsem samostojnih visokošolskih zavodov, je, da so se visokošolski zavodi v zelo kratkem času po ustanovitvi in začetku delovanja praviloma preoblikovali iz visokih strokovnih šol v fakultete, ki želijo izvajati čim več vseh vrst študijskih programov, vključno z znanstvenim doktorskim študijem zunaj univerz. Slednji pojav je izjema v evropskem visokošolskem prostoru in širše, saj le univerze zagotavljajo primerno okolje in kritično maso za izvedbo kakovostnega doktorskega študija, temelječega na znanstvenoraziskovalnem delu. Ob visokošolskih zavodih na področju znanosti delujejo tudi raziskovalni zavodi. Institucionalno sodelovanje med visokošolskimi in raziskovalnimi zavodi je tako na področju raziskovalne kot na področju izobraževalne dejavnosti pogosto premajhno, kar onemogoča sinergijo in optimalno izkoriščanje potencialov v Sloveniji.

V kontekstu večje diverzifikacije, fleksibilizacije, deregulacije in povečanja transparentnosti slovenskega visokega šolstva je treba bolje opredeliti binarnost univerzitetnih in strokovnih študijskih programov in visokošolskih institucij. »Teoretsko-raziskovalna« in »strokovna« naravnost študija morata biti zaradi boljšega in predvsem kakovostnejšega razvoja vseh

potencialov institucij in študentov ločeni, in sicer tako, da ne bo prihajalo do danes zaznanih zaviralnih prepletanj univerzitetnih in strokovnih programov ali posameznih vsebin. Zato se bodo v prihodnje jasneje opredelili pogoji za izvajanje univerzitetnih študijskih programov na eni strani in visokošolskih strokovnih študijskih programov na drugi. Visokošolske institucije morajo zagotavljati vsebinsko, izvedbeno in organizacijsko različnost obeh vrst programov. Tako bomo spodbudili oblikovanje po usmeritvi in izvajanju kakovostnih strokovnih visokošolskih študijskih programov oziroma institucij, ki temeljijo na ugotovljenih potrebah za tovrsten program oziroma institucijo ter na aktivnem sodelovanju gospodarstva in negospodarstva pri načrtovanju in izvedbi tovrstnih študijskih programov. Temeljna presoja za izpolnjevanje pogojev za univerzitetni ali strokovni študijski program se bo usmerila na program, pri čemer bo NAKVIS prevzel bistveno vlogo. Povpraševanje po izobraževanju po končani prvi študijski stopnji je vse večje, prav tako potreba po kompleksnih družbenih in tehnoloških znanjih. Zato bomo študijsko strukturo oblikovali tako, da bomo omogočili tudi strokovno naravnost visokošolskega izobraževanja po prvi študijski stopnji (kot je specializacija, ki bo lahko na ravni druge študijske stopnje ali del te stopnje, odvisno od izvedbe in kompetenc diplomantov tovrstnih programov).

Vsi študijski programi morajo zagotavljati pridobivanje znanja, veščin in spretnosti skladno z nacionalnim ogrođjem kvalifikacij ter ključnih kompetenc: inovativnosti, kritičnega razmišljanja, sporazumevanja v materinem jeziku, kulturne zavesti in izražanja, sposobnosti delovanja v mednarodnem prostoru in informacijske pismenosti.

Univerza v okviru različnih znanstvenih disciplin in umetniških področij omogoča nastajanje in posredovanje novih znanstvenih in umetniških spoznanj. Za izpolnjevanje tega osnovnega poslanstva mora nujno izkazovati mednarodno primerljive rezultate na področju znanosti oziroma vrhunske umetnostne dosežke in zagotavljati odlično poučevanje. Izobraževalni proces mora temeljiti na najsodobnejših znanjih in bistveno večji vključenosti visokošolskih učiteljev in študentov v znanstvenoraziskovalno delo. To bo mogoče le ob boljšem razmerju med številom študentov in visokošolskih učiteljev ter s sodobnejšo pedagoško in raziskovalno opremo. Univerza mora obsegati vsaj štiri znanstvene discipline (FRASCATI) in vsaj pet izobraževalnih področij (ISCED). Le takšne univerze bodo zagotavljale okolje za raziskovanje na vrhunski ravni, s čimer bo praviloma samo ta vrsta institucij zagotavljala pogoje za izvajanje doktorskega študija. Univerza bo avtonomna institucija, na katero ne bodo neposredno vplivali gospodarski, politični in drugi vplivi, hkrati pa bo odgovorna in se bo odzivala na pričakovanja družbe. Univerzitetno okolje bo ustvarjalno in inovativno ter bo nudilo primeren prostor za razreševanje aktualnih izzivov časa ob svojem temeljnem poslanstvu – ustvarjanju novega znanja. Poleg specifičnih kompetenc bodo univerze skrbale za zagotavljanje generičnih kompetenc, zlasti ustvarjalnosti, inovativnosti, kritičnega razmišljanja, samostojnosti in skupinskega dela ter sposobnosti delovanja v mednarodnem prostoru. Univerze bodo izvajale univerzitetne študijske programe na vseh treh študijskih stopnjah, ob zagotovljenih primernih pogojih bodo lahko izvajale tudi strokovne študijske programe. Prav tako bodo odpravljene vse državne in administrativne ovire za večje sodelovanje in povezovanje univerz in raziskovalnih zavodov. Učinkovito in neposredno sodelovanje oziroma združevanje bo nagrajeno z večjim institucionalnim financiranjem visokega šolstva in raziskovalne

dejavnosti. Trenutno razpoložljivi finančni in kadrovski viri omogočajo ob izpolnjevanju gornjih pogojev delovanje največ treh javnih univerz v Republiki Sloveniji.

Vzpostavljeni bodo takšni mehanizmi, ki bodo univerze spodbudili in jim hkrati omogočali organizacijske možnosti za boljše sodelovanje in povezovanje svojih članic, saj bodo na ta način obogatile ponudbo interdisciplinarnih oziroma multidisciplinarnih študijskih programov. Univerze in druge visokošolske institucije bodo uporabljale informacijsko-komunikacijsko tehnologijo na vseh področjih delovanja ter zagotavljale ustrezno sodobno knjižnično in informacijsko podporo študentom in osebju. Spodbujana bo tudi racionalizacija in večja učinkovitost delovanja visokošolskih institucij, med drugim tudi smiselno oblikovanje univerzitetnih razvojnih centrov ter skupnih strokovnih in drugih podpornih služb.

Druge visokošolske institucije bodo skladno s svojim poslanstvom nudile najsodobnejše kakovostno znanje in kompetence. Politehnike bodo izvajale strokovne študijske programe, izobraževalni proces bo temeljil predvsem na zagotavljanju strokovnih kompetenc diplomantov ob doseganju zahtevanih učnih izidov, ki bodo izhajali iz nacionalnega ogrodja kvalifikacij, ter na trajnejšem sodelovanju s potencialnimi uporabniki njihovega znanja, zlasti z gospodarstvom, ter na potrebah regije, v kateri delujejo. Način strokovnega poučevanja bo usmerjen v pridobivanje strokovnega znanja in veščin ter v sposobnost uporabe znanja v različnih okoljih, kurikulum pa bo vključeval praktično usposabljanje, ki bo moralo biti vnaprej zagotovljeno. Drugi obstoječi samostojni visokošolski zavodi (trenutne fakultete) bodo za izvajanje univerzitetnih študijskih programov zagotovili pogoje zanje s primernim znanstvenoraziskovalnim okoljem in vključenostjo študentov v raziskovalno delo. Če bodo hoteli izvajati tudi strokovne študijske programe, bodo izpolnjevali pogoje za primerno organizacijsko, izvedbeno in vsebinsko ločenost izvajanja tovrstnih programov tako, da bodo zagotavljali praktična znanja in spretnosti ter aktivni stik z gospodarstvom in negospodarstvom.

V prihodnjem desetletju bodo visokošolske institucije pri svojem delovanju več in bolje sodelovale med seboj in se povezovale z raziskovalnimi zavodi ter gospodarstvom in negospodarstvom. Sodelovanje je potrebno izboljšati zaradi doseganja kritične mase tako na visokošolskih kot na znanstvenoraziskovalnih institucijah. Posebno pozornost je potrebno nameniti boljšemu kadrovskemu sodelovanju med posameznimi institucijami znanja. Tako bodo visokošolske institucije in raziskovalni zavodi spodbujeni k prehajanju kadrov ter vključevanju vseh primernih strokovnjakov (raziskovalno in pedagoško usposobljenih) v študijski in raziskovalni proces. Ob upoštevanju avtonomije institucij znanja je potrebno s pomočjo finančnih sredstev trajneje podpirati tudi smiselno povezovanje visokošolskih institucij in raziskovalnih zavodov.

Tako zunanja kot notranja institucionalna odgovornost bo okrepljena. Visokošolske institucije samostojno upravljajo s svojim stvarnim premoženjem ter avtonomno pripravljajo študijske programe in postavljajo akademske standarde študijskih programov, izbirajo kadre in študente ter oblikujejo lastno organiziranost, upravljanje in finančno odločanje. V prihodnje bodo imele visokošolske institucije večjo možnost vpliva na izbiro študentov, zlasti na drugi in tretji stopnji. Izkazovale bodo večjo odgovornost do družbenih

pričakovanj pri izvajanju svoje vloge in doseganju rezultatov. Za zagotavljanje primerne delovanja visokošolskih institucij in varovanja avtonomije bomo poiskali najprimernejšo statusno in pravno obliko visokošolskih institucij. Če predlog nove zakonodaje, ki bo urejala negospodarski sektor in je v tem trenutku v nastajanju, ne bo nudil primerne organizacijske, strukturne in statusne oblike za visokošolske institucije, bomo to celovito uredili v področni zakonodaji. Institucije bodo pridobile še večjo kadrovsko avtonomijo, saj zakon ne bo več administrativno reguliral pedagoških obremenitev. Določanje vrste in obsega dela zaposlenih (pedagoškega, raziskovalnega, strokovnega in drugega) bo prepuščeno visokošolskim institucijam samim. Pri tem je treba urediti plačila oziroma plačni sistem in delovne obveznosti. Visokošolski učitelji in drugi zaposleni bodo za plačo, ki jo bodo prejeli, opravljali vse obveznosti in naloge, ki izhajajo iz njihovega dela – tako poučevanje na kateri koli študijski stopnji kot raziskovanje, mentorstvo, svetovanje itn. Kopičenje dodatnih pogodbenih plačil, dodatkov za nadobremenitev in podobno na osnovno plačo ne bo več mogoče. V kontekstu ureditve kadrovskega sistema pa je treba omogočiti primerno plačilo (osnovno plačo) za vrsto in obseg dela ter usposobljenost posameznika. Kadrovsko področje v visokem šolstvu vključno s habilitacijami bo posodobiljeno v dialogu z akademsko sfero (visokošolskimi institucijami, raziskovalnimi zavodi in zaposlenimi). Ob tem bosta osnovni vodili varovanje kakovosti institucij in omogočanje odličnosti, za kar so potrebni tudi najboljši kadri ter predvsem njihova raznolikost in fleksibilna izkušnost. Notranja reprodukcija kadrov (»in-breeding«) vodi v zaprtost, nižjo kakovost in pomeni slabše možnosti za ustvarjanje novega znanja. Zato je treba oblikovati sistem, ki bo zagotavljal prehajanje kadrov med visokošolskimi institucijami. Zaposleni na visokošolskih institucijah bodo komplementarno z zaposlenimi na javnih raziskovalnih zavodih lahko izstopili iz plačnega sistema javnih uslužbencev.

Poleg javnih visokošolskih institucij delujejo tudi zasebne, ki bodo samostojno določale svoje poslanstvo. Njihovo delovanje bo urejeno z istim pravnim okvirom kot delovanje javnih visokošolskih institucij (npr. pogoji za ustanovitev in delovanje zavodov in študijskih programov, sistem zunanjega zagotavljanja kakovosti in drugo), kar bo zagotavljalo primerljive standarde kakovosti in možnosti delovanja za obe vrsti institucij.

Zagotovili bomo pogoje za razvoj vseh izobraževalnih, znanstvenoraziskovalnih, umetniških in strokovnih področij v slovenskem visokošolskem prostoru ter za razvoj vseh disciplin. Visokošolske institucije bodo razvijale stroko, discipline in novo znanje, pri tem pa bomo na sistemski ravni poskrbeli za celovitost razvoja v okviru slovenskega visokošolskega prostora z različnimi orodji (npr. temeljni in razvojni del financiranja visokega šolstva).

Uredili bomo umestitev višjega strokovnega šolstva v terciarno izobraževanje. Odnos med višjim in visokim šolstvom mora biti jasn na vseh področjih: pri statusu institucij, pripravi študijskih programov, akreditaciji institucij in programov, financiranju in prehodu študentov in diplomantov med posameznimi institucijami. Pristojni ministrstvi za visoko šolstvo in višje šolstvo bosta pripravili predlog rešitve za jasnejšo umestitev tovrstnega izobraževanja.

2.1.1 Cilji

- Na novo opredeliti vrste visokošolskih institucij in pogoje za njihovo ustanavljanje ter delovanje
- V novi ureditvi visokošolskih institucij omogočiti avtonomno odločanje o notranji organizacijski strukturi
- Vzpostaviti sistem notranje organiziranosti univerz, ki bo spodbujal sodelovanje oddelkov in/ali članic ter omogočal večje število interdisciplinarnih in multidisciplinarnih programov
- Zagotoviti primerne pogoje za ločeno izvajanje univerzitetnega in strokovnega visokošolskega študija
- Zmanjšati število študijskih programov in omogočiti večjo izbirnost vsebin
- Posodobiti sistem habilitacij – zmanjšati število področij habilitacij
- Urediti delovne obremenitve, plačilo in prehajanje kadrov
- Izboljšati sodelovanje visokošolskih institucij z javnimi raziskovalnimi zavodi
- Izboljšati sodelovanje visokošolskih institucij z gospodarstvom in negospodarstvom

Merila:

Od leta 2013 bo NAKVIS akreditiral študijske programe ločeno po merilih in pogojih za strokovno ali univerzitetno usmeritev (prva akreditacija programov)

Od leta 2019 bo NAKVIS reakreditiral le prenovljene študijske programe po novi strukturi študija v smislu binarne ureditve (ponovna akreditacija programov)

Povečano sodelovanje univerz in javnih raziskovalnih zavodov bosta doseženi do leta 2013

Do leta 2013 bo posodobljen status zaposlenih na visokošolskih institucijah

2.1.2 Ukrepi

1. ukrep: **Nova opredelitev pogojev za ustanavljanje in delovanje posameznih vrst visokošolskih institucij**

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu v letu 2011; ukrep bo za nove institucije uveljavljen od leta 2012 oziroma od uveljavitve zakona, za spremembo obstoječih institucij pa v času reakreditacije v obdobju 2012–2020.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: Na novo bomo določili pogoje za ustanavljanje in delovanje univerze ter drugih visokošolskih institucij. Pri tem razumemo univerzo kot znanstvenoraziskovalno institucijo s celovito ponudbo, ki dosega kadrovske, raziskovalne, disciplinarno in študentsko kritično maso. Politehnike bodo po drugi strani nudile strokovno visokošolsko izobraževanje v aktivni povezavi z neakadamskim okoljem, zlasti z gospodarstvom. Sistemsko bodo omogočeni prehodi med obema vrstama izobraževanja, ki jih bosta nudili ti dve vrsti institucij oziroma obe vrsti študijskih programov. Drugi obstoječi samostojni visokošolski zavodi bodo lahko nudili tiste oblike izobraževanja, za katere bodo izpolnjevali pogoje. Za univerzitetni študij bodo morali zagotavljati znanstvenoraziskovalno kritično maso in doseganje kompetenc diplomantov, zahtevanih za univerzitetni študij. Če bodo želeli izvajati tudi strokovni študij, ga bodo izvajali izvedbeno, organizacijsko in vsebinsko ločeno od univerzitetnega ter v povezavi z lokalnim okoljem ter gospodarstvom in negospodarstvom. Za izvajanje visokošolske izobraževalne dejavnosti za regulirane poklice EU, izobraževanje za učitelje in poklice, pomembne za življenje in zdravje ljudi, bodo pri akreditaciji in reakreditaciji institucije pridobile soglasje pristojnih ministrstev ali teles za regulacijo. Vse visokošolske institucije bodo študentom in osebju nudile ustrezne podporne centre: karierni centri oziroma karierno in akademsko ter psihološko svetovanje, sodobne visokošolske knjižnice, ki bodo zagotovile dostopnost do literature in virov, športne zmogljivosti in strokovno izvedene športne aktivnosti.

2. ukrep: **Nova opredelitev binarnosti – ločitev univerzitetnih in strokovnih študijskih programov**

- Vsebinska, izvedbena in organizacijska ločitev strokovnega in univerzitetnega študija na prvi študijski stopnji se uvede z Zakonom o visokem šolstvu leta 2011; ukrep bo uveljavljen postopoma ob akreditaciji in reakreditaciji v obdobju 2013–2020.
- Odgovornost: visokošolske institucije, Vlada RS (MVZT, MG), NAKVIS, delodajalci, lokalno okolje.
- Pojasnilo: Programska binarnost pomeni obstoj univerzitetnih in strokovnih študijskih programov na prvi študijski stopnji. Druga in tretja študijska stopnja bosta enotni. Po prvi študijski stopnji bo omogočena specializacija, ki bo v ogrožju kvalifikacij na ravni druge študijske stopnje ali njen del, odvisno od učnih dosežkov in kompetenc diplomanta tovrstnega programa. Specializacija bo lahko tudi del fleksibilnih učnih poti in pridobivanje kompetenc na horizontalni ravni, kar je podrobneje opisano v poglavju 2.4 (Raznolikost in različnost).

- Visokošolske institucije bodo zagotovile pogoje za posamezno vrsto študijskih programov:
 - o Za izvajanje strokovnih študijskih programov bo treba zagotoviti izobraževalni proces, ki bo temeljil predvsem na zagotavljanju strokovnih kompetenc diplomantov ob doseganju zahtevanih učnih izidov, ki bodo izhajali iz nacionalnega ogrodja kvalifikacij, in na trajnejšem sodelovanju s potencialnimi uporabniki njihovega znanja, zlasti z gospodarstvom, ter na potrebah regije, v kateri delujejo. Način strokovnega poučevanja bo usmerjen v pridobivanje strokovnega znanja in veščin ter v sposobnost uporabe znanja v različnih okoljih, kurikulum pa bo vključeval praktično usposabljanje, ki bo moralo biti vnaprej zagotovljeno. Najmanj 50 % kadra, ki bo poučeval na strokovnih programih, bo moralo imeti vsaj triletno delovno izkušnjo iz »neakademskega sveta« oziroma iz gospodarstva ali negospodarstva.
 - o Za izvajanje univerzitetnih študijskih programov bo treba zagotoviti izobraževalni proces, ki bo temeljil predvsem na pridobivanju generičnih in predmetno specifičnih kompetenc. Kadri, ki bodo poučevali na teh študijskih programih, bodo morali imeti dokazane znanstvenoraziskovalne in tudi pedagoške kompetence.

Univerze bodo izvajale univerzitetne študijske programe na vseh treh stopnjah. Če bodo želele izvajati strokovne študijske programe na prvi študijski stopnji ter specializacijo, bodo morale zagotoviti ločenost priprave in izvajanja ter upravljanja teh programov. Kadri bodo za obe vrsti študijskih programov izkazovali različne dosežke, pri tem pa bo na strokovnih študijskih programih vsaj 50 % učiteljev imelo relevantne izkušnje iz gospodarstva. Univerze bodo praviloma edine, ki bodo lahko izvajale doktorski študij.

Politehnike bodo izvajale strokovne študijske programe na ravni prve študijske stopnje ter specializacijo.

Druge obstoječe visokošolske institucije (trenutne samostojne fakultete) bodo izvajale študijske programe na prvi in drugi študijski stopnji, in sicer tiste programe, za katere bodo izpolnjevale pogoje: univerzitetne ali strokovne. Če bodo želele izvajati obe vrsti študijskih programov (univerzitetne in strokovne), bodo morale zagotoviti ločenost priprave in izvajanja ter upravljanja obeh vrst študijskih programov.

- Financiranje ukrepa: za spodbujanje primerne okolja za izvajanje strokovnih študijskih programov in (re)organizacijo visokošolskih institucij bo zagotovljenih dodatnih 5 milijonov EUR v letu 2014 in 10 milijonov EUR na leto od leta 2015.

3. ukrep: Spodbujanje sistema notranje organiziranosti univerz in visokošolskih institucij, ki bo omogočal boljše sodelovanje oddelkov in/ali članic ter institucij med seboj

- Začetek spremembe organiziranosti v letu 2011, sistem bo vzpostavljen najpozneje do leta 2014.
- Odgovornost: visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: Tiste univerze, ki so organizirane tako, da vključujejo članice oziroma organizacijske enote z majhnim medsebojnim sodelovanjem, ne izkoriščajo

potenciala in kadrovske kritične mase, ki jo imajo. Zato je treba omogočiti večje sodelovanje pri oblikovanju in izvajanju študijskih programov ter pri skupnem znanstvenoraziskovalnem delu. Večje sodelovanje je potrebno tako pri unidisciplinarnih študijskih programih kot tudi pri nastajanju interdisciplinarnih ali multidisciplinarnih programov. Univerze morajo poskrbeti za priznavanje kompetenc, ki so jih študentje pridobili na drugi članici znotraj iste institucije, in tudi tistih, ki so jih študentje pridobili na drugih visokošolskih institucijah. Modularizacija prispeva k lažjemu prehajanju študentov in kadrov znotraj institucij in med njimi. Ne nazadnje sodelovanje in oblikovanje skupnih služb ter skupna, koordinirana uporaba opreme in prostorov znotraj visokošolske institucije (ki jo razumemo kot univerzo, ne kot fakulteto) omogočajo finančno optimizacijo oziroma večjo učinkovitost.

- Financiranje ukrepa: z novim razvojnim delom financiranja.

4. ukrep: Izboljšanje sodelovanja visokošolskih institucij z javnimi raziskovalnimi zavodi:

- a. vzajemno prehajanje kadrov med visokošolskimi institucijami in javnimi raziskovalnimi zavodi**
- b. postopno povezovanje združevanje univerz in manjših javnih raziskovalnih zavodov, ki sredstva za raziskave pridobivajo skoraj izključno iz javnih virov**
- c. poenotenje plačnega sistema ter pogojev napredovanja in dela za kadre na visokošolskih institucijah in javnih raziskovalnih zavodih**

- Od leta 2011 do leta 2016.
- Odgovornost: visokošolske institucije in javni raziskovalni zavodi, Vlada RS (MVZT, MJU), NAKVIS.
- Pojasnilo: Za kakovostnejše delovanje tako visokošolskih kot raziskovalnih zavodov je treba zagotoviti večje sodelovanje in povezovanje obeh vrst institucij. Ustvarjeno znanje se mora prenašati v obe smeri, omogočiti je treba pretok visokošolskih učiteljev in raziskovalcev pri izobraževalnem in raziskovalnem delu na obeh vrstah institucij. V Sloveniji je premalo vrhunsko izobraženih raziskovalcev, da jim ne bi omogočili vstopa v visokošolski izobraževalni sistem ter obratno – iz visokošolskega sistema omogočiti sodelovanje pri raziskovalnem delu na javnih raziskovalnih zavodih. Raziskovalne zavode, ki sredstva za delovanje pridobivajo skoraj izključno iz javnih virov, bomo postopoma povezali ali združili z univerzami na podlagi poglobljene razprave z deležniki. Točka c (poenotiti plačni sistem) pomeni izenačitev pogojev dela, pravic in plačila za zaposlene na visokošolskih institucijah in javnih raziskovalnih zavodih.
- Financiranje ukrepa: z novim razvojnim delom financiranja in s spremembo financiranja raziskovalne dejavnosti.

5. ukrep: Izboljšanje sodelovanja visokošolskih institucij z gospodarstvom in negospodarstvom:

- a. sodelovanje visokošolskih institucij z gospodarstvom in negospodarstvom**

- b. v visokošolskih zavodih oblikovanje posvetovalnih oblik za dialog z delodajalci pri pripravi študijskih programov**
- c. vključevanje kadrov iz neakademskega sveta, zlasti gospodarstva, pri izvajanju študijskega procesa na strokovnih študijskih programih**

- Od leta 2011.
- Odgovornost: visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: Visokošolske institucije (tako univerze kot politehnike in druge visokošolske institucije) bodo bolje sodelovale z družbenim okoljem in zagotavljale uspešen prenos znanja iz visokošolskih institucij v gospodarstvo in negospodarstvo. Na visokošolskih institucijah bodo spodbujeni raziskovalni in inovativni projekti v sodelovanju z gospodarstvom in negospodarstvom ter podprto prehajanje kadrov. Sodelovanje bo potekalo tudi pri pripravi in izvajanju študijskih programov. Visokošolske institucije morajo avtonomno razvijati kakovostne akademske standarde za študijske programe ter se hkrati odzivati na družbena in gospodarska pričakovanja. Kljub avtonomiji pa morajo visokošolske institucije preučiti družbene potrebe po določenih študijskih programih, poklicnih profilih in ugotoviti, ali so pridobljene kompetence diplomantov primerne za zaposljivost in za razvoj posameznika v smislu aktivnega državljanstva in osebne rasti. Visokošolske institucije morajo pri oblikovanju študijskih programov aktivno sodelovati z delodajalci in upoštevati potrebe iz sveta dela. Pomembno svetovalno vlogo pri oblikovanju in spreminjanju študijskih programov lahko prevzamejo tudi alumni, saj lahko s svojim retrospektivnim pogledom in pridobljenimi izkušnjami po študiju pripomorejo h kakovostnejšim študijskim programom. Pri izvajanju študijskega procesa bodo visokošolske institucije sprostile možnosti in spremenile pogoje za sodelovanje kadrov iz neakademskega sveta, kjer je to smiselno in potrebno ter prispeva k višji kakovosti študijskih programov, pri tem bodo upoštevale izpolnjevanje določenih poklicnih standardov in pedagoške usposobljenosti. Izobraževanje in usposabljanje, zlasti na strokovnih študijskih programih, bosta obogatena z izkušnjo dela v sodelujočih podjetjih.
- Financiranje ukrepa: z novim razvojnim delom financiranja.

6. ukrep: **Ureditev kadrovskega področja:**

a. posodobitev sistema habilitacij

b. razporejanje dela zaposlenih

c. karierne poti visokošolskega osebja na različnih institucijah

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu v letu 2011 ter druge relevantne zakonodaje, ukrep bo uveljavljen v obdobju 2011–2020.
- Odgovornost: Vlada (MVZT, MJU), visokošolske institucije, javni raziskovalni zavodi, sindikati s področja visokega šolstva.
- Pojasnilo:
 - o K a): Trenutni sistem habilitacij zaradi prevelike zaprtosti ne omogoča vedno izbora in akademskega razvoja najboljših kadrov. Visokošolske institucije bodo zato odpravile preveliko število habilitacijskih področij, ki zaradi prerazdrobljenosti onemogočajo izkoriščanje vseh potencialov na univerzi. Število habilitacijskih področij bo praviloma ustrezalo področjem na tretji

ravni klasifikacije ISCED (85 področij) in bo urejeno na ravni univerze oziroma na ustrezni ravni na drugih visokošolskih institucijah.

Prav tako je treba smiselno oblikovati pogoje in kriterije za habilitacijo, ki se poleg znanstvenoraziskovalne uspešnosti in pedagoške usposobljenosti osredotočajo tudi na uporabnost znanja. Predvsem pa jih je treba ločiti za kadre, ki sodelujejo v izobraževalnem procesu na univerzitetnih in na strokovnih študijskih programih.

- K b): Država ne bo več zakonsko regulirala obsega dela zaposlenih, razmerja med pedagoškim in raziskovalnim delom, minimalnih obveznosti zaposlenih ipd. (63. člen ZViS in druge regulacije). Institucije bodo same odločale o razporeditvi dela med zaposlenimi, pri čemer bodo lahko fleksibilne in letno ali večletno po lastni izbiri določale deleže poučevanja, raziskovanja, mobilnosti ali gostovanja v tujini ipd. za posamezne zaposlene. Za svoje delo bodo zaposleni prejemali eno plačo, v kateri bodo vključene vse dejavnosti oz. obremenitve (poučevanje na kateri koli študijski stopnji, raziskovanje, mentorstvo, mednarodne izmenjave, svetovanje ipd.).
- K c): Notranja reprodukcija kadrov znotraj istih visokošolskih institucij vodi v zaprtost in slabšanje kakovosti visokega šolstva, vključno z znanstvenoraziskovalnim delom. Zato je treba zagotoviti prehajanje visokošolskih kadrov, kar pomeni, da se praviloma doktorandi in drugi mladi strokovnjaki zaposlujejo na drugi visokošolski instituciji, kot so študirali ali delali dotlej.
- Financiranje ukrepa: z novim razvojnim delom financiranja.

7. ukrep: Oblikovanje možnosti, da bodo zaposleni na visokošolskih institucijah lahko izstopili iz plačnega sistema javnih uslužbencev

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu v letu 2011 ter z drugo relevantno zakonodajo; ukrep bo lahko uveljavljen od leta 2012.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT, MJU), visokošolske institucije, raziskovalni zavodi, sindikati s področja visokega šolstva in raziskovalne dejavnosti.
- Pojasnilo: Visokošolske institucije bodo pridobile večjo avtonomijo pri zaposlovanju in upravljanju s človeškimi viri, saj bodo skladno z dogovorom med vsemi udeleženci zaposleni lahko izstopili iz plačnega sistema javnih uslužbencev. V tem primeru bodo osnovne pravice in dolžnosti urejene manj rigidno. Pričakujemo in želimo, da vodstva visokošolskih institucij in zaposleni skupaj predlagajo, kako bi lahko v tem primeru uredili plačni sistem in pravice ter dolžnosti zaposlenih, pri čemer je ena od možnosti kolektivna pogodba med univerzami kot delodajalci in sindikati kot zaposlenimi. Pri tem je lahko sedanja ureditev pravic in odgovornosti izhodišče za nov sistem. Vodstva institucij in zaposleni bodo do spremembe zakonodaje predlagali spremembe delovnopravne ureditve zaposlenih. Nov plačni sistem bo enoten za visokošolske pedagoške in raziskovalne karijerne poti.

8. ukrep: **Sprememba izobrazbene zahteve za zaposlovanje v javni upravi**

- S spremembo zakonodaje pod okriljem MJU; najpozneje do leta 2013.
- Odgovornost: Vlada (MJU v sodelovanju z MVZT).
- Pojasnilo: Glede na umestitev in pomen prve študijske stopnje kot dodiplomske izobrazbe, druge in tretje pa podiplomske in glede na dejansko stanje ter zahteve delovnih mest se ureditev spremeni tako, da je glavna vstopna točka za zaposlitev v javni upravi zaključena prva študijska stopnja. Ministrstvu pristojni za visoko šolstvo in javno upravo bosta preučili možnost, kako upoštevajoč zahtevnost delovnega mesta in dejanske kompetence ter izkušnje kandidatov omogočiti zaposlovanje kandidatov z zaključeno prvo študijsko stopnjo tudi na delovna mesta prvega kariernega razreda.

2.2 *Struktura študija in visokošolskih kvalifikacij*

V slovenskem visokošolskem sistemu trenutno opredeljujemo programsko binarnost na prvi študijski stopnji brez institucionalne binarnosti, kar je vsaj v mednarodni primerjavi redkost oziroma celo izjema. Vsi visokošolski deležniki soglašajo, da je v praksi takšna ureditev nekonstruktivna, saj povzroča zaviralno prepletanje različnih vrst programov ali posameznih vsebin. Namen takšne ureditve, ki naj bi omogočala različne usmeritve in kompetence diplomantov, ni dosežen. Prav tako se ni uresničilo pričakovanje po postopni samodejni diverzifikaciji visokošolskih institucij v smeri institucionalne binarnosti, pri čemer bi bile prve bolj teoretsko in znanstvenoraziskovalno naravnane, druge pa strokovno. Naslednja značilnost slovenskega visokošolskega sistema, ki se je sprožila ob bolonjski prenovi, čeprav to ni bil namen, je precejšnje nezadovoljstvo s posameznimi stopnjami študija. Prva študijska stopnja ni vedno izvedena ali razumljena kot celovita raven izobrazbe, druga študijska stopnja je prevečkrat strokovno naravnana in večinoma nudi premalo raziskovalnih kompetenc. Na tretji stopnji se pojavlja bistveno povečan vpis študentov v roku enega študijskega leta brez ustreznega izbora študentov na podlagi potrebnih znanj in kompetenc ter ob neupoštevanju razpoložljivih zmogljivosti visokošolskih zavodov za primerno izvajanje doktorskega študija.

Ob dostopnosti in večji diverzifikaciji terciarnega sistema je zato treba jasno in razločno urediti pomen posamezne študijske stopnje in kvalifikacije, ki jo le-ta nudi. Prva študijska stopnja bo tako nudila celovito visokošolsko izobrazbo in bo diplomantom omogočala prehod na trg dela. Druga študijska stopnja bo nudila poglobljeno znanje in kompetence. Pri tem pa bodo študijski programi raznoliki na prvi in drugi študijski stopnji. Binarnost bo omogočala usmerjenost na teoretsko-raziskovalno ali po drugi strani na strokovno polje. Horizontalna raznolikost pa bo nudila razlikovanje med posameznimi študijskimi programi iste stopnje v slovenskem visokošolskem prostoru tudi znotraj ene od binarnih opcij (npr. različne orientacije programov znotraj disciplin, ki jih izvajajo različne visokošolske institucije). Tretja študijska stopnja bo izključno znanstvenoraziskovalna in bo zagotavljala kompetence za samostojno znanstvenoraziskovalno delo in akademsko udejstvovanje. Zahtevala bo prispevek v mednarodno zakladnico znanosti in izvirno raziskovalno delo, univerze pa bodo doktorske študente vključevale v aktivne raziskovalne programe in projekte. Vpisna merila v doktorski študij bodo spodbujala in omogočala kakovostnejše izvajanje te vrste študija z zagotavljanjem akademskih raziskovalnih zmogljivosti, vključno z mentorji, ter z aktivno vključenostjo študentov v mednarodno raziskovalno okolje. Poleg univerz bo ob izpolnjevanju visokih kriterijev znanstvene odličnosti, doseganju zadostne kritične mase, ustrezni raziskovalni opremljenosti, zagotovljeni interdisciplinarnosti in vrhunski kadrovske zasedbi lahko izvajal doktorski študij tudi konzorcij javnih raziskovalnih zavodov. Kriterije za to bo določil NAKVIS in jih ciklično preverjal preko evalvacije izvajanja doktorskega študija.

Prehode med posameznimi vrstami študijskih programov bomo uredili fleksibilno in omogočili sistemsko usmerjenost na posameznika. Prilagojeni bodo vstopni pogoji za vpis v visokošolske študijske programe. Praviloma bo ohranjen trenutni postopek vpisa na prvo študijsko stopnjo, vendar z modifikacijami, tako da bodo institucije za posamezne programe poleg mature lahko določale uspeh kandidatov pri dodatnem naboru srednješolskih

predmetov in morebitnih dodatnih preizkusih. Ob primerni spremembi poklicne mature in reformi izračunavanja točk oziroma uspeha glede na dosežke na posamezni vrsti mature se lahko spremeni tudi dostop na prvo študijsko stopnjo tako, da primerno upošteva ali eno ali drugo vrsto mature. Dostop do strokovnega in univerzitetnega študija se tako lahko omogoči za kandidate splošne in poklicne mature, če se sistem izračunavanja in primerjanja točk prilagodi tako, da upošteva različne ocene oziroma uspehe, pridobljene na različni maturi. Pri določanju obsega vpisnih mest na posamezne visokošolske programe bodo visokošolske institucije sistemsko upoštevale širše družbene interese in dolgoročno predvidevanja o razvoju Slovenije, kakor tudi zaposlitvene možnosti diplomantov. Pri študijskih programih, ki izobražujejo za regulirane poklice EU, izobraževanje za učitelje in poklice, pomembne za življenje in zdravje ljudi, je treba zadržati pristojnost Vlade RS za določanje števila vpisnih mest in zagotoviti vse pogoje za primerno izvajanje teh študijskih programov tako za javne kot za zasebne institucije; visokošolske institucije pa bodo same določile selekcijske mehanizme in pogoje za vstop na tovrstne študijske programe. Pri tem je treba oblikovati sistem za skrbno preverjanje kakovosti izvajanja tovrstnih študijskih programov in omogočiti vpliv pristojnih regulatorskih teles oziroma pristojnih organov.

Izbirni postopki ter določanje vpisnih pogojev in zahtevanih kompetenc za vpis na podiplomski študij, torej na drugo in tretjo študijsko stopnjo, bodo prepuščeni visokošolskim institucijam ob upoštevanju, da je za vpis na višjo raven potrebna opravljena predhodna študijska stopnja. Tako se bodo visokošolske institucije same odločale za sprejem kandidatov na drugo in tretjo stopnjo. Visokošolske institucije bodo z vso odgovornostjo in v skladu z nacionalnim ogrožanjem kvalifikacij določale potrebne vstopne kompetence, presojele o tem, ali jih kandidati izpolnjujejo, in se odločale za sprejem kandidatov, pri čemer bodo konsistentno upoštevale tudi neformalno in priložnostno učenje. Za vpis na študijske programe druge stopnje, ki izobražujejo za regulirane poklice EU, izobraževanje za učitelje in poklice, pomembne za življenje in zdravje ljudi velja enaka regulacija kot je opisano zgoraj za dodiplomske študijske programe.

Različna dolžina trajanja študijskih programov na prvi in drugi študijski stopnji povzroča težave pri vertikalnem prehajanju študentov med različnimi študijskimi programi predvsem zaradi rigidne organizacije in izvajanja študijskih programov ter majhne realne izbirnosti in modularizacije posameznih vsebin. Visokošolske institucije bodo same določale potrebno dolžino trajanja prve in druge študijske stopnje ob upoštevanju specifik stroke, vendar bodo z NAKVIS zagotovile: (i) usklajevanje učnih dosežkov in trajanja študija med vsemi programi, ki se izvajajo v slovenskem visokošolskem prostoru na posameznem področju, (ii) prehajanje študentov med posameznimi študijskimi programi in disciplinami ob upoštevanju potrebnih kompetenc posameznika, (iii) fleksibilne študijske programe, ki se z dolžino in vsebino prilagajajo študentom in njihovim predhodno pridobljenim kompetencam in se po dolžini akreditirajo variabilno, (iv) vključevanje študentov v oblike izvajanja študija tako, da zaključijo študij brez dodatnih stroškov prehajanja na drugo študijsko stopnjo glede na predhodno zaključeno prvo študijsko stopnjo (npr. »prehodni« oziroma »dodatni« letnik). Enovit magistrski študij in izjeme v dolžini študijskih programov bo mogoče izvajati samo na področju reguliranih poklicev EU. Tretja stopnja bo trajala od 3 do 4 leta glede na akademsko in kakovostno presojo univerz pri oblikovanju doktorskih študijskih programov. Univerze in raziskovalni zavodi bodo okrepili podoktorsko aktivnost.

Večjo pozornost bomo namenili pedagoškemu poklicu v širšem pomenu. Študijski programi, ki izobražujejo za poklice učitelja, morajo biti kakovostni, omogočili bomo možnost dodatne selekcije študentov in možnost omejitve vpisnih mest. Selekcijo bodo izvajale visokošolske institucije same, saj so najprimernejše za strokovno odločanje o primernosti kandidatov in izkazovanju potrebnih kompetenc za zaključek študija. Pri študijskih programih za izobraževanje učiteljev bodo visokošolske institucije pri organizaciji in financiranju upoštevale specifične področij, npr. izobraževanje za učitelje v naravoslovju, umetnosti, družboslovju. Učitelji so osrednji del kakovosti in uspešnosti osnovnih in srednjih šol, zato želimo že v času študija okrepiti njihove kompetence, ki jih še posebej potrebujejo za ta poklic. Selekcija kandidatov ne pomeni oteževanja dostopa do tega študija, temveč omogoča boljšo skladnost med vrsto študija in posameznikom. Posledično bo tak študij kakovostnejši, študenti in visokošolski učitelji pa zadovoljnejši.

Oblikovano bo nacionalno ogrodje visokošolskih kvalifikacij kot del nacionalnega ogrodja kvalifikacij. Nudilo bo transparentne informacije o vseh kvalifikacijah v slovenskem prostoru in o pridobljenih kompetencah.

Pravičnejše bomo uredili oblike in načine izvajanja študijskih programov. V luči vseživljenjskega učenja želimo vsem državljanom omogočiti enake pravice ne glede na življenjsko obdobje, v katerem se odločijo za študij. Izredni študij, kot ga poznamo danes, ne bo več mogoč, torej to ne bo več izvajanje študija v enakem obsegu na leto za plačilo šolnine tudi na javnih visokošolskih institucijah. Spremenjen izredni študij bo le prilagojena oblika izvajanja študijskega programa, ki se bo letno izvajal v manjšem obsegu, kot je njegova polna obremenitev, in sicer 30 do 45 ECTS na leto. Prav tako bo v tem primeru tudi strošek študija na leto sorazmerno nižji.

2.2.1 Cilji

- Pripraviti nacionalno ogrodje kvalifikacij in izvesti samocertifikacijo visokošolskega ogrodja kvalifikacij
- Redefinirati način izvajanja študija: letnik študijskega programa za pridobitev izobrazbe bo obsegal 60 ECTS. V prilagojeni obliki študija bo mogoče pridobiti od 30 do 45 ECTS na leto

Merila:

Nacionalno ogrodje kvalifikacij bo oblikovano do leta 2012

Visokošolsko ogrodje kvalifikacij bo samocertificirano do leta 2013

Do leta 2016 bodo postopno prilagojeni vstopni pogoji v visoko šolstvo:

- za 1. študijsko stopnjo bodo prilagojeni trenutni pogoji za vpis (obstoječi programi postopoma z reakreditacijami, torej najpozneje do leta 2016; novi programi sproti ob prvi akreditaciji)
- za 2. in 3. študijsko stopnjo bosta določanje vstopnih pogojev in izbira kandidatov prepuščeni visokošolskim institucijam (obstoječi programi postopoma z reakreditacijami, torej najpozneje do leta 2016; novi programi sproti ob prvi akreditaciji)
- univerze bodo od študijskega leta 2012/2013 same določale *numerus clausus*, upoštevajoč financiranje visokega šolstva, razen na področju reguliranih poklicev EU in izobraževanja učiteljev

2.2.2 Ukrepi

9. ukrep: **Oblikovanje nacionalnega ogrodja kvalifikacij**

- V letu 2011 – nova uredba (ali zakon) o nacionalnem ogrodju kvalifikacij.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT in druga ministrstva).
- Pojasnilo: Nacionalno ogrodje kvalifikacij bo opredelilo posamezne kvalifikacije v (visoko)šolskem sistemu, razlike med njimi in pridobljene kompetence. Visokošolske institucije ga bodo uporabile pri kreiranju študijskih programov, NAKVIS pri odločanju o primernosti študijskih programov in doseganju akademskih standardov, posameznik pri kariernem odločanju, izbiri študija, zaposlovanju, delodajalcem in širši družbi pa bo nudilo informacije o posameznih kvalifikacijah in pridobljenih kompetencah.

10. ukrep: **Ureditev strukture študija**

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu leta 2011; ukrep bo za nove študijske programe uveljavljen ob prvi akreditaciji, za obstoječe pa ob reakreditaciji do leta 2016.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: Dolžino trajanja študijskih programov je zaradi večje integriranosti in transparentnosti sistema treba preoblikovati tako, da bo zagotavljalo fleksibilno prehajanje diplomantov med posameznimi stopnjami študija. Prva študijska stopnja v polni obliki traja praviloma 3 do izjemoma 4 leta, druga izjemoma 1 do praviloma 2 leti in tretja stopnja 3 do 4 leta. Izjeme v dolžini prve in druge študijske stopnje bodo dovoljene le za študijske programe, ki izobražujejo za regulirane poklice EU, torej bo enovit magistrski študij mogoče izvajati samo na področju reguliranih poklicev EU. Pri tem je treba zagotoviti fleksibilne študijske programe in prehajanje študentov med njimi. Visokošolske institucije in NAKVIS pa bodo zagotovile: (i) usklajevanje učnih dosežkov in trajanja študija med vsemi programi, ki se izvajajo v slovenskem visokošolskem prostoru na posameznem področju, (ii) prehajanje študentov med posameznimi študijskimi programi in disciplinami ob upoštevanju potrebnih kompetenc posameznika ter (iii) fleksibilne študijske programe, ki se z dolžino in vsebino prilagajajo študentom in njihovim predhodno pridobljenim

kompetencam in se po dolžini akreditirajo variabilno, (iv) vključevanje študentov v oblike izvajanja študija tako, da zaključijo študij brez dodatnih stroškov prehajanja na drugo študijsko stopnjo glede na predhodno zaključeno prvo študijsko stopnjo (npr. »prehodni« oziroma »dodatni« letnik). Te pogoje morajo visokošolske institucije za obstoječe študijske programe zagotoviti najkasneje v času prve reakreditacije vseh študijskih programov do leta 2016 vključno z enotno dolžino in strukturo vseh programov v slovenskem visokošolskem prostoru iz istega področja. Sicer se struktura študija uredi enotno po modelu 180 + 120 ECTS za prvo in drugo študijsko stopnjo. NAKVIS bo aktivno sodeloval pri oblikovanju enotne strukture študija za posamezna področja in akreditiral ter reakreditiral programe skladno s tem nacionalnim modelom.

11. ukrep: Ureditev načina izvajanja študija: študijski program za pridobitev izobrazbe obsega 60 ECTS na leto ob polni obremenitvi oziroma 30 do 45 ECTS na leto ob delni/zmanjšani obremenitvi

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu leta 2011; ukrep bo uveljavljen najpozneje v študijskem letu 2013/2014.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: Prilagojena oblika izvajanja študija (»delni« študij) bosta praviloma le prilagojeno izvajanje študija in izvajanje v manjšem obsegu na leto, saj naj bi bila namenjena posameznikom, ki se iz najrazličnejših razlogov ne odločajo za študij v polni obremenitvi. Nova opredelitev o manjšem obsegu pomeni, da se posameznik in visokošolska institucija dogovorita o obveznostih (predmetih ali modulu), na katere se bo posameznik v določenem letu vpisal. Institucije bodo prilagodile oblike dela in poučevanja specifikam in potrebam svojih vpisanih študentov. Posamezni letnik študijskega programa za pridobitev izobrazbe bo obsegal 60 ECTS, redni študij s polnim obsegom bo na leto znašal 60 ECTS, prilagojena oblika izvajanja (»delni študij«) pa od 30 do 45 ECTS na leto. Stroški študija bodo v slednjem primeru sorazmerno nižji.

12. ukrep: Sprememba vstopnih pogojev in vpisnih mest:

a. za 1. stopnjo se prilagodijo trenutni pogoji

b. za 2. in 3. stopnjo se določanje vstopnih pogojev prepusti visokošolskim institucijam ob zaključku predhodne študijske stopnje kandidatov

c. odločanje o omejitvi vpisa se prenese na univerze, ki upoštevajo pogoje za financiranje visokega šolstva, razen na področju reguliranih poklicev EU in izobraževanja učiteljev. NAKVIS v vseh primerih preverja zmogljivosti za izvajanje študijske dejavnosti

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu v letu 2011; ukrep bo uveljavljen najpozneje od študijskega leta 2013/14 in za obstoječe študijske programe izveden do leta 2016.
- Odgovornost: Vlada (MVZT), visokošolske institucije, NAKVIS.

- Pojasnilo: Univerze bodo avtonomno in odgovorno v interakciji z družbenim in gospodarskim okoljem določale število vpisnih mest skladno s svojimi zmogljivostmi ter za programe, za katere ocenjujejo potrebo v svetu dela in za širšo družbo. NAKVIS bo po eni strani preverjal zmogljivosti za izvajanje dejavnosti, po drugi pa zaposljivost diplomantov in druge dokaze o potrebi za obstoj študijskega programa. Za vpis na prvo študijsko stopnjo bodo lahko visokošolske institucije poleg splošnih vpisnih pogojev določile tudi dodatne vpisne pogoje. Ob primerni spremembi poklicne mature in ob primerni reformi izračunavanja točk oziroma uspeha glede na dosežke na posamezni vrsti mature se lahko spremeni tudi dostop na prvo študijsko stopnjo tako, da primerno upošteva ali eno ali drugo vrsto mature. Dostop do strokovnega in univerzitetnega študija se lahko omogoči kandidatom splošne in poklicne mature, če se spremeni sistem poklicne mature in sistem izračunavanja in primerjanja točk prilagodi tako, da upošteva različne ocene oziroma uspehe, pridobljene na različni maturi. Za vpis na drugo in tretjo študijsko stopnjo bodo visokošolske institucije lahko samostojno določale vstopne pogoje in izbirni postopek, pri katerem bodo preverjale prisotnost potrebnih kompetenc za uspešen študij na določenem študijskem programu. Kandidati pa bodo morali imeti praviloma pridobljeno izobrazbo na posamezni predhodni študijski stopnji kot splošni vpisni pogoj. Pri tem bodo lahko presojale o vpisu na podlagi izkazanih kompetenc kandidatov in bodo lahko vpisale tudi manj študentov, kot je razpisanih mest, če kandidati ne bodo izpolnjevali potrebnih oziroma določenih pogojev. Dodatna selekcija ne bo pomenila novih ovir pri dostopnosti študija, temveč bo omogočila vpisovanje kandidatov v programe, ki so zanje najprimernejši. Boljše prekrivanje med pridobljenimi kompetencami kandidatov in zahtevami študijskega programa bo omogočalo kakovostnejši študij ter večje zadovoljstvo študentov in osebja. Za določanje števila vpisnih mest za študijske programe, ki izobražujejo za regulirane poklice EU, izobraževanje za učitelje in poklice, pomembne za življenje in zdravje ljudi bodo morale pridobiti soglasje Vlade RS oz. pristojnih ministrstev ali teles za regulacijo. Druge javne in koncesionirane visokošolske institucije bodo morale pridobiti soglasje Vlade RS za vpis v vse študijske programe vseh stopenj.

2.3 *Financiranje*

Visokošolsko izobraževanje v Sloveniji opredeljujemo kot javno službo, ki predstavlja celotno delovanje visokošolskih institucij ne glede na vire financiranja.

Za visokošolsko in znanstvenoraziskovalno dejavnost bomo namenili mednarodno primerljiv delež BDP, kar pomeni, da se morajo povečati celotna sredstva za visokošolsko dejavnost. Pri tem bodo jasno določene vloge in cilji visokošolskih institucij.

Financiranje visokošolskih institucij mora zagotavljati kakovostno visoko šolstvo in jim omogočati odličnost ter podpirati raznolikost njihovih poslanstev. Mehanizmi financiranja iz javnih sredstev morajo biti zasnovani tako, da visokošolskim institucijam omogočajo samostojno odločanje o porabi in celotno upravljanje s sredstvi. Ob tem morajo visokošolske institucije prevzeti odgovornost do študentov in zaposlenih ter do različnih družbenih okolij, vseh sistemskih delov družbe in družbe kot celote.

Pomemben mehanizem zagotavljanja finančne avtonomije visokošolskih institucij je integralno financiranje njihove študijske dejavnosti, tj. »lump sum«. Model financiranja mora prepoznati razlike med posameznimi visokošolskimi institucijami in jim dopuščati, da uresničujejo svojo strategijo. Struktura financiranja bo zasnovana na dveh stebrih:

- temeljni steber bo visokošolskim institucijam omogočal stabilno financiranje na daljše obdobje (2–5 let), kar bo zagotavljalo gotovost financiranja. Variabilnost temeljnega financiranja bo omejena ($\pm 3\%$) in bo odvisna od določljivih meril uspešnosti, kot so npr. učinkovitost, znanstvena odličnost in mednarodno sodelovanje;
- razvojni steber bo visokošolskim institucijam omogočal dodatna sredstva za razvoj in konkurenčnost na področjih diverzifikacije, internacionalizacije, kakovosti in socialne razsežnosti glede na določljive cilje in kriterije.

Visokošolskim institucijam se bodo dodeljevala ob upoštevanju njihove vloge v družbi in doseganja dogovorjenih ciljev. Kot instrument za izkazovanje tovrstne odgovornosti bodo visokošolske institucije s pristojnim ministrstvom sklenile pogodbo o doseganju ciljev, na podlagi katere bodo prejele sredstva. S pogodbo bodo opredeljeni merljivi cilji in strateški okvir posamezne visokošolske institucije, ki bo med drugim vključeval načrt izvajanja študijske dejavnosti z opredeljenimi študijskimi področji in programi, ki jih bo institucija izvajala, število študentov in vpisnih mest, dolgoročne cilje institucije ter ukrepe za njihovo doseganje in način poročanja.

Oblikovan bo okvir za lažjo diverzifikacijo virov financiranja visokega šolstva. Vzpostavljeni bodo pogoji za razvoj donatorstva kot vse pomembnejšega zasebnega vira financiranja visokega šolstva. Prav tako se bo podpirala vloga centrov za prenos tehnologij in znanja ter uredilo področje ustanavljanja »spin off« podjetij visokošolskih institucij. Pri tem bo jasno določena vloga visokošolske institucije kot ustanoviteljice oziroma lastnice.

Ob ohranitvi sofinanciranja znanstvenoraziskovalnega dela na javnih univerzah iz zasebnih virov, tj. gospodarstva, bomo povečali sredstva iz javnih virov. Pri tem je treba harmonizirati nacionalne mehanizme financiranja znanstvenoraziskovalne, tehnološkorazvojne in študijske dejavnosti na visokošolskih institucijah, ki jim bodo omogočali avtonomno in celovito upravljanje s sredstvi in racionalizacijo poslovanja. Prav tako je treba uskladiti sistem financiranja raziskovalne in razvojne dejavnosti v Sloveniji ter omogočiti enakovredne pogoje za odločanje o uporabi sredstev visokošolskih in raziskovalnih zavodov.

Del proračunskih raziskovalnih sredstev bo preneseno v »lump sum« financiranje znanstvenoraziskovalnega dela univerz. Na ta način bo zagotovljena stabilnost financiranja enega od ključnih poslanstev univerz in okrepljena njihova avtonomija ter učinkovitost tudi na tem področju.

2.3.1 Cilji

- Povečati skupna sredstva za visokošolsko dejavnost in znanstvenoraziskovalno delo
- Z večletnimi mehanizmi financiranja visokošolskih institucij, ki bodo nagrajevali uspešne visokošolske institucije, vzpostaviti sistem financiranja s temeljnim in razvojnim stebrom
- Zagotoviti stabilnost financiranja znanstvenoraziskovalnega dela univerz z uvedbo integralnega raziskovalnega financiranja (t. i. raziskovalni »lump-sum«)

Merila:

Do leta 2015 bo za terciarno izobraževanje zagotovljenih vsaj 1,3 % BDP iz proračunskih sredstev in 0,3 % BDP iz drugih virov, do leta 2020 pa skupaj 2,5 % BDP, od tega 2,0 % BDP iz proračunskih sredstev

Do leta 2020 bodo sredstva na študenta, namenjena za visokošolske institucije, nad povprečjem OECD

Nov sistem financiranja visokega šolstva s temeljnim in razvojnim stebrom bo uveden od leta 2011

2.3.2 Ukrepi

13. ukrep: Vzpostavitev sistema financiranja visokošolskih zavodov tako, da bo spodbujal razvoj in upošteval tudi elemente kakovosti in sodelovanja z okoljem

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu in Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti v letu 2011 ter Uredbo o financiranju visokošolskih zavodov od leta 2011 dalje.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), ARRS, visokošolske institucije.
- Pojasnilo: Financiranje visokega šolstva je treba urediti v zakonu, uredba o financiranju pa bo opredelila izvedbo in operacionalizacijo financiranja visokošolskega sistema, kar bo izhajalo iz zakona. V prehodnem obdobju je bila v letu 2011 oblikovana nova uredba o financiranju, ki bo urejala prenovljeni sistem financiranja visokega šolstva od leta 2011. Nov sistem financiranja bo vključeval dva stebra: temeljni in razvojni. Temeljni steber bo zagotavljal stabilnost financiranja javnih in koncesioniranih visokošolskih institucij, razvojni steber pa dodatno financiranje v skladu z izpolnjevanjem poslanstva institucij ter doseganje vnaprej dogovorjenih ciljev po osnovnih dimenzijah. Po sprejetem Zakonu o visokem šolstvu v letu 2011 bo po potrebi spremenjena omenjena uredba.
- Financiranje ukrepa: za temeljni steber financiranja bo v letu 2011 zagotovljenih 259,4 milijona EUR iz proračunskih sredstev in 279 milijona EUR v letu 2012. Vrednost za leto 2012 vključuje tudi 20,2 mio EUR sredstev, ki jih je treba zagotoviti ob spremembi proračuna za leto 2012. Za nov razvojni steber sredstev bo zagotovljenih dodatnih 20 milijonov EUR v letu 2011 ob spremembi proračuna. Namenjena sredstva za visokošolsko dejavnost in rast sredstev od leta 2013 so razvidna iz poglavja 6 (okvirni obseg sredstev za uresničevanje NPVŠ).

14. ukrep: Vzpostavitev sistema spremljanja učinkovitosti porabe javnih sredstev v visokem šolstvu s spremljanjem doseženih rezultatov in učinkov na nacionalni ravni in ravni visokošolskih institucij

- Priprava enotne metodologije spremljanja rezultatov in učinkov v letu 2011.
- Odgovornost: MVZT, visokošolske institucije.
- Pojasnilo: Opredeliti je potrebno kazalnike za merjenje učinkovite porabe javnih sredstev za visoko šolstvo ter za izvajanje nadzora preko poročanja. Tako bodo razviti enotni in vsebinski kazalniki, o katerih bodo visokošolske institucije poročale v letnih delovnih načrtih in drugih mehanizmi.

15. ukrep: Vzpostavitev evidenčnega in analitskega informacijskega sistema za visoko šolstvo v Republiki Sloveniji (informacijski sistem eVŠ)

- Spremembe Zakona o visokem šolstvu v poglavju evidence v letu 2011 in sprememba Pravilnika o razvidu visokošolskih zavodov v letu 2011 ter vzpostavitev sistema do 2012.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT).

- Pojasnilo: Vzpostavljena bo podatkovna zbirka z evidencami o študentih in diplomantih, izvajalci dejavnosti v visokem šolstvu ter z razvidom visokošolskih zavodov. Prav tako bo oblikovan javni portal o visokem šolstvu z informacijami o možnostih študija v Sloveniji tudi v angleškem jeziku.
- Financiranje ukrepa: za vzpostavitev in delovanje eVŠ bo zagotovljenih 700.000 EUR v letu 2011, 244.000 v letu 2012, 144.000 v letu 2013 in 104.000 EUR na leto od leta 2014 naprej.

16. ukrep: **Zagotovitev okvira za razvoj donatorstva kot vse pomembnejšega zasebnega vira financiranja visokega šolstva**

- Najpozneje do leta 2015.
- Odgovornost: Vlada (MF, MVZT), DURS.
- Pojasnilo: Pospeševali bomo donatorstvo v visoko šolstvo, znanost in raziskovanje vključno z davčnimi olajšavami. Dolgoročni razvoj donatorstva je nujen zaradi boljše povezanosti visokošolske in raziskovalne dejavnosti z družbo in posledično izboljšanim položajem (ugledom) visokošolskih kadrov ter raziskovalcev in inovatorjev v družbi. Ključni predpogoj za donatorstvo je zaupanje v visoko šolstvo in znanost kot katalizatorja razvoja in vzpostavljanja kreativne, na znanju temelječe družbe. Glede na to, da je segment donatorstva v razvitih državah pomemben vir sofinanciranja visokošolskih in raziskovalnih aktivnosti je cilj NPVŠ 2011 – 2020 spodbuditi dolgoročni razvoj tega segmenta v družbi, tudi prek davčnih olajšav pri čemer pa gre za trajni proces, ki ima mnogo daljši horizont kot ga ima predvidoma trenutna finančna kriza.

2.4 Raznolikost in različnost

Trenutni sistem ureditve visokega šolstva in financiranja podpira stanje, v katerem poskušajo biti vse visokošolske institucije več ali manj enake in dobre na vseh področjih ter izpolnjevati vse cilje oziroma vloge visokega šolstva. Takšna kultura delovanja ne vodi k odličnosti in konkurenčnosti, temveč k povprečju, saj ne morejo biti vse institucije najboljše in to celo na vseh področjih.

Družba znanja in doseganje temeljnih ciljev visokega šolstva potrebuje pestro izobraževalno ponudbo na raznolikih visokošolskih institucijah, a brez razdrobljenosti študijskih in raziskovalnih programov, ki se odraža v njihovem prevelikem številu. Zato bomo skupaj z visokošolskimi institucijami in višjimi strokovnimi šolami sistem terciarnega izobraževanja organizirali tako, da se bodo institucije v slovenskem prostoru v prihodnosti med seboj dopolnjevale, poiskale in razvijale svoje prednostne plati ter se pri tem povezovale v slovenskem in mednarodnem prostoru. Študijski programi bodo postali različni po vsebini in usmeritvi. Skladnost študijskih programov z nacionalnim ogrodjem kvalifikacij bo zagotavljala doseganje potrebnih visokošolskih standardov, sicer pa bodo visokošolske institucije same in v sodelovanju z družbo pripravljale takšne programe, ki bodo ustrezali potrebam in pričakovanjem prihodnjega razvoja slovenske družbe.

Visokošolske institucije bodo izbirale svoje profile glede na svoje temeljno poslanstvo, vrste in ravni izobraževalne ponudbe ter doseganje odličnosti na izbranih področjih. Pričakujemo, da bodo zato uspešnejše in učinkovitejše pri izbiri vrste izobraževanja in študentov, ki jih želijo pritegniti in izobraževati, ter tako omogočile boljše prekrivanje med usmerjenostjo študijskih programov in kandidati, ki se nanje vpisujejo. Posledično se bodo kandidati lažje odločali za študij, ki je zanje osebno najprimernejši. V ta namen bodo visokošolske institucije izbrale primerne in med seboj različne metode poučevanja in dela ter druge aktivnosti, ki bodo podpirale njihovo novo poslanstvo in usmeritev, ter vzpostavile sistem kariernega svetovanja.

NAKVIS bo imel pomembno vlogo pri bodoči diferenciaciji visokošolskih institucij, saj bo v procesih akreditacije preverjal, ali institucije delujejo skladno s svojim izbranim profilom oziroma poslanstvom.

Nov razvojni del financiranja visokega šolstva bo nagrajeval ambicioznost, raznolikost, profilacijo in delovanje visokošolskih institucij skladno z njihovim opredeljenim poslanstvom. Prav tako bo ta del financiranja upošteval nacionalne razvojne prioritete tistih področij, ki jih bomo potrebovali v prihodnosti in bodo določena s konceptom »pametne specializacije«.

Visokošolske institucije bodo nudile tudi druge oblike izobraževanja za vseživljenjsko učenje, ki bodo lahko tudi uvrščeni v nacionalno ogrodje kvalifikacij, ne bodo pa nujno nudili ravni izobrazbe. Posameznike in delodajalce ter druge družbene skupine moramo bolje informirati o pomembnosti različnih fleksibilnih izobraževalnih poti, pridobivanju kvalifikacij na horizontalni ravni, torej ne le o usmerjenosti k višji ravni izobrazbe, temveč k najprimernejši kombinaciji kompetenc in kvalifikacij ter s tem svoje usposobljenosti.

Za podporo diverzifikaciji je treba prilagoditi sistem vstopnih pogojev v posamezne študijske stopnje, ki bodo omogočali pravičen dostop in hkrati nudili več svobode visokošolskim institucijam pri izbiri najustreznejših in najbolj motiviranih kandidatov za študij. Da bo tak sistem deloval, bomo izboljšali sistem orodij transparentnosti: priloga k diplomu mora biti bolj usmerjena na študenta in nuditi zanesljive informacije o kompetencah in profilu posameznega diplomanta.

2.4.1 Cilji

- Omogočiti organizacijsko, programsko in izvedbeno profilacijo visokošolskih institucij; visokošolske institucije bodo oblikovale različna poslanstva

Merilo:

Diverzificirane institucionalne strategije bodo oblikovane do leta 2013

2.4.2 Ukrepi

17. ukrep: **Oblikovanje poslanstev visokošolskih institucij in profilacija institucij**

- Do leta 2013.
- Odgovornost: visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: Visokošolske institucije bodo opredelile svoje poslanstvo in strategije, ki bodo med seboj različne. Poiskale bodo tista področja svojega delovanja, pri katerih so še posebej uspešne ali izkazujejo potencial za to, in usmerile svoje delovanje v njihovo krepitev. Usmerile se bodo na tiste potencialne študente in skupine študentov, katerim lahko nudijo najkakovostnejše izobraževanje. Prav tako bodo tem skupinam prilagodile svoje metode dela in poučevanja. NAKVIS bo imel pomembno vlogo pri diferenciaciji visokošolskih institucij, saj bo v procesih akreditacije pregledoval, ali institucije delujejo skladno s svojim izbranim profilom oziroma poslanstvom.
- Financiranje ukrepa: z novim razvojnim delom financiranja.

2.5 *Kakovost in odgovornost*

Slovenski visokošolski prostor mora biti kakovosten in omogočati vrhunski znanstvenoraziskovalni razvoj. Pri opredeljevanju te razsežnosti in ciljev v NPVŠ se ciljno usmerjamo samo na nekatere elemente kakovosti, tako da zaobjemamo zunanji in notranji sistem zagotavljanja kakovosti z nujno komponento odgovornosti, vključujemo institucionalno, nacionalno in mednarodno raven ter vnašamo tudi druge elemente, ki so povezani s kakovostjo: kadre, opremo, pedagoško usposobljenost, sodobnost študijskih programov. Čeprav v NPVŠ 2011–2020 v poglavju o kakovosti in odgovornosti natančneje opredeljujemo le izbrane elemente kakovosti, moramo v celoti zagotoviti kakovosten visokošolski prostor. »Kakovost«, kar ni enako »zagotavljanju kakovosti«, mora potekati na akademski, strokovni ravni in se izkazuje z vrednotenjem znanstvenega dela, vrednotenjem pedagoškega dela, uspehom zaposlenih, študentov in diplomantov v domačem in mednarodnem okolju ter s privlačnostjo visokošolskega prostora. Kakovost kot taka mora biti tako v središču visokega šolstva kot v delovanju vsake visokošolske institucije.

V nadaljevanju so opisani izbrani oziroma posamezni elementi s področja kakovosti in odgovornosti.

Etika v visokem šolstvu

Visoko šolstvo ima velik vpliv na družbeni razvoj in etične odnose ter tudi samo zajema pomemben del populacije v odločilni fazi formiranja osebnosti. Univerze zato veljajo za etične instance in skrbijo, da je v pedagoškem in raziskovalnem procesu upoštevan tudi etični vidik. Potreba po visokošolski etiki se zaradi naraščajoče vloge znanja v družbi še povečuje, kar terjajo tudi spremenjeni tehnični in ekonomski pogoji, v katerih visoko šolstvo deluje. Od visokošolsko izobraženega človeka se pričakuje usposobljenost za etično presojanje in aktivno zavzemanje za humanost v družbi. V tem smislu je treba izpopolniti študijske programe in uveljaviti etične kodekse visokošolskih organizacij.

Zunanji sistem zagotavljanja kakovosti

Pomemben element sistema zagotavljanja kakovosti predstavlja Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS), ki bo v naslednjih letih razvila in posodobila celoten sistem zunanjega zagotavljanja kakovosti. Merila za kakovostno delovanje visokošolskih institucij in izvajanje študijskih programov bodo jasno določena in različna za posamezne vrste visokošolskih institucij ter oblike študijskih programov (univerzitetni in strokovni). Ob prihodnji institucionalni evalvaciji raziskovalnih zavodov bo ARRS oblikoval mehanizme vrednotenja njihove kakovosti, ki bodo komplementarni tistim, ki jih uporablja NAKVIS, in vzpostavil sodelovanje z omenjeno agencijo. NAKVIS bo postal član referenčnih mednarodnih organizacij (EQAR in ENQA), ki združujejo nacionalne agencije za kakovost v visokem šolstvu ter jim s tem dajejo kredibilnost v nacionalnem in mednarodnem prostoru.

Notranji sistem zagotavljanja kakovosti

Odgovornost za kakovost visokega šolstva prvenstveno nosijo visokošolske institucije same, zato bodo nenehno razvijale kulturo kakovosti in okrepile kulturo odgovornosti. Visokošolske institucije bodo profesionalno in odgovorno razvijale svoje temeljno poslanstvo in v ta namen izboljšale samoevalvacijske postopke, kolegialno ocenjevanje, sprejemale in izvajale sistem izboljševanja notranje kakovosti, angažirale vse zaposlene za stalno izboljševanje kakovosti ter študente za izboljšanje učnega procesa in njihovega lastnega odgovornega sodelovanja. Kultura kakovosti pomeni skupno vrednoto kakovosti ter kolektivno odgovornost in zavezo vseh članov institucije, tako zaposlenih kot študentov, k njenemu nenehnemu izboljševanju.

Izboljševanje študijskih programov

Visokošolske institucije so in bodo še naprej odgovorne za pripravo in izvajanje študijskih programov, vključno s postavljanjem in varovanjem akademskih standardov. Samostojnejše bodo pri spreminjanju in prilagajanju študijskih programov, hkrati pa bistveno bolj odgovorne za njihovo pripravo in kakovostno izvajanje ter zagotavljanje predvidenih kompetenc diplomantov. Spodbujane pa bodo k oblikovanju in izvajanju študijskih programov tako, da bodo bolj naravnani na učne izide in usmerjeni k študentu, kar obvezno zahteva razvoj novih učnih pristopov in metod. Tako bodo programi postali fleksibilnejši ter nudili več izbirljivosti in interdisciplinarnosti ter lažji nabor želenih kompetenc študentov.

Pedagoška odličnost

Posebna pozornost bo namenjena poučevanju. Pri tem bodo visokošolske institucije nudile pedagoško podporo svojemu visokošolskemu učnemu osebju ter njihovemu didaktičnemu usposabljanju. V ta namen bodo visokošolske institucije spodbujene, da ustanovijo posebne razvojne centre, ki bodo ob vrhunskem usposabljanju in stalnem posodabljanju znanja in veščin pedagoškega kadra nudili tudi raziskovanje na področju visokošolskega učenja in poučevanja. Želimo, da bodo visokošolske institucije bolj odprte za nove metode poučevanja, ki jih omogočajo sodobni informacijsko-komunikacijski sistemi in z njimi povezani novi načini skupinskega dela. V zadnjih letih smo v slovenskem visokošolskem prostoru v povprečju že pomembno izboljšali razmerje med številom študentov in visokošolskimi učitelji, vendar še nekoliko zaostajamo za razvitejšimi državami. Zato bomo povečali kadrovske zmogljivosti institucij ter spodbujali večanje poučevalne baze tudi v sodelovanju z raziskovalnimi zavodi in z vključevanjem doktorskih kandidatov in mladih doktorandov v pedagoški proces. Skupaj z visokošolskimi institucijami bo še posebna pozornost namenjena ekstremom; visokošolske institucije se namreč soočajo s precej raznoliko sliko, pri čemer visokošolski učitelji na nekaterih programih delajo z zelo majhnim številom študentov, na drugih pa z izjemno velikim, tudi z več sto študenti. Poiskali bomo načine, kako omogočiti boljše pogoje dela visokošolskim učiteljem v omenjenem kontekstu ter pogoje študija študentom. Razmerje med študenti in visokošolskimi učitelji je treba izboljšati, še posebej na tistih študijskih programih, kjer je trenutno to razmerje nadpovprečno slabo.

Oprema

Za dvig kakovosti visokega šolstva in znanstvenega raziskovanja bomo izboljšali prostorske razmere in opremljenost visokošolskih institucij. Povečati je treba vlaganje v novo pedagoško in raziskovalno opremo, vključno s knjižnicami in športnimi objekti, hkrati pa omogočiti tudi boljšo izkoriščenost že obstoječih zmogljivosti. Še posebej so potrebne investicije za vzdrževanje in nadgradnjo informacijsko-komunikacijske tehnologije za njeno uporabo na vseh področjih delovanja visokošolskih institucij. Področja posebnega strateškega pomena, ki omogočajo tudi povečevanje dostopnosti do terciarnega izobraževanja, so razvoj programov izobraževanja na daljavo, večja uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije pri poučevanju in učenju ter stalno usposabljanje vseh skupin uporabnikov znotraj skupnosti visokošolskega izobraževanja.

2.5.1 Cilji

- Zagotoviti delovanje sistema zagotavljanja kakovosti (zunanji – NAKVIS in notranji – na visokošolskih institucijah) v celoti skladno z evropskimi standardi in smernicami za kakovost v visokem šolstvu
- Na visokošolskih institucijah utrditi kulturo kakovosti in kulturo odgovornosti
- Ukiniti programske akreditacije in preiti na institucionalno akreditacijo
- Spodbuditi visokošolske institucije, da bodo razvile podporne aktivnosti za didaktično usposabljanje in podporo pedagoškemu kadru
- Povečati kadrovske zmogljivosti visokošolskih institucij in omejiti ekstremna števila študentov na visokošolskega učitelja
- Bolje umestiti študij na daljavo v slovenski visokošolski sistem
- Izboljšati prostorske razmere in opremljenost visokošolskih institucij

Merili:

Odstotek študentov, ki se vpiše na visokošolske institucije in ne diplomira, bo do leta 2020 nižji za dve tretjini; trenutno znaša 35 %

NAKVIS se bo do leta 2014 vključil v EQAR in ENQA

2.5.2 Ukrepi

18. ukrep: **Oblikovanje etičnih kodeksov visokošolskih institucij**

- Od leta 2012 naprej.
- Odgovornost: visokošolske institucije.
- Pojasnilo: Visokošolske institucije bodo sprejele svoje etične kodekse, ki se bodo odražali na vseh področjih delovanja visokošolskih institucij. Prenesene bodo tudi v izobraževalni proces in tako vplivale na etično zavest ter vedenje študentov in diplomantov.

19. ukrep: **Vse visokošolske institucije bodo v celoti izpolnjevale 1. del Evropskih standardov in smernic za kakovost v visokem šolstvu ter okrepljen notranji sistem zagotavljanja kakovosti in javno in transparentno objavljane informacije o svoji kakovosti**

- Od leta 2012.
- Odgovornost: visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: NAKVIS bo pri (re)akreditaciji preverjal notranje sisteme zagotavljanja kakovosti. V vmesnem obdobju bo nudil podporo in svetovanje visokošolskim institucijam ter višjim strokovnim šolam za razvoj notranjega sistema zagotavljanja kakovosti. Ob okrepljeni kulturi kakovosti na visokošolskih institucijah, bodo le te javno in transparentno objavljale informacije o svoji kakovosti, prednostih, slabostih ter poročila iz notranjih in zunanjih evalvacij najkasneje od leta 2012 ter izpolnjevale 1. del Evropskih standardov in smernic za kakovost v visokem šolstvu.

20. ukrep: **NAKVIS bo razvil in nenehno posodabljal zunanji sistem zagotavljanja kakovosti ter pri tem vključeval vse visokošolske deležnike**

- Od leta 2011.
- Odgovornost: NAKVIS.
- Pojasnilo: NAKVIS bo oblikoval in posodabljal zunanji sistem zagotavljanja kakovosti v celoti skladno z evropskimi standardi in smernicami za kakovost v visokem šolstvu.
- Financiranje ukrepa: Od leta 2015, ko se izteče (so)financiranje NAKVIS iz projekta Evropskega strukturnega sklada, bo za NAKVIS namenjenih okvirno 4 milijone EUR na leto iz proračunskih sredstev ter zagotovili ustrezno rast sredstev glede na obseg dela in zahtevnost delovanja.

21. ukrep: **NAKVIS se zunanje evalvira ter kandidira za vključitev v EQAR in članstvo v ENQA**

- Priprava na zunanjo evalvacijo: v letih 2011 in 2012.
- Zunanja evalvacija: v letu 2012 (oziroma 2013).
- Kandidiranje za vključitev v EQAR in članstvo v ENQA: v letu 2012 oziroma 2013.
- Odgovornost: NAKVIS, MVZT.

- Pojasnilo: Če se ob zunanji evalvaciji ugotovi, da NAKVIS ne izpolnjuje evropskih standardov in smernic za kakovost v visokem šolstvu oziroma meril za članstvo v ENQA, se takoj sprejmejo vsi potrebni ukrepi (v primeru težav z zakonodajo se spremeni Zakon o visokem šolstvu, v primeru težav z delovanjem se nemudoma spremeni delovanje NAKVIS).

22. ukrep: **Prehod od programske akreditacije k institucionalni**

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu v letu 2011; ukrep bo uveljavljen od leta 2017.
 - Odgovornost: vsi visokošolski deležniki.
 - Pojasnilo: Obstoj tako programske kot institucionalne akreditacije povzroča preobremenjenost sistema, visokošolskih institucij in agencije ter podvajanje preverjanja posameznih elementov delovanja visokošolske institucije. Za kakovostno izvajanje študijskih programov je treba zagotoviti ustrezno delovanje visokošolskih institucij na vseh ravneh z nenehnim internim sistemom preverjanja kakovosti (samoevalvacija) in s posodabljanjem študijskih programov. Tako se bo zunanje zagotavljanje kakovosti usmerilo na institucijo, in sicer na vsa področja delovanja, vključno z izvajanjem študijskih programov, pri čemer se bo izvajala institucionalna reakreditacija. Čas reakreditacije se bo pomembno skrajšal s trenutnih sedmih let. Programska evalvacija bo vključena v institucionalno reakreditacijo vzorčno, ohranjena pa bo pri uvedbi novih študijskih programov (prva akreditacija) ter preverjanju programov po področjih.
- Ta ukrep se sprejme samo v naslednjih primerih:
- o da se do leta 2016 opravijo reakreditacije vseh obstoječih študijskih programov in visokošolskih institucij,
 - o da se ob tem ugotovi, da izvajanje študijskih programov in delovanje visokošolskih institucij ustrezata merilom NAKVIS ter da imajo visokošolske institucije hkrati ustrezno razvito kulturo kakovosti, vključno z ustreznimi notranjimi sistemi zagotavljanja kakovosti.

23. ukrep: **Olajšanje postopkov za spreminjanje študijskih programov in oblikovanje skupnih študijskih programov:**

a. **omogočanje visokošolskim institucijam samostojnost pri spremembi študijskih programov**

b. **olajšanje akreditacije skupnih študijskih programov**

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu v letu 2011, spremembo meril in drugih aktov NAKVIS; ukrep bo uveljavljen postopoma od leta 2012 do leta 2020.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), NAKVIS.
- Pojasnilo: Prehod od programske akreditacije k institucionalni je opisan že zgoraj in bo uveden postopoma do leta 2017, visokošolske institucije pa bodo samostojne pri spremembi študijskih programov že postopoma od leta 2012. NAKVIS bo v procesu reakreditacije ugotavljal, ali visokošolske institucije kakovostno izvajajo študijske programe, ki so jih akreditirale, in ne zlorablajo instituta spreminjanja programov v neprepoznavno obliko. Skupni študijski programi so ključni za internacionalizacijo –

mobilnost, aktivno sodelovanje slovenskih institucij s tujimi, pridobivanje kompetenc v mednarodnem prostoru ipd. Postopek njihove akreditacije mora biti kar najbolj sproščen, vendar mora zagotavljati njihovo kakovost. Ocenjujemo, da bo ukrep prinašal tudi racionalizacijo priprave študijskih programov ter s tem finančne prihranke.

24.ukrep: Zagotavljanje didaktičnega usposabljanja in podpora pedagoškemu kadru, pri čemer:

a. visokošolske institucije razvijejo podporne aktivnosti

b. NAKVIS preverja institucionalno pedagoško podporo in povezavo z notranjim sistemom zagotavljanja kakovosti

- Od leta 2012.
- Odgovornost: visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: Visokošolske institucije bodo nudile podporo osebju, vključenemu v pedagoški proces, kar bo pripomoglo k višji kakovosti. Med drugim so ti mehanizmi lahko: razvojni centri za pedagoške kompetence, nudenje dodatnega izobraževanja oziroma usposabljanja osebju, inovativne metode spodbujanja odličnosti v poučevanju ipd. Visokošolske institucije bodo pedagoško podporo vključile v notranji sistem zagotavljanja kakovosti. Pedagoška podpora bo tako omogočena vsem zaposlenim, vključenim v pedagoški proces, postopoma pa bo sistemsko zahtevano opravljeno pedagoško usposabljanje. Kadri, ki se bodo v visokošolski pedagoški proces vključili po letu 2013, bodo sistematično vključeni v pedagoško podporo, ki ga bodo nudile visokošolske institucije.
- Financiranje ukrepa: z novim razvojnim delom financiranja in z osnovnim (temeljnem) delom financiranja.

25. Ukrep: ukrep: Povečanje kadrovskih zmogljivosti na visokošolskih institucijah

- Od leta 2011.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), visokošolske institucije.
- Pojasnilo: Visokošolske institucije bodo krepile kadrovsko bazo in zaposlovale nove kadre. Sredstva, ki bodo dodatno namenjena za večanje kadrovske baze, bodo prilagojena ugotovitvam evalvacije kadrovskih zmogljivosti ter razmerju med študenti in visokošolskimi učitelji vključno s pozornostjo na ekstreme, ki se pojavljajo pri posameznih disciplinah. Prav tako se bodo lahko doktorski kandidati in mladi doktorandi vključevali v pedagoški proces, kar bo pripomoglo k njihovem pridobivanju pedagoških kompetenc in hkrati vplivalo na dvig kadrovskih zmogljivosti. Pri tem bodo nosilci predmetov spremljali njihovo delo in jim nudili vso strokovno podporo, ne bodo pa smeli prenašati svojih obveznosti na kandidate oziroma doktorande. Tako doktorski študenti ne bodo preobremenjeni s pedagoškim delom, kar bi lahko ogrozilo njihovo lastno raziskovalno delo.
- Financiranje ukrepa: se nanaša na 2. ukrep Resolucije o NPVŠ 2011–2020.

26. ukrep: Izboljšanje prostorskih razmer in opremljenosti institucij:

a. razvoj raziskovalne infrastrukture – skupni ukrep z RISS

- Od leta 2011 razpisi ARRS.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), ARRS, visokošolske institucije, raziskovalni zavodi.
- Pojasnilo: Vlada RS bo v letu 2011 sprejela nacionalni Načrt razvoja raziskovalne infrastrukture 2011–2020, v katerem bodo opredeljena prednostna področja razvoja raziskovalne infrastrukture. Na teh področjih bodo vložena dodatna sredstva za izboljšanje opremljenosti institucij in doseganje kritične mase na tem področju. Vzpostavljena bosta tudi transparenten in javno dostopen virtualni center in mehanizem za dostop do prostih zmogljivosti raziskovalne ter visokošolsko pedagoške infrastrukture. Omogočal bo hiter in pregleden prikaz zmogljivosti ter prijave in informacije za dostop do te opreme za vse visokošolske udeležence. Ukrep se nanaša na visoko šolstvo in znanstvenoraziskovalno dejavnost, saj bo dostop do novih infrastrukturnih centrov odprt po načelu znanstvene odličnosti.
- Financiranje ukrepa: v skladu z Nacionalnim Načrtom razvoja raziskovalne infrastrukture 2011–2020.

b. razvoj pedagoške infrastrukture in prostorskih razmer

- V obdobju 2013–2020.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), visokošolske institucije, raziskovalni zavodi.
- Financiranje ukrepa: Zagotovili bomo nova sredstva, ki bodo potrebna za novo pedagoško opremo ter prostorsko infrastrukturo. Pripravljena bo analiza stanja o potrebah po novi pedagoški opremi in iztrošenosti obstoječe ter prostorskega stanja javnih visokošolskih institucij. Po opravljeni analizi bo pripravljen Načrt razvoja pedagoške infrastrukture, v katerem bodo opredeljena prednostna področja nabave pedagoške opreme, ki bo podlaga za financiranje njene nabave. Načrt bo opredelil tudi merila za določanje pedagoške opreme (učila, didaktični pripomočki, računalniška oprema in podobna infrastruktura). Nakup in proces nakupa pedagoške opreme bo usklajen in komplementaren z Načrtom razvoja raziskovalne infrastrukture 2011–2020. Okvirna višina sredstev za pedagoško opremo in prostore je v okviru tega ukrepa 50 milijonov EUR.

27. ukrep: Institucionalna prilagoditev na vseh področjih delovanja visokošolskih institucij za uporabo novih tehnologij in opreme IKT

- Od leta 2012.
- Odgovornost: visokošolske institucije.
- Pojasnilo: Visokošolske institucije bodo v svoje delovanje vključile opremo IKT in sodobne tehnologije. Gre tako za administrativno oziroma upravljavsko dejavnost institucij kot vpeljavo novih tehnologij v učni proces oziroma podporo za učni proces. Visokošolske institucije bodo prav tako nudile izobraževanje kadrov in študentov za uporabo te opreme ter druge oblike podpore.
- Financiranje ukrepa: Z novim razvojnim delom financiranja.

2.6 Internacionalizacija

Internacionalizacija slovenskega visokega šolstva je ključna za njegov razvoj, saj je element njegove kakovosti. Prinaša večanje znanja, izboljšanje oziroma pridobivanje interpersonalnih, komunikacijskih in kulturnih kompetenc, novo študijsko ponudbo za bodoč trg dela ipd. Ob neugodnih demografskih trendih bo odprtost v mednarodni prostor spodbujalo tudi sodelovanje z drugimi državami in regijami na tistih področjih, kjer sami ne bomo dosegali kritične mase. Trenutno je privlačnost našega visokošolskega prostora v primerjavi z drugimi državami na izjemno nizki ravni, zato je treba sprejeti vrsto takojšnjih nacionalnih in institucionalnih ukrepov za povečanje internacionalizacije slovenskega visokošolskega prostora.

Visokošolske institucije bodo delovale mednarodno. Univerze se bodo v veliki meri vključevale v mednarodno sodelovanje prek sodelovanja v mrežah univerz, mednarodnih projektih in pri izvajanju skupnih študijskih programov. Prav tako bodo povečale sodelovanje s tujimi institucijami pri izvajanju raziskovalne dejavnosti. Odstotek sredstev za raziskovalno dejavnost iz mednarodnih fondov bo do leta 2020 podvojen. Poučevanje se bo lahko izvajalo tudi v tujih jezikih, pri čemer bomo zagotovili razvoj slovenskega jezika in tudi terminologije.

Mednarodna usmerjenost bo omogočala tako povezovanje z najbližjimi sosednjimi regijami kot tudi z najboljšimi institucijami z vsega sveta. Še posebej želimo povečati privlačnost slovenskega visokošolskega prostora za študente z Zahodnega Balkana ter Evro-sredozemske regije. Postati želimo primer dobre prakse na področju regijske mobilnosti.

Za doseganje postavljenih ciljev bomo oblikovali celovite ukrepe, ki bodo pritegnili tuje študente, raziskovalce in drugo osebje, hkrati pa tudi ukrepe, ki bodo vsaj eni petini naših študentov omogočali mednarodno mobilnost v času študija vsaj za čas enega semestra. Visokošolske institucije bodo skladno s svojim novim profilom sprejele institucionalne ukrepe za povečanje mednarodnega delovanja, npr. vključevanje mednarodne dimenzije v poučevanje, konstantno in kakovostno jezikovno usposabljanje za osebje in študente, oblikovanje dolgoročnih strateških formalnih partnerstev s tujimi institucijami, spodbujanje gostovanja učiteljev na tujih univerzah, oblikovanje skupnih študijskih programov, vključevanje opravljanja dela študijske obveznosti v tujini kot rednega sestavnega dela večine študijskih programov. Da bi pritegnili večje število tujih strokovnjakov k poučevanju in raziskovanju na slovenskih visokošolskih institucijah, bomo med drugim posodobili plačni sistem in nudili druge oblike podpore tujcem. Oblikovana bo Nacionalna strategija za internacionalizacijo slovenskega visokega šolstva, ki bo vključevala tudi ukrepe za povečanje atraktivnosti slovenskega visokošolskega sistema.

Priznavanje v tujini pridobljenega izobraževanja bo fleksibilno in odprto. Za namene nadaljnjega izobraževanja bo priznavanje prepuščeno visokošolskim institucijam, za namene zaposlovanja pa se bo postopek sprostil in poenostavil.

2.6.1 Cilji

- Leta 2020 bo slovensko visoko šolstvo del globalnega visokošolskega prostora, ki bo svojo kakovost nenehno izboljševalo v sodelovanju in tekmovanju z najboljšimi tujimi institucijami:
 - o njegova kakovost bo skladna z evropskimi standardi kakovosti in mednarodno primerljiva, dosežki pa mednarodno konkurenčni;
 - o v odprtosti do mednarodnega prostora bo del Evropskega visokošolskega prostora, povezano s sosednjimi regijami in najrazvitejšimi drugimi državami z vsega sveta;
 - o poučevanje in raziskovanje v visokem šolstvu bo potekalo v sodelovanju s tujimi institucijami, visokošolskimi učitelji in raziskovalci ter ob prisotnosti tujih študentov;
 - o število skupnih študijskih programov s tujimi visokošolskimi institucijami se bo bistveno povečalo;
 - o slovenski študenti, visokošolski učitelji in drugo osebje ter raziskovalci se bodo učili, izpopolnjevali, poučevali in raziskovali tudi na tujih institucijah;
 - o priznavanje v tujini pridobljenega izobraževanja bo fleksibilno in odprto.
- Slovenija bo privlačna destinacija za visokošolski študij ter za pedagoško, raziskovalno in strokovno delo tujih študentov in strokovnjakov:
 - o do konca desetletja bo vsaka slovenska visokošolska institucija oblikovala nabor študijskih programov, ki jih bo ponujala v tujih jezikih za tuje študente, pri tem so bodo prednostno usmerila v podiplomske študijske programe;
 - o slovenske univerze bodo izvajale nekatere študijske programe za mednarodno mešane skupine študentov;
 - o delež tujih državljanov med študenti, visokošolskimi učitelji, sodelavci in raziskovalci se bo do leta 2020 bistveno povečal, tako da bo skupaj z mednarodnimi aktivnostmi zagotavljal mednarodni značaj slovenskih visokošolskih institucij;
 - o Slovenija bo primer dobre prakse na področju regijske mobilnosti (Zahodni Balkan).
- Oblikovati poseben štipendijski oziroma finančni sklad za mobilnost študentov, visokošolskih učiteljev in raziskovalcev s prednostnih regij in držav v Republiki Slovenijo, ki bodo opredeljene v nacionalni strategiji za internacionalizacijo slovenskega visokega šolstva.

Merila:

Leta 2020 bo 20 % slovenskih diplomantov mobilnih (kratkoročna mobilnost)

Do leta 2020 bo delež študentov iz tujine za celotno obdobje študija na slovenskih visokošolskih institucijah vsaj 10-odstoten

Do leta 2020 bo najmanj petina doktorskih študentov študirala na programih, ki so skupni programi s tujimi univerzami

Med visokošolskimi učitelji, sodelavci in raziskovalci bo do leta 2020 vsaj 10 % tujih državljanov

Do konca desetletja se bosta povečala obseg projektne dejavnosti v sodelovanju z najboljšimi tujimi institucijami in delež sredstev, pridobljenih v okviru mednarodnih projektov

2.6.2 Ukrepi**28. ukrep: Oblikovanje Nacionalne strategije za internacionalizacijo slovenskega visokega šolstva**

- Najpozneje do leta 2013.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT) v sodelovanju z vsemi visokošolskimi partnerji in Svetom RS za visoko šolstvo.
- Pojasnilo: Strategija bo oblikovana zaradi pomembnosti internacionalizacije visokega šolstva in naše prednostne usmeritve nanjo. Strategija bo natančneje opredelila elemente internacionalizacije slovenskega visokega šolstva, prednostne geografske regije in področja sodelovanja z njimi ter osnovne ukrepe in mehanizme za doseganje zastavljenih ciljev. Bo tudi izhodišče za financiranje mednarodnih sporazumov in programov sodelovanja ter mednarodne mobilnosti, ki se zagotavlja iz proračunskih virov. Pripravilo jo bo ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo ob sodelovanju vseh visokošolskih deležnikov ter Sveta RS za visoko šolstvo, sprejela pa jo bo Vlada RS.

29. ukrep: Priprava mednarodne institucionalne strategije z lastnimi prednostnimi usmeritvami v visokošolskih institucijah ob upoštevanju Nacionalne strategije za internacionalizacijo slovenskega visokega šolstva, ki bo del širšega poslanstva in razvojnega načrta institucije

- Najpozneje do leta 2014.
- Odgovornost: visokošolske institucije, NAKVIS.

- Pojasnilo: Visokošolske institucije bodo poiskale svojo vlogo v strategiji internacionalizacije ter natančneje opredelile svoj načrt na tem področju.
- Institucionalni načrt bo osnova za sredstva iz novega razvojnega dela financiranja, ki jih bodo visokošolske institucije lahko pridobile za svoj načrt mednarodnih aktivnosti.

30. ukrep: Vzpostavitev sodelovanja z regijo Zahodnega Balkana kot primerom dobre prakse na področju regijske mobilnosti do leta 2020

- Do leta 2013 bodo na vzajemni podlagi uvedeni enaki pogoji študija za državljane držav Zahodnega Balkana glede plačevanja šolnine, kot veljajo za domače študente in študente držav članic EU.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), CMEPIUS, Javni sklad za razvoj kadrov in štipendiranje, visokošolske institucije.
- Pojasnilo: Slovenija prepozna strateško usmerjenost na regijo Zahodnega Balkana tudi na področju visokega šolstva. Za pritegnitev študentov iz te regije ter za oblikovanje dobre regionalne prakse je treba poleg izboljševanja kakovosti slovenskega visokega šolstva omogočiti tudi privlačne pogoje za študij študentov iz omenjene regije. V ta namen bodo uvedene posebne štipendijske sheme oziroma ciljno financiranje iz obstoječih virov, pri tem bomo še posebej spodbujali doktorske in podoktorske kandidate.

31. ukrep: Odprava administrativnih ovir in koncentracija virov financiranja za mednarodno mobilnost

- Najpozneje do leta 2013.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT, MDDSZ), CMEPIUS, Javni sklad za razvoj kadrov in štipendiranje.
- Pojasnilo: Financiranje mednarodne mobilnosti trenutno poteka prek različnih institucij (Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije, Cmepius,..), podeljevanje pa je med seboj neusklajeno. V prihodnje bo temeljilo na Nacionalni strategiji za internacionalizacijo slovenskega visokega šolstva. V prihodnje bodo finančni viri in podporne institucije delovale komplementarno za podporo enotni politiki internacionalizacije visokega šolstva.

32. ukrep: Vzpostavitev posebne ciljne podpore za mobilnost:

a. za slovenske študente v tujino

b. za najboljše tuje študente v Slovenijo

- Od leta 2013.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT in MDDSZ), CMEPIUS, Javni sklad za razvoj kadrov in štipendiranje.
- Pojasnilo: Za omogočanje in spodbujanje večje mobilnosti študentov je treba ciljno usmeriti sredstva za podporo študiju v tujini ter za tuje študente za študij v Sloveniji ter smiselno zagotoviti dodatna sredstva.

- Financiranje ukrepa: Dodatna sredstva se zagotovijo skladno z razpoložljivimi proračunskimi sredstvi, vključno s sredstvi koncesij, ki izhajajo iz Zakona o malem delu oziroma ustreznega predpisa.

33. ukrep: Slovenski visokošolski učitelji in sodelavci bodo redno odhajali na izmenjave v tujino za daljše obdobje oziroma se usposabljali v tujini

- Od leta 2011.
- Odgovornost: visokošolske institucije.
- Pojasnilo: Poleg privabljanja tujih strokovnjakov za delo v Sloveniji je treba spodbujati tudi slovenske kadre za delo in izpopolnjevanje v tujini. Le dolgoročne izmenjave (vsaj eno leto) zagotavljajo polno in celovito. Vsak slovenski visokošolski učitelj bo moral preživeti določeno obdobje v tujini ter se nenehno usposablјati in razvijati z mednarodnimi izmenjavami oziroma gostovanji v tujini, sobotno leto bo torej postalo obvezno. Nujna je institucionalna prilagoditev praks za izrabo obstoječih možnosti in shem, ki trenutno niso v celoti izkoriščene, oblikovane pa bodo tudi nove.
- Financiranje ukrepa: z novim razvojnim delom financiranja.

34. ukrep: Vzpostavitev posebnih ukrepov za pritegnitev tujih strokovnjakov:

- a. posodobitev plačnega sistema zaposlenih v visokem šolstvu in omogočanje višjega plačila za najboljše tuje (in domače) strokovnjake, kot je omogočeno danes**
- b. omogočanje drugih podpornih mehanizmov za tuje strokovnjake (nastanitev, pomoč pri pridobivanju delovnega dovoljenja, pomoč pri varstvu otrok ipd.)**
- c. odprava ovir pri pridobivanju dovoljenj za bivanje za tuje strokovnjake in študente**

- Ukrep se uveljavi postopoma od leta 2011.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT, MNZ in MJU), visokošolske institucije.
- Pojasnilo: Za dvig kakovosti slovenskega visokošolskega in raziskovalnega prostora moramo pritegniti najboljše tuje strokovnjake. V ta namen je treba omogočiti privlačne pogoje dela, in sicer primerno plačilo ter druge oblike podpore. Oblikovali bomo zakonodajo in pogoje za omogočanje privlačnih pogojev dela na visokošolskih institucijah, le-te pa bodo nudile podporne mehanizme ob izbiri tujih strokovnjakov. Prav tako bomo odstranili ovire in poenostavili postopke za pridobivanje dovoljenj za bivanje za tuje strokovnjake in študente.
- Financiranje ukrepa: oblikovano v novi finančni perspektivi Evropskega strukturnega sklada in vse programske možnosti, ki že obstajajo znotraj programov Evropske unije in z novim razvojnim delom financiranja.

35. ukrep: **Republika Slovenija bo podpirala dejavnosti dveh mednarodnih ustanov na področju visokega šolstva, ki lahko pomembno prispevata k večji internacionalizaciji sistema:**

- a. **ICPE kot primer ciljno usmerjene podpore sodelovanja s pomembno državo (Indijo kot eno od naglo razvijajočih se držav BRIK – Brazilija, Rusija, Indija, Kitajska) ter**
- b. **Evro-sredozemsko univerzo, ki kot ena od prioritet Unije za Sredozemlje odpira možnosti za mreženje slovenskih univerz z univerzami iz 42 drugih v obsežen proces vključenih držav**

- Odgovornost: Vlada RS (MVZT) in visokošolske institucije.
- Pojasnilo: V podporo ciljni in načrtovani usmeritvi internacionalizacije prepoznavamo vlogo posameznih mednarodnih ustanov pri prispevanju k razvoju visokošolskega sistema v celoti. Zato bo okrepljena podpora obstoječim ustanovam strateškega pomena, ki lahko izboljšajo sodelovanje slovenskih visokošolskih institucij z regijami z visokim potencialom.

36. ukrep: **Omogočanje poučevanja v tujih jezikih**

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu leta 2011; ukrep bo uveljavljen od leta 2012.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), visokošolske institucije, Rektorska konferenca RS in Slovenska akademija znanosti in umetnosti.
- Pojasnilo: Za doseganje vrhunske kakovosti, internacionalizacije in mednarodne privlačnosti bodo visokošolske institucije lahko izvajale študijski proces tudi v tujih jezikih. Pri tem se bodo še posebej usmerile na tretjo in drugo študijsko stopnjo. Visokošolski učitelji, ki bodo izvajali pedagoški proces v tujem jeziku, bodo izkazovali primerno znanje tujega jezika. Ukrep bo ob dvigu privlačnosti slovenskega visokošolskega prostora vplival tudi na pridobivanje jezikovnih, medkulturnih in drugih generičnih kompetenc študentov in osebja. Pri tem bo zagotovljen razvoj slovenskega jezika in tudi terminologije v visokem šolstvu in znanosti. Visokošolske institucije bodo prav tako nudile podporo svojim študentom in osebju za tuje jezike ter študentom iz tujine za slovenski jezik.
- Financiranje ukrepa: z osnovnim in novim razvojnim delom financiranja.

37. ukrep: **Povečanje obsega raziskovalne dejavnosti, izvedene v transnacionalnih projektih oziroma aktivnostih**

- Do leta 2020 (postopna rast do leta 2020).
- Odgovornost: visokošolske institucije.
- Pojasnilo: Trenutno je v Sloveniji iz evropskih projektov pridobljenih 12 % raziskovalnih sredstev. Povečati želimo mednarodno sodelovanje na raziskovalnem področju. V ta namen si bodo raziskovalne organizacije prizadevale doseči cilj podvojiti sredstva iz evropskih projektov oziroma podvojiti raziskovalno dejavnost, ki se izvaja v transnacionalnem okolju.

38. ukrep: **Fleksibilno in odprto priznavanje v tujini pridobljenega izobraževanja za namene zaposlovanja**

- Z novim Zakonom o priznavanju in vrednotenju izobraževanja v letu 2011.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT).
- Pojasnilo: Trenutni postopki za priznavanje izobraževanja v tujini za namen zaposlovanja so administrativno obremenjujoči in dolgotrajni. Nova ureditev bo priznavanje za namen zaposlovanja prenesla na delodajalce, v primeru reguliranih poklicev bodo sodelovala pristojna ministrstva oziroma zbornice, nacionalni informacijski center (ENIC-NARIC) pa bo nudil informacije o tujem izobraževanju v obliki vrednotenja in informacij javnega značaja. Sistem priznavanja za namen nadaljnjega izobraževanja bo ostal na ravni odgovornosti visokošolskih institucij.

2.7 Socialna razsežnost

V prihodnjem desetletju želimo omogočiti širok dostop do terciarnega izobraževanja in študij omogočiti vsem, ki imajo interes in so sposobni študirati, ter jim zagotoviti pogoje za uspešno dokončanje študija. Kljub velikemu porastu števila študentov in razmeroma visoki vključenosti generacije v terciarno izobraževanje še nimamo oblikovanih mehanizmov spremljanja študentskega telesa ter sistemsko prepoznanih ovir k študiju in njegovemu zaključku. Podatki kažejo, da je odstotek tistih, ki ne zaključijo študija, visok (35 %), še posebej ob primerjavi z nekaterimi drugimi državami Evropske unije ali OECD. V ta namen želimo poenotiti sistem socialnih transferjev za študente v enotnejšo obliko. Prav tako se bodo oblikovali sistemi spremljanja študentskega telesa in odkrivanja ovir k študiju ter sproti na podlagi ugotovitev sprejemali ukrepe in prilagajali sistem socialnih transferjev. Visokošolske institucije bodo oblikovale institucionalne prakse pri sledenju svojim študentom.

Večjo pozornost bomo namenili ustrezni zastopanosti oziroma vključevanju posameznih družbenih skupin v visoko šolstvo. Razviti je potrebno mehanizme prepoznavanja skupin, ki so podpovprečno zastopane v visokem šolstvu, in preučiti razloge za tovrstne razlike. Oblikovane bodo spodbude za njihovo vključevanje, kar bo tudi stalna dejavnost visokošolskih institucij.

Visokošolske institucije bodo razvile in zagotavljale podporne centre študentom in osebju: karierni centri oziroma karierno in akademsko ter psihološko svetovanje, visokošolske knjižnice, ki bodo omogočale dostop do gradiva vključno s sodobno opremo IKT, športne zmogljivosti in strokovno izvedene športne aktivnosti. Visokošolske institucije bodo spodbujene za uvedbo športne vzgoje kot obveznega ali izbirnega predmeta v študijskih programih.

Omogočili bomo pogoje za bogatejšo ponudbo vseživljenjskega učenja na terciarni ravni tudi s posodobitvijo postopkov za akreditacijo študijskih programov za pridobitev izobrazbe in izpopolnjevanje ter s spodbujanjem fleksibilnih učnih poti in javnosti odprtim dostopom do objektivne informacije o ponudnikih visokošolskega izobraževanja v Sloveniji. Pri tem bomo spodbujali visokošolske institucije in višje strokovne šole, da omogočajo fleksibilne učne poti ter priznavajo predhodno pridobljeno znanje in kompetence, ki pa vsekakor morajo ustrezati postavljenim akademskim standardom. Neformalno in priložnostno učenje bo tako pravica posameznika in predmet presoje visokošolskih institucij.

Aktivna vloga posameznika – študenta je pomembna za osebni razvoj in uveljavitev v družbi. Z vključevanjem v programe interesne dejavnosti, ki so namenjeni predvsem študentom in se izvajajo na univerzah oziroma drugih visokošolskih institucijah kot dodatna dejavnost na področjih neformalnega izobraževanja, kulture, umetnosti, športa in na drugih področjih, lahko posameznik uveljavi oziroma uresniči svoje cilje. Z aktivno vključenostjo v takšne programe sistematično pridobiva in krepi vrednote, ki krepijo akademski duh in posameznika uveljavljajo kot intelektualca v družbeni piramidi. Znanje in izkušnje, ki jih na ta način pridobiva, pa so pomembni pri nadaljnjem delu posameznika. Cilj je oblikovati

posameznika, ki bo s svojo aktivno vlogo pripomogel k razvoju akademskega, kulturnega in družbeno kritičnega okolja, kar bo nedvomno vplivalo na družbeno-ekonomski in socialni položaj celotne družbe.

Omogočiti želimo študij brez šolnin, vendar pravičneje in v luči vseživljenjskega učenja. Država bo posamezniku plačala stroške študija za prvo študijsko stopnjo kadar koli v življenju, vendar le štiri oziroma pet let v polnem obsegu oziroma 240 ali 300 ECTS glede na dolžino trajanja študijskega programa, kar pomeni eno leto več, kot bo nominalna dolžina študija, pri čemer se bo ta dolžina ustrezno prilagodila za programe, ki izobražujejo za evropsko regulirane poklice. V primeru prilagojenega študija bodo stroški študija na leto sorazmerno nižji, država pa bo financirala stroške za 240 ali 300 ECTS za prvo študijsko stopnjo (pri »delnem študiju« torej več kot štiri ali pet nominalnih let). Posameznik bo lahko koristil pravico 240 ali 300 ECTS za izobraževanje na prvi stopnji študija kadar koli v življenju, lahko bo tudi vstopal in izstopal iz sistema. Če bo ponavljal ali se prepisal večkrat, tako da bo skupaj njegovo izobraževanje trajalo več kot štiri oziroma pet let, bo stroške študija za čas nad 240 oziroma 300 ECTS kril sam, pri čemer omejitve ne bo veljala v izjemnih osebnih situacijah (npr. za študente s posebnimi potrebami, študente starše), ki bodo obravnavane individualno in bodo na tej podlagi določeni pogoji za dokončanje študija, čas njegovega trajanja in čas prejemanja socialnih transferjev, ki bo v teh primerih lahko daljši od štirih oziroma petih let. Šolnine v primeru daljšega študija se bodo določile celostno tako, da ne bodo diskriminatorne glede na področje študija. Pravico do kritja stroškov izobraževanja na prvi študijski stopnji bodo lahko koristili vsi posamezniki, ki še ne bodo imeli dosežene izobrazbe na tej ravni, oziroma tisti, ki jim država še ni financirala študija na tej ravni. Štiri ali pet let oziroma ustrezno obdobje za študente reguliranih poklicev EU in študente s posebnimi potrebami jim bodo pripadale tudi vse druge socialne ugodnosti, torej štipendije, subvencije za prehrano, prevoze, bivanje ipd. skladno z zakonodajo na področju socialnih transferjev.

Na drugi stopnji študija bo država financirala stroške študija posamezniku za 60 ali 120 ECTS glede na dolžino izbranega študijskega programa oziroma eno ali dve leti kadar koli v življenju, vendar bo posameznik ob neuspešnem zaključku sredstva vrnil državi. Obdobje, v katerem bo moral posameznik zaključiti študij, preden jih bo vrnil, bo pet let več, kot je vpisal zadnje ECTS. Višina šolnine za vračanje v primeru neuspešnega zaključka se bo določile celostno tako, da ne bodo diskriminatorne glede na področje študija. Socialne ugodnosti, povezane s statusom študenta, bo lahko posameznik na drugi študijski stopnji koristil eno ali dve leti skladno z zakonodajo na področju socialnih transferjev. Tudi te omejitve bodo prilagojene v primeru zgoraj opisanih izjemnih osebnih situacij. Skupaj za prvo in drugo študijsko stopnjo bo država torej krila stroške študija posamezniku za 360 ECTS z izjemo daljših programov, ki izobražujejo za EU regulirane poklice.

Na tretji stopnji študija bo na novo celostno urejen sistem financiranja doktorskega študija, pri čemer bodo vse obstoječe sheme med seboj poenotene oziroma komplementarne: shema mladih raziskovalcev, mladi raziskovalci v gospodarstvu in nova inovativna shema sofinanciranja doktorskega študija. Shema mladih raziskovalcev oziroma sistem financiranja doktorskega študija je treba spremeniti tako, da bo usmerjen na študenta. Država bo zaradi zagotavljanja ustreznega števila raziskovalcev in obnove kadrov financirala stroške

doktorskega študija določenemu številu kandidatov kadar koli v življenju. Posameznik bo sredstva ob neuspešnem zaključku vrnil državi. Višina šolnine za vračanje v primeru neuspešnega zaključka se bo določile celostno tako, da ne bodo diskriminatorne glede na področje študija. Vsekakor pa bo število mest za doktorski študij omejeno skladno z zmogljivostmi, ki jih imajo univerze, vključno s številom mentorjev. Pri določanju števila kandidatov, ki jim bo država financirala stroške doktorskega študija, bo pri izbiri področij varovan celostni razvoj vseh disciplin, sredstva bodo namenjena tudi področjem, ki bodo določena kot nacionalne prioritete. Izbiro kandidatov bodo opravljale univerze oziroma izvajalci doktorskega študija.

Država bo krila stroške študija skladno z opisanim sistemom za študij na javnih visokošolskih institucijah, lahko pa tudi na koncesioniranih institucijah. Pri tem bomo natančno opredeliti merila za izbiro koncesioniranih institucij, in sicer za izbiro in ohranitev koncesij. Država bo torej financirala študij za študente na zasebnih visokošolskih institucijah (podelila koncesijo zasebnim visokošolskim zavodom) le v primeru potrebe po določenem študijskem programu ob kakovostni izvedbi ali ob izkazani vrhunski kakovosti institucije oziroma študijskega programa, ki je na bistveno višji ravni kot primerljive javne institucije ali programi.

2.7.1 Cilji

- Dostop do visokega šolstva – povečevati vključenost generacije v terciarno izobraževanje
- Pravičnejše in v luči vseživljenjskega učenja omogočiti študij brez šolnin na prvi študijski stopnji ter ob uspešnem študiju na drugi in tretji študijski stopnji
- Vzpostaviti enoten in transparenten sistem socialnih transferjev za študente, vezanih na pravico koriščenja za določeno število let
- Prepoznavati in spodbujati večjo vključenost manj zastopanih skupin prebivalstva in vzpostavljati enake možnosti

Merila:

Delež prebivalstva med 30. in 34. letom s terciarno izobrazbo bo do leta 2020 vsaj 40-odstoten

V letu 2020 bo vključenost generacije v terciarno izobraževanje od 19 do 24 let 75-odstotna

V letu 2020 bo 20 % vseh študentov v terciarnem izobraževanju starejših od 29 let

2.7.2 Ukrepi

39. ukrep: **Financiranje študija na prvi in drugi študijski stopnji kadar koli v življenju ob določenih pogojih**

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu leta 2011 in novim sistemom financiranja od leta 2011; ukrep bo uveljavljen najpozneje v študijskem letu 2013/2014.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT).
- Pojasnilo: Financiranje bo z vidika študenta od študijskega leta 2013/2014 potekalo kadarkoli v življenju ne glede na starost po naslednjem ključu:
 - a. Država bo financirala študij do največ 240 ali 300 vpisanih ECTS glede na dolžino študijskega programa za prvo stopnjo študija kadar koli v življenju, če posameznik še ne bo imel dosežene te ravni izobrazbe in če mu država še ni financirala študija na tej ravni. Izjema bo študij za regulirane poklice, ki traja dlje časa – v tem primeru bo država financirala študij v trajanju celotnega študija z ustreznim dodatnim časovnim obdobjem (1 leto oz. 60 ECTS). Omejitev bo smiselno prilagojena za študente s posebnimi potrebami, ki bodo obravnavani individualno in jim bodo na podlagi individualne strokovne presoje določeni pogoji za dokončanje študija in morebitni daljši čas trajanja financiranja.
 - b. Država bo financirala šolnino za 60 ali 120 vpisanih ECTS glede na dolžino študijskega programa za drugo stopnjo študija kadar koli v življenju za uspešen študij, če posameznik še ne bo imel dosežene te ravni izobrazbe in če mu država še ni financirala študija na tej ravni. Če posameznik ne bo zaključil študija v času od zadnjih vpisanih ECTS plus pet let, bo vrnil šolnino. Vračanje šolnine bo urejeno tako, da bo posameznik začel z odplačevanjem, ko bo dosegel določen redni dohodek in bo sposoben odplačati ta sredstva. Izjema bo študij za regulirane poklice, ki traja dlje časa – v tem primeru bo država financirala študij v trajanju celotnega študija z ustreznim dodatnim časovnim obdobjem (1 leto oz. 60 ECTS). Omejitev bo smiselno prilagojena za študente s posebnimi potrebami, ki bodo obravnavani individualno in jim bodo na podlagi individualne strokovne presoje določeni pogoji za dokončanje študija in morebitni daljši čas trajanja financiranja oziroma pogoji za vračilo šolnine v primeru nezaključenega študija.
 - c. Skupaj za prvo in drugo študijsko stopnjo bo država torej krila stroške študija posamezniku za 360 ECTS z izjemo daljših programov, ki izobražujejo za EU regulirane poklice.

40. ukrep: **Celostna ureditev sistema doktorskega študija, ki bo temeljila na spodbujanju odličnosti in nagrajevanju rezultatov**

- V letu 2011 bodo pregledani in usklajeni predpisi, ki urejajo izvajanje in (so)financiranje doktorskega študija v Sloveniji. V celoti bo ukrep uveljavljen najpozneje od študijskega leta 2014/2015.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), ARRS, TIA, visokošolske institucije.
- Pojasnilo: Na tretji stopnji študija bo na novo celostno urejen sistem financiranja doktorskega študija, pri čemer bodo harmonizirane vse sheme financiranja doktorskega študija (shemi mladih raziskovalcev in inovativna shema financiranja doktorskega študija). Država bo zaradi zagotavljanja odlične izvedbe doktorskega

študija zagotovila financiranje stroškov študija in življenjskih stroškov ustreznega števila doktorskih kandidatov – raziskovalcev, vendar bo posameznik ob neuspešnem zaključku sredstva vrnil državi. Univerze bodo zagotavljale primerno izvajanje doktorskega študija, temelječega na znanstvenoraziskovalnem delu in prispevku v zakladnico znanja. Pri tem bo merilo določanja vpisnih mest za doktorski študij primerna zmogljivost univerz, vključno s številom mentorjev.

41. ukrep: Vzpostavitev sistema vračanja sredstev ob nedokončanem študiju po študijskih programih druge in tretje stopnje

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu v letu 2011, izvedbeni predpis v letu 2012; ukrep bo uveljavljen najpozneje od študijskega leta 2013/2014.
- Odgovornost: Vlada (MVZT, MF), DURS.
- Pojasnilo: Posameznik bo v primeru nezaključenega študija na drugi in tretji študijski stopnji državi vrnil stroške študija po zgoraj opisanem sistemu. Obdobje, ki se bo štelo za zaključek študija, bo praviloma pet let po študijskem letu, v katerem je posameznik vpisal zadnje ECTS za drugo in praviloma eno leto za tretjo študijsko stopnjo. Višina šolnine za vračanje v primeru neuspešnega zaključka se bo določila celostno tako, da ne bodo diskriminatorne glede na področje študija.

42. ukrep: Vzpostavitev enotnega in transparentnega sistema socialnih transferjev za študij, vezanih na pravico koriščenja določenega števila let

- S spremembo zakonodaje pod okriljem MDDSZ; ukrep bo uveljavljen najpozneje v študijskem letu 2013/2014.
- Odgovornost: Vlada RS (MDDSZ, MVZT, MZ).
- Pojasnilo: Sistem socialnih transferjev bomo harmonizirali tako, da bodo posamezne ugodnosti dodeljene enotno, vključno s študentskimi namestitvenimi zmogljivostmi. Za slednje bomo do leta 2015 namenili 1.500 novih ležišč, do leta 2020 pa 4.500.
- Enoten in transparenten sistem socialnih transferjev za študij bo urejen po naslednjem ključu z izjemo študija za regulirane poklice ter za študente s posebnimi potrebami:
 - o za 1. študijsko stopnjo bo obdobje prejemanja socialnih transferjev 4 ali 5 glede na dolžino študijskega programa;
 - o za 2. študijsko stopnjo bo obdobje prejemanja socialnih transferjev 1 ali 2 leti glede na dolžino študijskega programa;
 - o za 3. študijsko stopnjo bo uvedena enotna shema financiranja študija in stroškov življenja posameznika za določeno število kandidatov. V primeru, da posameznik ne bo prejemal financiranja iz omenjene sheme, bomo doktorskim študentom omogočili prejemanje socialnih transferjev 3 oziroma 4 leta glede na dolžino doktorskega programa.

Socialne transferje bodo posamezniki prejemali skladno z zakonodajo na področju socialnih transferjev, ki zaenkrat zagotavlja finančno podporo mladim. Za posameznike v kasnejšem obdobju življenja bodo oblikovane druge oblike socialnih

transferjev, kot so razna javna povabila in razpisi v povezavi z Evropskim socialnim skladom, programi in podpora Zavoda RS za zaposlovanje in podobno.

43. ukrep: Uvedba posebnih posojilnih shem

- S spremembo zakonodaje pod okriljem MDDSZ; ukrep bo uveljavljen najpozneje v študijskem letu 2013/2014.
- Odgovornost: Vlada RS (MDDSZ, MVZT).
- Pojasnilo: Posebne posojilne sheme bodo dodatna oblika pomoči in ne nadomestilo stipendij. Obrestno mero bo subvencionirala država in bo za posameznika nižja kot običajna obrestna mera.

44. ukrep: Vključevanje manj zastopanih skupin prebivalstva v terciarno izobraževanje

- Začetek analize v letu 2012, izvajanje spodbud od leta 2015.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT).
- Pojasnilo: Ukrep pomeni izvedbo analize strukture študentskega telesa z namenom ugotoviti zastopanost posameznih skupin prebivalstva in prepoznati manj zastopane skupine v visokem šolstvu. Po analizi strukture študentskega telesa in prepoznavi manj zastopanih skupin prebivalstva bodo oblikovane spodbude za dodatno podporo vključevanja teh skupin v visoko šolstvo. Za to bomo namenili dodatnih 1,5 milijona EUR letno. Visokošolske institucije bomo spodbujali k razvoju načinov privabljanja, vključevanja in pomoči pri zaključevanju študija za manj zastopane skupine prebivalstva. Za to aktivnost bodo lahko pridobile sredstva v okviru novega razvojnega dela financiranja.
- Financiranje ukrepa: Novih 50.000 EUR za raziskavo, sredstva za dodatne podpore vključevanja prepoznanih skupin bodo namenjena iz novega razvojnega dela financiranja.

45. ukrep: Spremljanje študentskega telesa in ovir za dostop v terciarno izobraževanje ter podporni servisi študentom in osebju

- Začetek sistemskega spremljanja od leta 2013.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), visokošolske institucije.
- Pojasnilo: Študentsko telo, njegovo sestavo ter ovire k dostopu in dokončanju študija bomo spremljali sistemsko. Na podlagi analiz bomo nenehno prilagajali sistem socialnih transferjev in morebitnih dodatnih spodbud k študiju. Visokošolske institucije bodo oblikovale institucionalne prakse pri sledenju svojim študentom. Visokošolske institucije bodo razvile podporne servise študentom in osebju v smislu oblikovanja kariernih centrov oziroma kariernega in akademskega ter psihološkega svetovanja, kakovostne, na standardih temelječe in mednarodno primerljive knjižnične podpore in zagotavljanja športnih zmogljivosti s primerno kadrovske podporo.
- Financiranje ukrepa: z novim razvojnem delom financiranja.

46. ukrep: Institucionalno spremljanje obštudijskih aktivnosti

- Od leta 2012.
- Odgovornost: visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: Tiste obštudijske dejavnosti, ki so organizirane prek univerz in drugih visokošolskih institucij ali so organizirane preko drugih organizacij in prepoznane s strani visokošolskih institucij kot relevantne za pridobivanje raznovrstnih kompetenc, lahko institucije zapišejo v prilogi k diplomu ter s tem omogočijo pregled vseh institucionalno podprtih aktivnosti posameznika v transparentni obliki. V prilogi k diplomu se vključijo tudi dosežki posameznikov na mednarodnih tekmovanjih iz znanja, raziskovanja, umetnostnih dosežkov, športa in ostalih relevantnih tekmovanjih ter drugi vrhunski dosežki. Visokošolske institucije v te namene ne bodo oblikovale novih storitvenih dejavnosti.

3. Normativi in standardi

1. Prva stopnja: traja 180 do 240 ECTS
2. Druga stopnja: traja 60 do 120 ECTS
3. Enoviti magistrski študiji – samo regulirani poklici EU
4. Tretja stopnja: od 180 do 240 ECTS
5. Redni študij traja 60 ECTS na leto, prilagojeno izvajanje oziroma »delni študij« traja 30–45 ECTS na leto
6. Standard za posamezne visokošolske institucije:
 - a. univerze morajo obsegati vsaj štiri znanstvena področja oziroma discipline (FRASCATI) in vsaj pet izobraževalnih področij (ISCED)
 - b. univerze morajo vsaj 50 % kadra zaposlovati v oblikah rednega delovnega razmerja za večinski delež
 - c. za strokovne študijske programe morajo visokošolske institucije izkazovati aktivno sodelovanje z gospodarstvom in najmanj 50 % kadra, ki poučuje na strokovnih študijskih programih, mora imeti vsaj triletno delovne izkušnje iz »neakademskega« okolja, tj. iz gospodarstva ali negospodarstva

4. Področja nacionalnega pomena

Zagotovili bomo celovit razvoj vseh študijskih, znanstvenoraziskovalnih, umetniških in strokovnih področij v slovenskem visokošolskem prostoru.

V povezavi z RISS bodo prednostna področja oziroma področja nacionalnega pomena identificirana na podlagi pobud posameznih deležnikov in utemeljena s primerjalnimi analizami kompetenc na posameznih področjih. Namesto določitve prednostnih področij od-zgoraj-navzdol, kar bi izvedla politika, lahko sicer podprte z izvedenskimi mnenji v študijah tehnološkega predvidevanja ali mnenji gospodarstva in raziskovalcev, bo razvoj področij pametne specializacije vzpostavljen kot stalen in odprt proces, ki vključuje vse ključne deležnike. Uporaba koncepta specializacije se udejanja prek večjega obsega javnih sredstev na izbranih področjih.

5. Spremljanje uresničevanja NPVŠ

Za uspešno doseganje ciljev NPVŠ je treba zagotoviti sprotno spremljanje uresničevanja in izvajanja zadanih ukrepov glede na dogodke in kontekst v prihodnosti.

Zaradi nerazdružljive povezanosti visokošolskega in raziskovalno-razvojnega prostora bomo zagotovili skupno spremljanje obeh programskih dokumentov s področja visokega šolstva ter raziskovalne in inovativne dejavnosti. Neodvisna skupina ekspertov bo skupaj spremljala doseganje postavljenih ciljev in učinkov ter izvajanje ukrepov. Letno bo podajala poročilo pristojnim svetovalnim telesom Vlade RS za področja visokega šolstva, znanosti in tehnologije. Po skupni obravnavi bodo telesa poročala Vladi RS o izvajanju programov in podala predloge dopolnitev oziroma prilagoditev ukrepov za učinkovitejšo izvedbo obeh dokumentov. Vlada RS bo poročilo poslala v obravnavo Državnemu zboru vsako drugo leto skupaj s predlogi za ukrepanje. V letu 2015 bo izvedena temeljita ocena NPVŠ 2011–2020, ki bo vključevala vrednotenje ukrepov in doseganje ciljnih vrednosti ter bo podlaga za posodobljen NPVŠ za obdobje 2015–2020, če bo ta potreben.

6. Okvirni obseg sredstev za uresničevanja NPVŠ

V predlogu nacionalnega programa se smiselno navezujemo na celotno področje terciarnega izobraževanja, ki ga poleg visokošolskih institucij tvorijo tudi višje strokovne šole. Pri finančnem delu NPVŠ 2011–2020 si za osnovni cilj postavljamo doseči 1,3 % BDP iz proračunskih virov za terciarno izobraževanje in do leta 2020 2,0 % BDP iz proračunskih virov. Zato so v nadaljevanju prikazana skupna sredstva za terciarno izobraževanje, ki vključujejo sredstva za visokošolsko izobraževanje, višješolsko izobraževanje, transfere gospodinjstvom s področja terciarnega izobraževanja, študijske pomoči in stroške delovanja ministrstva, pristojnega za visoko šolstvo, za to delovno področje. Natančneje pa so izpostavljene vrednosti najpomembnejših ukrepov nacionalnega programa visokega šolstva.

Prikazujemo finančne ocene za visokošolsko izobraževanje, torej temeljni in razvojni steber, ki izhajata iz 13. ukrepa NPVŠ 2011–2020, ostale zgoraj omenjene izdatke ter natančnejši prikaz dodatnih finančnih sredstev, ki jih poleg temeljnega in razvojnega stebra predvidevamo pri posameznih ukrepih, to sta 2. in 26. ukrep. Financiranje ostalih ukrepov se predvideva v razvojnem stebru financiranja ali iz drugih virov.

V tabeli 1 »Ocena sredstev za dosego ciljev Resolucije o nacionalnem programu visokega šolstva« so prikazani podatki o ocenjeni nominalni vrednosti bruto domačega proizvoda do leta 2015, ter ciljni vrednosti, ki ju sledimo z nacionalnim programom visokega šolstva, to je doseči 1 % BDP proračunskih sredstev za visokošolsko izobraževanje⁵ do leta 2015, kar bi po sedanjih ocenah BDP bilo 471.177.483 EUR (v tekočih cenah), ter 2 % BDP proračunskih sredstev za celotne proračunske izdatke za terciarno izobraževanje do leta 2020, kar bi po sedanjih ocenah BDP v letu 2015 bilo 942.354.967 EUR (v tekočih cenah).

V tabeli 2 »Sredstva za ukrepe, ki zahtevajo dodatno financiranje izven ukrepa 13« prikazujemo dinamiko financiranja ukrepov, ki zahtevajo dodatna sredstva ob temeljnem in razvojnem stebru financiranja, do leta 2015.

⁵ Kot je pojasnjeno v prvem odstavku poglavja, so sredstva za visoko šolstvo del sredstev za terciarno izobraževanje in zato nižja.

Tabela 1: Ocena sredstev za dosego ciljev Resolucije o nacionalnem programu visokega šolstva

	2011	2012	2013	2014	2015
Nominalni BDP v EUR	37.226.883.413	39.032.875.521	41.466.300.106	44.203.535.586	47.117.748.333
1 % BDP - cilj za visokošolsko izobraževanje v 2015	372.268.834	390.328.755	414.663.001	442.035.356	471.177.483
2 % BDP - cilj za terciarno izobraževanje v letu 2020	744.537.668	780.657.510	829.326.002	884.070.712	942.354.967
	2011	2012	2013	2014	2015
Visokošolsko izobraževanje	352.021.508	391.536.864	412.716.551	434.078.719	471.177.483
Delež v BDP (v %)	0,95	1,00	1,00	0,98	1,00
Višješolsko izobraževanje	18.501.659	18.001.659	18.451.700	18.949.896	19.499.443
Delež v BDP (v %)	0,05	0,05	0,04	0,04	0,04
Socialni transferi terciarnega izobraževanja	90.805.958	146.824.405	150.495.015	154.558.381	159.040.574
Delež v BDP (v %)	0,24	0,38	0,36	0,35	0,34
Skupaj	461.329.125	556.362.928	581.663.267	607.586.996	649.717.500
Delež v BDP	1,24	1,43	1,40	1,37	1,38
Stroški MVZT za VŠ	917.494	917.494	926.669	926.669	926.669
Delež v BDP (v %)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Skupaj vse	462.246.619	557.280.422	582.589.936	608.513.665	650.644.169
Delež v BDP (v %)	1,24	1,43	1,40	1,38	1,38

Opombe:

- Visokošolsko izobraževanje vključuje program Visoko šolstvo, zmanjšan za stroške delovanja MVZT za VŠ in povečan za skrb za slovenščino.
- Socialni transferi terciarnega izobraževanja vključujejo subvencioniranje prehrane študentom, subvencioniranje prevozov študentom, subvencioniranje bivanja študentom ter štipendije študentom.

Tabela 2: Sredstva za ukrepe, ki zahtevajo dodatno financiranje izven ukrepa 13

	2011	2012	2013	2014	2015
Ukrep 2 - vzpostavitev institucij	0	0	0	5.000.000	10.000.000
Ukrep 27 - oprema	0	0	0	15.000.000	10.000.000
Skupaj	0	0	0	20.000.000	20.000.000

Opomba: V tabeli so prikazani učinki najpomembnejših ukrepov do leta 2015.

7. Izvedbeni cilji, nosilci in kazalniki – povzetek

Visokošolski sistem

	UKREP	NOSILEC	KAZALNIK
1. ukrep	Nova opredelitev pogojev za ustanavljanje in delovanje posameznih vrst visokošolskih institucij	Vlada RS (MVZT), visokošolske institucije, NAKVIS	Sprememba Zakona o visokem šolstvu v letu 2011; ukrep bo za nove institucije uveljavljen od leta 2012 oziroma od uveljavitve zakona, za spremembo obstoječih institucij pa v času reakreditacije v obdobju 2012–2020
2. ukrep	Nova opredelitev binarnosti – ločitev univerzitetnih in strokovnih študijskih programov	Visokošolske institucije, Vlada RS (MVZT, MG), NAKVIS, delodajalci, lokalno okolje	Vsebinska, izvedbena in organizacijska ločitev strokovnega in univerzitetnega študija na prvi študijski stopnji se uvede z Zakonom o visokem šolstvu leta 2011; ukrep bo uveljavljen postopoma ob akreditaciji in reakreditaciji v obdobju 2013–2020. Diverzifikacija druge študijske stopnje se uvede z Zakonom o visokem šolstvu leta 2011
3. ukrep	Spodbujanje sistema notranje organiziranosti univerz in visokošolskih institucij, ki bo omogočal boljše sodelovanje oddelkov in/ali članic ter institucij med seboj	Visokošolske institucije, NAKVIS	Začetek spremembe organiziranosti v letu 2011, sistem bo vzpostavljen najpozneje do leta 2014
4. ukrep	Izboljševanje sodelovanja visokošolskih institucij z javnimi raziskovalnimi zavodi	Visokošolske institucije in javni raziskovalni zavodi, Vlada RS (MVZT, MJU), NAKVIS	Prehod oziroma izmenjava kadrov in število skupnih projektov – ureditev do 2016.
5. ukrep	Izboljševanje sodelovanja visokošolskih institucij z gospodarstvom in negospodarstvom	Visokošolske institucije, NAKVIS	Prehod oziroma izmenjava kadrov in število skupnih projektov – od leta 2011
6. ukrep	Ureditev kadrovskega področja	Vlada RS (MVZT, MJU), visokošolske institucije, raziskovalni zavodi, sindikati s področja visokega šolstva	Sprememba Zakona o visokem šolstvu v letu 2011 ter druge relevantne zakonodaje; ukrep bo uveljavljen v obdobju 2012 – 2020
7. ukrep	Oblikovanje možnosti, da zaposleni na visokošolskih institucijah lahko izstopijo iz sistema javnih uslužbencev	Vlada RS (MVZT, MJU), visokošolske institucije, raziskovalni zavodi, sindikati s področja visokega šolstva	Sprememba Zakona o visokem šolstvu v letu 2011 ter druge relevantne zakonodaje; ukrep bo uveljavljen od leta 2012
8. ukrep	Sprememba izobrazbene zahteve za zaposlovanje v javni upravi	Vlada (MJU v sodelovanju z MVZT)	Sprememba zakonodaje pod okriljem MJU; najpozneje do leta 2013

Struktura študija in visokošolskih kvalifikacij

	UKREP	NOSILEC	KAZALNIK
9. ukrep	Oblikovanje nacionalnega ogrodja kvalifikacij	Vlada RS (MVZT in druga ministrstva)	Zakonodajni okvir v letu 2011 – nova uredba (ali zakon) o nacionalnem ogrodju kvalifikacij

	UKREP	NOSILEC	KAZALNIK
10. ukrep	Ureditev strukture študija	Vlada (MVZT), visokošolske institucije, NAKVIS	Sprememba Zakona o visokem šolstvu v letu 2011; ukrep bo za nove študijske programe uveljavljen ob prvi akreditaciji, za obstoječe pa ob reakreditaciji do leta 2016
11. ukrep	Ureditev načina izvajanja študija: študijski program za pridobitev izobrazbe obsega 60 ECTS na leto ob polni obremenitvi oz. 30 do 45 ECTS na leto ob delni/zmanjšani obremenitvi	Vlada RS (MVZT), visokošolske institucije, NAKVIS	Sprememba Zakona o visokem šolstvu v letu 2011; ukrep bo uveljavljen najpozneje v študijskem letu 2013/2014
12. ukrep	Sprememba vstopnih pogojev in vpisnih mest	Vlada (MVZT), visokošolske institucije, NAKVIS	Sprememba Zakona o visokem šolstvu v letu 2011; ukrep bo uveljavljen najpozneje od študijskega leta 2013/14

Financiranje

	UKREP	NOSILEC	KAZALNIK
13. ukrep	Vzpostavitev sistema financiranja visokošolskih zavodov tako, da bo spodbujal razvoj in upošteval tudi elemente kakovosti in sodelovanja z okoljem	Vlada RS (MVZT), ARRS, visokošolske institucije	Uredba o financiranju javnih visokošolskih in drugih zavodov od leta 2011 ter sprememba Zakona o visokem šolstvu in Zakona o raziskovalni dejavnosti v letu 2011
14. ukrep	Vzpostavitev sistema spremljanja učinkovitosti porabe javnih sredstev v visokem šolstvu	MVZT, visokošolske institucije	Enotna metodologija spremljanja rezultatov in učinkov v letu 2011 preko letnih delovnih načrtov visokošolskih institucij
15. ukrep	Vzpostavitev evidenčnega in analitskega informacijskega sistema za visoko šolstvo v Republiki Sloveniji (informacijski sistem eVŠ)	Vlada RS (MVZT)	Sprememba Zakona o visokem šolstvu v poglavju evidence v letu 2010 in sprememba Pravilnika o razvidu visokošolskih zavodov v letu 2011; vzpostavitev eVŠ v letu 2012
16. ukrep	Zagotovitev okvira za razvoj donatorstva	Vlada (MF, MVZT), DURS	Sprememba Zakona o dohodnini (zveza 66. in 142. člen) v letu 2011 in sprememba Uredbe o namenitvi dela dohodnine za donacije v letu 2011

Različnost in raznolikost

	UKREP	NOSILEC	KAZALNIK
17. ukrep	Oblikovanje poslanstev visokošolskih institucij in profilacija institucij	Visokošolske institucije, NAKVIS	Različna poslanstva in strategije visokošolskih institucij do 2013.

Kakovost in odgovornost

	UKREP	NOSILEC	KAZALNIK
18. ukrep	Sprejetje etičnih kodeksov visokošolskih institucij	Visokošolske institucije	Potrjeni in sprejeti ter uveljavljeni etični kodeksi visokošolskih institucij do leta 2012.
19. ukrep	Spodbujanje vseh visokošolskih institucij in višjih strokovnih šol, da v celoti izpolnijo 1. del Evropskih standardov in smernic za kakovost v visokem šolstvu ter da okrepijo svoj notranji sistem zagotavljanja kakovosti in javno in transparentno objavljajo informacije o svoji kakovosti	Visokošolske institucije, NAKVIS	Od leta 2012 visokošolske institucije objavljajo zlahka dostopne informacije o svoji kakovosti in izpolnijo 1. del Evropskih standardov in smernic za kakovost v visokem šolstvu
20. ukrep	NAKVIS bo razvil in nenehno posodabljal zunanji sistem zagotavljanja kakovosti	NAKVIS	Od leta 2011 posodabljanje meril in procesov za akreditacijo visokošolskih institucij in študijskih programov
21. ukrep	Spodbujanje NAKVIS-a, da se zunanje evalvira ter kandidira za vključitev v EQAR in članstvo v ENQA	NAKVIS, MVZT	Priprava na zunanjo evalvacijo v letih 2011 in 2012; zunanja evalvacija v letu 2012 (oz. 2013); kandidiranje za vključitev v EQAR in članstvo v ENQA v letu 2012 oziroma 2013
22. ukrep	Prehod od programske akreditacije k institucionalni	Vsi visokošolski deležniki	Sprememba Zakona o visokem šolstvu v letu 2011; ukrep bo uveljavljen od leta 2017
23. ukrep	Olajšanje postopkov za spreminjanje študijskih programov in oblikovanje skupnih študijskih programov	Vlada RS (MVZT), NAKVIS	Sprememba Zakona o visokem šolstvu v letu 2011, sprememba meril in drugih aktov NAKVIS; ukrep bo uveljavljen postopoma od leta 2012 do 2020
24. ukrep	Spodbujanje didaktičnega usposabljanja in podpora pedagoškemu kadru	Visokošolske institucije, NAKVIS	Število pedagoškega osebja, udeleženega v izobraževanjih in drugih podpornih aktivnostih
25. ukrep	Povečanje kadrovskih zmogljivosti na visokošolskih institucijah	Vlada RS (MVZT), visokošolske institucije	Izboljšanje razmerja med študenti in visokošolskimi učitelji (na 15) do leta 2020
26. ukrep	Izboljšanje prostorskih razmer in opremljenosti institucij	Vlada RS (MVZT), ARRS, visokošolske institucije, raziskovalni zavodi	K a: razvoj raziskovalne infrastrukture od 2011. K b: Analiza potreb in nakup pedagoške opreme od 2013
27. ukrep	Institucionalna prilagoditev na vseh področjih delovanja visokošolskih institucij za uporabo novih tehnologij in opreme IKT	Visokošolske institucije	Od leta 2012

Internacionalizacija

	UKREP	NOSILEC	KAZALNIK
28. ukrep	Oblikovanje nacionalne strategije za internacionalizacijo slovenskega visokega šolstva	Vlada RS (MVZT) ob sodelovanju vseh visokošolskih partnerjev in Sveta RS za visoko šolstvo	Nacionalna strategija za internacionalizacijo slovenskega visokega šolstva do leta 2013

	UKREP	NOSILEC	KAZALNIK
29. ukrep	Priprava mednarodne institucionalne strategije z lastnimi prednostnimi usmeritvami v visokošolskih institucijah ob upoštevanju nacionalne strategije za internacionalizacijo slovenskega visokega šolstva, ki bo del širšega poslanstva in razvojnega načrta institucije	Visokošolske institucije, NAKVIS	Institucionalne strategije za internacionalizacijo, skladne z nacionalno do leta 2014
30. ukrep	Vzpostavitev sodelovanja z regijo Zahodnega Balkana kot primerom dobre prakse na področju regijske mobilnosti do leta 2020	Vlada RS (MVZT), CMEPIUS, Javni sklad za razvoj kadrov in štipendiranje, visokošolske institucije	Študenti iz regije Zahodnega Balkana študirajo po enakih pogojih kot domači študenti od leta 2013 na podlagi recipročnosti. Sprejem meddržavnih sporazumov do konca leta 2012
31. ukrep	Odprava administrativnih ovir in koncentracija virov financiranja za mednarodno mobilnost	Vlada RS (MVZT, MDDSZ), CMEPIUS, Javni sklad za razvoj kadrov in štipendiranje	Lahki in transparentni postopki za pridobivanje štipendij za mobilnost na enem mestu za vse mobilnosti ter povečanje sredstev za podporo mobilnosti do leta 2013
32. ukrep	Vzpostavitev posebne ciljne podpore za mobilnost za slovenske študente v tujino in za najboljše tuje študente v Slovenijo	Vlada RS (MVZT in MDDSZ), CMEPIUS, Javni sklad za razvoj kadrov in štipendiranje	Lahki in transparentni postopki za pridobivanje štipendij za mobilnost na enem mestu za vse mobilnosti ter povečanje sredstev za podporo mobilnosti od leta 2013
33. ukrep	Spodbujanje slovenskega osebja za izmenjavo in usposabljanje v tujino za daljše obdobje	Visokošolske institucije	Povečanje izmenjav slovenskega visokošolskega osebja od leta 2011
34. ukrep	Vzpostavitev posebnih ukrepov za pritegnitev tujih strokovnjakov	Vlada RS (MVZT, MNZ in MJU), visokošolske institucije	Sprememba zakonodaje in drugih ureditev za pridobivanje dovoljenj za bivanje postopoma od leta 2011. 10 % zaposlenih na slovenskih visokošolskih institucijah v letu 2020 bo tujcev
35. ukrep	Podpiranje dejavnosti dveh mednarodnih ustanov na področju visokega šolstva, ki lahko pomembno prispevata k večji internacionalizaciji sistema	Vlada RS (MVZT) in visokošolske institucije	Podporne aktivnosti k delovanju dveh mednarodnih ustanov
36. ukrep	Omogočanje poučevanja v tujih jezikih	Vlada RS (MVZT), visokošolske institucije, Rektorska konferenca RS in Slovenska akademija znanosti in umetnosti	Sprememba Zakona o visokem šolstvu leta 2011; ukrep bo uveljavljen od leta 2012
37. ukrep	Podvojitev obsega raziskovalne dejavnosti, izvedene v transnacionalnih projektih oziroma aktivnostih	Visokošolske institucije	Sredstva za mednarodno sodelovanje. Delež sredstev JRO, pridobljenih iz programov OP EU. Število znanstvenih objav v soavtorstvu s tujimi državljani – rast do leta 2020
38. ukrep	Fleksibilno in odprto priznavanje v tujini pridobljenega izobraževanja za namene zaposlovanja	Vlada RS (MVZT)	Sprememba Zakona o priznavanju in vrednotenju izobraževanja v letu 2011

Socialna razsežnost

	UKREP	NOSILEC	KAZALNIK
39. ukrep	Financiranje študija na prvi in drugi študijski stopnji kadar koli v življenju ob določenih pogojih	Vlada RS (MVZT)	Sprememba Zakona o visokem šolstvu leta 2011 in nov sistem financiranja od leta 2011; ukrep bo uveljavljen najpozneje v študijskem letu 2012/2013 oziroma 2013/2014
40. ukrep	Celostna ureditev sistema doktorskega študija, ki bo temeljila na spodbujanju odličnosti in nagrajevanju rezultatov	Vlada RS (MVZT), ARRS, TIA, visokošolske institucije	Pregled in uskladitev predpisov, ki urejajo izvajanje in (so)financiranje doktorskega študija v Sloveniji v letu 2011. V celoti bo ukrep uveljavljen najpozneje od študijskega leta 2014/2015
41. ukrep	Vzpostavitev sistema vračanja sredstev ob nedokončanem študiju po študijskih programih druge in tretje stopnje	Vlada (MVZT, MF), DURS	Sprememba Zakona o visokem šolstvu v letu 2011, izvedbeni predpis v letu 2012; ukrep bo uveljavljen najpozneje od študijskega leta 2013/2014
42. ukrep	Vzpostavitev enotnega in transparentnega sistema socialnih transferjev za študij, vezanih na pravico koriščenja določenega števila let	Vlada RS (MDDSZ, MVZT, MZ)	Sprememba zakonodaje pod okriljem MDDSZ; ukrep bo uveljavljen najpozneje v študijskem letu 2013/2014
43. ukrep	Uvedba posebnih posojilnih shem	Vlada RS (MDDSZ, MVZT)	Sprememba zakonodaje pod okriljem MDDSZ; ukrep bo uveljavljen najpozneje v študijskem letu 2013/2014
44. ukrep	Vključevanje manj zastopanih skupin prebivalstva v terciarno izobraževanje	Vlada RS (MVZT)	Začetek analize v letu 2012, izvajanje spodbud od leta 2015
45. ukrep	Spremljanje študentskega telesa in ovir za dostop v terciarno izobraževanje	Vlada RS (MVZT), visokošolske institucije	Začetek sistemskega spremljanja od leta 2013
46. ukrep	Institucionalno spremljanje obštudijskih aktivnosti	Visokošolske institucije, NAKVIS	Institucionalno spremljanje in prepoznavanje obštudijskih dejavnosti od leta 2012

8. Priloge

8.1 Slovar

ARRS

Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

BDP

bruto družbeni proizvod

CMEPIUS

Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe

DURS

Davčna uprava Republike Slovenije

ENQA

the European Association for Quality Assurance in Higher Education

(<http://www.enqa.eu/>)

Evropski standardi in smernice

Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area

EQAR

the European Association for Quality Assurance in Higher Education

(<http://www.eqar.eu/>)

horizontalna raznolikost

raznolikost med študijskimi programi znotraj posamezne ravni študija, npr. študijski programi prve študijske stopnje so med seboj različni po vsebini, usmeritvi, načinu dela

IKT

informacijsko-komunikacijska tehnologija

priložnostno učenje

priložnostno učenje in pridobljeno znanje ob vsakodnevnem udejstvovanju posameznika

institucionalna akreditacija

proces evalviranja visokošolskih institucij (univerz, fakultet, visokih strokovnih šol) za presojo njihove kakovosti ter ugotavljanja njihovega služenja študentom in družbi. Rezultat procesa je »podeljena akreditacija« oziroma status akreditirane institucije

MDDSZ

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve

MF

Ministrstvo za finance

MG

Ministrstvo za gospodarstvo

MJU

Ministrstvo za javno upravo

MNZ

Ministrstvo za notranje zadeve

MVZT

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo

MZ

Ministrstvo za zdravje

NPVŠ

Nacionalni program visokega šolstva

NAKVIS

Nacionalna agencija RS za kakovost v visokem šolstvu

neformalno učenje

vse tisto učenje, ki je opravljeno v okoljih zunaj sistema za pridobivanje formalne izobrazbe oziroma ravni izobrazbe. Vključuje torej razne tečaje, seminarje, usposabljanja, konference in podobno

negospodarstvo

negospodarske dejavnosti (SSKJ). V kontekstu tega dokumenta so to družbene dejavnosti, ki se ne opravljajo z namenom pridobivanja dobička (dejavnosti, ki ji izvajajo npr. izobraževalne, kulturne ustanove, javna uprava)

pametna specializacija

koncept, ki se je razvil v okviru razprav o vlogi Evropskega raziskovalnega prostora in nakazuje pomembno spremembo organiziranosti raziskovalno-razvojne dejavnosti v smeri oblikovanja takšnih nacionalnih in regionalnih vizij in strategij, ki bodo osredotočene na specifična razvojna področja

priznavanje predhodno pridobljenega znanja (RPL – »Recognition of prior learning«)
proces priznavanja tistega znanja, ki ga je posameznik pridobil po različnih poteh v predhodnem udejstvovanju. Zaobjema formalno, neformalno in priložnostno učenje oziroma znanje, pridobljeno po vseh treh poteh

PKM

pariteta kupne moči

programska akreditacija

proces evalviranja študijskih programov za presojo njihove kakovosti. Rezultat procesa je »podeljena akreditacija« oziroma status akreditiranega študijskega programa

redni študij – delni študij

redni študij pomeni študij s polno obremenitvijo, torej 60 ECTS na leto oziroma vpisanih 60 ECTS na leto

delni študij bo po novem praviloma le prilagojeno izvajanje študija v manjšem obsegu, praviloma med 30 in 45 ECTS na leto

RISS

Raziskovalna in inovacijska strategija Slovenije

študent

oseba, vpisana na visokošolske institucije in višje strokovne šole, ne glede na življenjsko obdobje ali način izvajanja študija (polni – delni študij, študij na daljavo, vseživljenjsko učenje)

vklučenost generacije (ang. Gross Enrolment Ratio)

celotno število študentov v državi, deljeno s številom državljanov te države v določeni starostni skupini, tipično, ko zapustijo srednjo šolo (npr. 19 do 24 let)

vseživljenjsko učenje

»Vseživljenjsko učenje je dejavnost in proces, ki zajema vse oblike učenja, bodisi formalno bodisi neformalno in aformalno ter naključno ali priložnostno (Dodatek, 10, str. 35–36). Poteka v različnih učnih okoliščinah, od rojstva prek zgodnjega otroštva in odraslosti do konca življenja, s ciljem, da se izboljšajo posameznikovo znanje in spretnosti. Z učenjem pridobivamo tudi interese, značajske poteze, vrednote, odnos do sebe in drugih ter druge osebnostne lastnosti. (Dodatek, 11, str. 36–37)« Vir: Strategija vseživljenjskega učenja v Sloveniji, MŠŠ, 2007; stran 10

tipična generacija

tiste generacije, ki se ponavadi vpisujejo na visokošolske institucije, torej za starostno skupino od 19 do 24 let

8.2 Izhodišča za NPVŠ

Izhodišča NPVŠ 2011–2020 so dosegljiva na spletni strani:

http://www.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/pdf/visoko_solstvo/IZHODI%C5%A0%C4%8CA_ZA_NACIONALNI_PROGRAM_-_v30.6.pdf

8.3 Podatki

Oblikovali smo:

1. temeljit pregled stanja visokega šolstva s statističnimi podatki
(http://www.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/pdf/visoko_solstvo/statistika_v_isoakega_solstva_07072010.pdf);
2. analizo izvajanja iztekajočih se NPVŠ in NRRP
(http://www.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/pdf/visoko_solstvo/Analiza_NRRP_in_NPVS.pdf);
3. analizo ekspertnih mnenj o visokem šolstvu v Sloveniji
(http://www.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/pdf/visoko_solstvo/PREGLED_PRISPEVKOV_EKSPERTOV.pdf);
4. analizo mreže visokošolskih zavodov in študijskih programov v RS 2010
(http://www.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/doc/dokumenti_visokosolstvo/KNJIZNICA/Mreza_VSZ_2010.pdf).

Prav tako so pripravljene še druge analize visokošolskega sistema

(http://www.mvzt.gov.si/si/delovna_podrocja/visoko_solstvo/statistika_in_analize_s_podrocja_visokega_solstva/):

5. financiranje visokega šolstva za tretje tisočletje;
6. modeli učinkovitega menedžmenta visokošolskih zavodov;
7. model za management znanja v visokošolskem zavodu;
8. mreženje za vseživljenjsko učenje;
9. socialno stanje študentov – EVROŠTUDENT.

Poleg vseh analiz smo upoštevali še mednarodne evalvacije in poročila mednarodnih institucij za Slovenijo:

10. poročilo Evropske komisije za Slovenijo iz leta 2010: The efficiency and effectiveness of tertiary education systems: Country notes;
11. evalvacija OECD ob vstopu Slovenije v OECD: OECD ekonomski pregledi 2009;
12. mednarodne statistične in druge baze ter podatke o visokem šolstvu (OECD, EUROSTAT, EURYDICE).

8.4 Relevantna mednarodna poročila in deklaracije

8.4.1 Dokumenti bolonjskega procesa

Vsi dokumenti (obe deklaraciji ter pet komunikejev) so dosegljivi na spletni strani:

<http://www.ehea.info/>

8.4.2 Relevantni dokumenti Evropske unije

Evropa 2020: Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast:

http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_SL_ACT_part1_v1.pdf

Strategija Izobraževanje in usposabljanje 2020:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:119:0002:0010:SL:PDF>

8.4.3 Drugi dokumenti

Komunike Svetovne konference o visokem šolstvu 2009 (UNESCO):

http://www.unesco.org/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/ED/ED/pdf/WCHE_2009/FINAL%20COM MUNIQUE%20WCHE%202009.pdf

Visoko šolstvo do 2030 (OECD):

http://www.oecd.org/document/11/0,3343,en_2649_39263238_41788555_1_1_1_1,00.html

http://www.oecd.org/document/18/0,3343,en_2649_35845581_43908242_1_1_1_1,00.html

8.4.4 Študije in podatki

- Eurydice

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/index_en.php

- Eurostat

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>

- OECD

http://www.oecd.org/statsportal/0,3352,en_2825_293564_1_1_1_1_1,00.html

- Evropska komisija

http://ec.europa.eu/education/index_en.htm

8.5 Dogodki in prejeta mnenja o osnutku NPVŠ 2011-2020

Organizirani posveti in obravnave osnutka NPVŠ:

- SAZU, 20. 9. 2010
- 2. delovna skupina Sveta Vlade RS za študentska vprašanja, 20. 9. 2010 in 12. 10. 2010
- na Univerzi v Mariboru, 22. 9. 2010
- na Univerzi v Ljubljani, 23. 9. 2010
- na Inženirski akademiji Slovenije, 28. 9. 2010
- na Univerzi na Primorskem, 29. 9. 2010
- s sindikati v visokem šolstvu, 4. 10. 2010
- s Skupnostjo samostojnih visokošolskih zavodov, 5. 10. 2010
- na Svetu RS za visoko šolstvo, 6. 10. 2010
- na Svetu Vlade RS za študentska vprašanja, 13. 10. 2010
- na skupni seji Sveta RS za visoko šolstvo in Sveta za znanost in tehnologijo RS, 20. 10. 2010 in 22. 12. 2010
- s predstavniškimi telesi delodajalcev, 25. 10. 2010

Odzvali smo se vabilom in se udeležili razprav:

- na senatu Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani, 4. 10. 2010
- s Skupnostjo višjih strokovnih šol, 5. 10. 2010
- z Regijskim študijskim središčem Celje, 5. 10. 2010
- z Odborom za obrambo visokošolskega in znanstvenega dela, 6. 10. 2010
- z Dolenjsko akademsko iniciativo, 13. 10. 2010
- na posvetu Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, 18. 10. 2010
- na družboslovnem večeru Fakultete za uporabne družbene študije v Novi Gorici, 3. 11. 2010

V okviru javne razprave smo pisno prejeli naslednje komentarje:

- Franček Drenovec, datum objave: 29. 9. 2010
- Skupnost višjih strokovnih šol, datum objave: 7. 10. 2010
- Društvo mladih raziskovalcev Slovenije, datum objave: 8. 10. 2010
- Študentska organizacija Slovenije, datum objave: 14. 10. 2010
- Mednarodna podiplomska šola Jožefa Stefana, dekan Robert Blinc, datum objave: 15. 10. 2010

- DOBA – Fakulteta za uporabne poslovne in družbene študije Maribor, datum objave: 15. 10. 2010
- Skupnost samostojnih visokošolskih zavodov Slovenije, datum objave: 15. 10. 2010
- Koordinacija študentskih svetov RS, datum objave: 15. 10. 2010
- Visoka šola za zdravstveno nego Jesenice, datum objave: 15. 10. 2010
- dr. Irena Šumi, Evropski center Maribor, datum objave: 15. 10. 2010
- Društvo študentov invalidov Slovenije, datum objave 15. 10. 2010
- Umetniške akademije Univerze v Ljubljani, datum objave: 18. 10. 2010
- Univerza v Ljubljani, datum objave: 20. 10. 2010
- Območna obrtno-podjetniška zbornica Maribor, datum objave: 20. 10. 2010
- Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, datum objave: 20. 10. 2010
- Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani, datum objave: 20. 10. 2010
- Univerzitetna knjižnica Maribor, datum objave: 20. 10. 2010
- Mladinski svet Slovenije, datum objave: 20. 10. 2010
- dr. Matej Makarovič, dr. Matevž Tomšič, dr. Borut Rončević, dr. Janez Povh, dr. Boris Bukovec, datum objave: 25. 10. 2010
- dr. Tomaž Savšek, datum objave: 26. 10. 2010
- Fakulteta za državne in evropske študije ter Evropska pravna fakulteta v Novi Gorici, datum objave: 27. 10. 2010
- Univerza na Primorskem, datum objave: 28. 10. 2010
- Rektorska konferenca Republike Slovenije, datum objave: 2. 11. 2010
- dr. Marko Kos, datum objave: 6. 12. 2010
- SATENA, datum objave: 6. 12. 2010
- Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani, datum objave: 3. 1. 2011

OBRAZLOŽITEV

1. Uvod

V letu 2010 se je izteka veljavnost Resolucije o Nacionalnem programu visokega šolstva 2007–2010, katere namen v skladu z Zakonom o visokem šolstvu je opredelitev ciljev visokega šolstva, določitev študijskih, znanstveno-raziskovalnih in umetniških področij nacionalnega pomena, opredelitev dejavnosti, potrebnih za razvoj in učinkovito delo v visokem šolstvu, določitev standardov za opravljanje visokošolske dejavnosti in določitev okvirnega obsega potrebnih sredstev za izvedbo nacionalnega programa. Pri pripravi novega smo ugotovili, da dosedanja zasnova tega strateškega dokumenta v sodobnih globalnih gospodarskih in družbeno-političnih razmerah ni več optimalna, saj ne zagotavlja ustreznih ciljnih opredelitev in jasnih usmeritev kot tudi horizontalne povezanosti politik in institucij, ki bi skrbele za celotno vlogo visokega šolstva v družbi znanja.

Nova resolucija zato prinaša novo strukturo z jasnimi cilji, merili, ukrepi in odgovornostmi. Tako vključuje vse visokošolske deležnike in akterje, ki bodo prispevali k uresničevanju vizije razvoja visokega šolstva. Hkrati smo se tudi odločili, da ga oblikujemo za daljše obdobje, od 2011 do 2020, saj kratkoročna vizija ne pripomore k doseganju dolgoročnih strateških ciljev.

Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020 (ReNPVŠ 2011–2020) izhaja iz sprejetih nacionalnih in mednarodnih strateških dokumentov, kot so Strategija razvoja Slovenije ter dokument Evropa 2020 in se smiselno navezuje na osnutek Raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije 2011–2020, s katerim tvori zaokroženo celoto. Izhodišča in usmeritve za ReNPVŠ 2011–2020 je sprejel Svet Vlade RS za visoko šolstvo. Na tej podlagi je Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo pripravilo besedilo osnutka ReNPVŠ 2011–2020, ki ga je 8. septembra 2010 dalo v večmesečno javno razpravo. V tem času so bile organizirane tudi številne javne razprave o njem. Sicer je Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo pred sprejemom Izhodišč na Svetu Vlade RS za visoko šolstvo spodbujalo razpravo o razvoju slovenskega visokega šolstva že od januarja 2010 za namen oblikovanja ReNPVŠ 2011–2020. Do nastanka prvega osnutka NPVŠ 2011–2020 (z dne 8. septembra 2010) je prek spletne strani in razprav na različnih forumih svoje premisleke prispevalo štirinajst ekspertov, več visokošolskih deležnikov (Rektorska konferenca RS, Univerza v Ljubljani, Univerza v Mariboru, Univerza na Primorskem, Študentska organizacija Slovenije, nekateri samostojni visokošolski zavodi in drugi) in številni posamezniki. Prav tako je ministrstvo pripravilo potrebne analize in podatke o visokem šolstvu ter analizi preteklih nacionalnih programov na področju visokega šolstva ter raziskovanja in razvoja. Pri oblikovanju osnutka Nacionalnega programa visokega šolstva so bile konceptualno upoštevane omenjene razprave in dokumenti, podatki in dejstva o stanju in trendih ter celovito zaobjete izpostavljene težave in vprašanja.

Tudi ta dokument, tako kot osnutek RISS 2011–2020, je nastajal pod delovnim naslovom DR-ZNA Slovenija (Slovenija: DRužba ZNAnja), s čimer izpostavljamo ambicijo, da bi Slovenija postala družba znanja, za kar bo potrebovala veliko drznosti.

ReNPVŠ 2011–2020 za osnovne cilje slovenskega visokošolskega prostora v letu 2020 postavlja kakovost in odličnost, raznovrstnost ter dostopnost s podpornimi instrumenti internacionalizacije, diverzifikacije, študijske strukture in financiranja visokega šolstva. Kakovost bo vsem omogočala mednarodno primerljivo in priznano visokošolsko izobrazbo, zaposljivost in mobilnost v evropskem prostoru ter širše; socialna razsežnost bo omogočala pravičen dostop do visokega šolstva in neovirano dokončanje študija; raznovrstnost prinaša raznolikost vrst in poslanstev institucij ter študijskih programov za doseganje vseh osnovnih ciljev visokega šolstva.

2. Obrazložitev posameznih delov resolucije

ReNPVŠ 2011–2020 postavlja visoko šolstvo in z njim povezano znanstveno raziskovanje v jedro razvojnih ambicij Republike Slovenije. Visoko šolstvo je ključno za razvoj družbe znanja, izpolnjuje vloge krepitve in opolnomočenja državljanov za osebni razvoj, poklicno kariero in aktivno državljanstvo ter duhovnega, socialnega, umetniškega in kulturnega ter ekonomskega razvoja skupnosti. Visokošolsko izobraževanje je za Republiko Slovenijo prednostno, še posebej v sedanjem zahtevnem obdobju svetovne gospodarske krize. Predvideva povečevanje javnih in zasebnih vlaganj v visoko šolstvo, tako da bodo do leta 2020 skupaj dosegla 2,5 % BDP.

ReNPVŠ 2011–2020 stremi k oblikovanju kakovostnega sistema visokega šolstva, ki bo omogočal odličnost v svetovnem merilu. Spodbujal bo raznovrstnost in s tem omogočal široko dostopnost do visokega šolstva. Prav tako predvideva večjo odgovornost visokošolskih institucij in študentov. Za doseganje teh ciljev je bila najprej potrebna evalvacija trenutnega stanja, nato postavitve vizije in ciljev ter oblikovanje ukrepov za njihovo doseganje. V ta namen sta potrebni širša družbena in medgeneracijska zaveza in odgovornost vseh akterjev, kar je tudi zapisano pri posameznih dimenzijah in ukrepih.

Drugo poglavje je razdeljeno na sedem podpoglavij po posameznih vsebinskih sklopih, ki izhajajo iz Izhodišč za Nacionalni program visokega šolstva, sprejetih na Svetu Vlade RS za visoko šolstvo.

Prvo podpoglavje (2.1 Visokošolski sistem) opredeljuje strukturo visokošolskega sistema, oblike in vrste visokošolskih institucij, razlike med posameznimi njimi in njihovimi dejavnostmi. Osredotoča se na jasno delitev med visokošolsko strokovnimi in univerzitetnimi študijskimi programi ter ponuja rešitev, kako zagotoviti primerno izvajanje različnih vrst študijskih programov. Zaradi boljšega koriščenja vseh potencialov institucije opredeljuje potrebo po boljšem povezovanju in sodelovanju posameznih članic znotraj ene univerze kot tudi boljše sodelovanje med posamezniki visokošolskimi institucijami. Pomembno je tudi zagotoviti boljše sodelovanje visokošolskih institucij in javnih raziskovalnih zavodov. Opredeljuje pričakovanja do zaposlenih v visokem šolstvu, spremembo sistema habilitacij ter organizacije dela in plačila. Poudarja nujno mobilnost visokošolskega pedagoškega in raziskovalnega osebja ter vzpostavitev sistema, ki bo onemogočal notranjo reprodukcijo kadrov. Zagotavlja razvoj vseh izobraževalnih, znanstvenoraziskovalnih, umetniških in strokovnih področij na sistemski ravni, torej v slovenskem visokošolskem prostoru.

Drugo podpoglavje (2.2 Struktura študija in visokošolskih kvalifikacij) opredeljuje ureditev pomena posameznih študijskih stopenj. Prva študijska stopnja bo tako nudila celovito visokošolsko izobrazbo in bo diplomantom omogočala prehod na trg dela. Druga študijska stopnja bo nudila poglobljeno znanje in kompetence. Tretja študijska stopnja bo izključno znanstvenoraziskovalna in bo zagotavljala kompetence za samostojno znanstvenoraziskovalno delo in akademsko udejstvovanje. Predvideva spremembo selekcijskih mehanizmov za izbiro in vpis študentov in ureditev horizontalnega in vertikalnega prehajanja med posameznimi študijskimi programi. Opredeljuje pedagoški poklic v širšem pomenu. Pravičnejše ureja oblike in načine izvajanja študijskih programov, pri čemer spreminja izredni študij.

Tretje podpoglavje (2.3 Financiranje) opredeljuje nov sistem financiranja, ki se osredotoča na stabilnost financiranja na eni strani ter na odgovornost in kakovost na drugi. Ponuja dva stebra, temeljnega in razvojnega, pri čemer slednji temelji na novih sredstvih za spodbujanje kakovosti, internacionalizacije, diverzifikacije in socialne razsežnosti. Opredeljuje cilje za vlaganje v visoko šolstvo iz javnih in zasebnih virov. Do leta 2015 bo za

terciarno izobraževanje zagotovljenih vsaj 1,3 % BDP iz proračunskih sredstev in 0,3 % BDP iz drugih virov, do leta 2020 pa skupaj 2,5 % BDP, od tega 2,0 % BDP iz proračunskih sredstev. Do leta 2020 bodo sredstva na študenta, namenjena za visokošolske institucije, nad povprečjem OECD.

Četrto podpoglavju (2.4 Raznolikost in različnost) opredeljuje potrebo po pestri izobraževalni ponudbi na raznolikih visokošolskih institucijah. Sistem terciarnega izobraževanja je potrebno organizirati tako, da se bodo visokošolske institucije v slovenskem prostoru v prihodnosti med seboj dopolnjevale, poiskale in razvijale svoje prednostne plati ter se pri tem povezovale v slovenskem in mednarodnem prostoru. Študijski programi bodo postali različni po vsebini in usmeritvi.

Peto podpoglavje (2.5 Kakovost in odgovornost) za cilj slovenskega visokošolskega prostora postavlja kakovost in vrhunski znanstvenoraziskovalni razvoj. Poglavje se usmerja samo na nekatere elemente kakovosti, tako da zajema zunanji in notranji sistem zagotavljanja kakovosti z nujno komponento odgovornosti, vključuje institucionalno, nacionalno in mednarodno raven ter vnaša tudi druge elemente, ki so povezani s kakovostjo: kadre, opremo, pedagoško usposobljenost, sodobnost študijskih programov. Poglavje tako predvideva razvoj zunanjega in notranjega sistema zagotavljanja kakovosti, olajšanje priprave in spreminjanja študijskih programov, prehod k institucionalni akreditaciji, nadgradnjo pedagoške in raziskovalne infrastrukture, didaktični razvoj in podporo kadrom, prilagoditev za uporabo IKT opreme na vseh področjih delovanja.

Šesto podpoglavje (2.6 Internacionalizacija) prepoznava internacionalizacijo slovenskega visokega šolstva za ključno za njegov razvoj, saj je element njegove kakovosti. Prinaša večanje znanja, izboljšanje oziroma pridobivanje interpersonalnih, komunikacijskih in kulturnih kompetenc, novo študijsko ponudbo za bodoč trg dela ipd. Ob neugodnih demografskih trendih bo odprtost v mednarodni prostor spodbujalo tudi sodelovanje z drugimi državami in regijami na tistih področjih, kjer sami ne bomo dosegali kritične mase. Zato poglavje predvideva vrsto ukrepov za doseganje dveh temeljnih ciljev: prvič, da bo leta 2020 slovensko visoko šolstvo del globalnega visokošolskega prostora, ki bo svojo kakovost nenehno izboljševalo v sodelovanju in tekmovanju z najboljšimi tujimi institucijami in drugič, da bo Slovenija privlačna destinacija za visokošolski študij ter za pedagoško, raziskovalno in strokovno delo tujih študentov in strokovnjakov. Cilj je, da bo 20 % slovenskih diplomantov mobilnih v smislu kratkoročne mobilnosti leta 2020 in da bo delež študentov iz tujine za celotno obdobje študija 10 %. Prav tako je potrebno povečati število tujih državljanov med visokošolskimi učitelji, sodelavci in raziskovalci, in sicer je cilj 10 %.

Sedmo podpoglavje (2.7 Socialna razsežnost) opredeljuje širok dostop do terciarnega izobraževanja v prihodnjem desetletju, omogočanje študija vsem, ki imajo interes in so sposobni študirati ter zagotavljanje pogojev za uspešno dokončanje študija. Opredeljuje spremljanje študentskega telesa, definiranje manj zastopanih skupin v visokem šolstvu in oblikovanje ciljnih podpor za študij za te družbene skupine. Predvideva podporne centre za študente in osebe kot so karierno in akademsko svetovanje, knjižnice, športne zmogljivosti ipd. Opredeljuje ponudbo vseživljenjskega učenja in razvoj v prihodnje. Določa, kako bo država financirala študij posameznikom v prihodnje, in sicer kadarkoli v življenju. Za prvo študijsko stopnjo bi število let financiranja omejeno, za drugo in tretjo se ob neuspehu predvideva vračanje stroškov študija vendar takrat, ko posameznik doseže določen prag dohodka.

Tretje poglavje opredeljuje normative in standarde, in sicer tiste, ki so še smiselni in mogoči za opredelitev v tovrstnem strateškem dokumentu.

Četrto poglavje določa področja nacionalnega pomena. Skladno z RISS opredeljuje koncept t.i. »pametne specializacije«, ki določa demokratičen način in pot, po kateri se bodo ta področja oblikovala, njihova ustreznost pa sproti preverjala.

Peto poglavje določa spremljanje in uresničevanje ReNPVŠ 2011-2020, ki je bistveno za uspešno doseganje ciljev. Predvideva skupno spremljanje z RISS s strani neodvisnih ekspertov, ki bodo letno podajali poročilo svetovalnim telesom Vlade RS. Le ta bodo poročala Vladi RS, ta pa vsako drugo leto Državnemu zboru.

Šesto poglavje določa okvirni obseg sredstev za uresničevanje ReNPVŠ 2011-2020.

Sedmo poglavje je povzetek ukrepov, nosilcev in kazalnikov iz ReNPVŠ 2011-2020.

3. Zaključek

Z resolucijo je predviden kakovosten slovenski visokošolski prostor, ki je nujen element za celovit razvoj skupnosti in posameznika. Za doseganje ciljev je potrebna tudi zavzetost vseh akterjev in predvsem večja odgovornost. Resolucija predvideva tudi sistem spremljanja izvajanja in presoje učinkov visokošolske politike. Spremljanje izvedbe resolucije in presoja učinkov izbranih ukrepov za njeno realizacijo bo stalni predmet letnih poročil o stanju v visokem šolstvu in javne obravnave visokošolskih akterjev.

PRILOGA k Vladnemu gradivu: Mnenja organov, s katerimi gradivo ni usklajeno

1. MINISTRSTVO ZA FINANCE
2. MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE
3. MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO
4. MINISTRSTVO ZA KULTURO
5. SLUŽBA VLADE RS ZA RAZVOJ IN EVROPSKE ZADEVE
6. SLUŽBA VLADE RS ZA ZAKONODAJO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

DIREKTORAT ZA PRORAČUN

Sektor za proračun

Beethovnova 11, p.p.644a, 1001 Ljubljana

T: 01 369 64 72

F: 01 369 65 98

E: gp.mf@gov.si

www.mf.gov.si

MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO,
ZNANOST IN TEHNOLOGIJO

gp.mvzt@gov.si

Kotnikova 38
1000 Ljubljana

Številka: 007-45/2011/4

Datum: 2.2.2011

Zadeva: Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020 – predlog za obravnavo

V mnenje ste nam 24.1.2011 poslali Resolucijo o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020, s katero urejate nadaljnji razvoj visokošolskega prostora. V nadaljevanju vam sporočamo mnenje Ministrstva za finance.

K 16. ukrepu (razdelek 2.3 Financiranje), ki se nanaša na zagotovitev okvira za razvoj donatorstva, kot vse pomembnejšega zasebnega vira financiranja visokega šolstva. Realizacija ukrepa se predlaga preko sprememb 66. in 142. člena Zakona o dohodnini in Uredbe o namenitvi dela dohodnine za donacije, ki naj bi bile sprejete v letu 2011. Namen ukrepa je spodbujanje donatorstva v visoko šolstvo ter znanost in raziskovanje z olajšavami pri dohodnini in davčnimi olajšavami.

Pripomba:

Predlagamo črtanje navedenega ukrepa oziroma prilagoditev ukrepa na način, da njegova realizacija ne bo temeljila na davčnih olajšavah.

V obrazložitve navajamo, da obstoječa davčna zakonodaja v okviru instituta namenitve dela dohodnine za donacije že omogoča davčnim zavezancem namenitev dela dohodnine tudi upravičencem po 142. členu ZDoh-2 (Uradni list RS, št. 51/2010 in 106/2010; v nadaljevanju: ZDoh-2), ki delujejo na področju visokega šolstva, znanosti in tehnologije. Ob tem je potrebno upoštevati, da se skladno z navedeno določbo ZDoh-2 za upravičence do donacij ne morejo šteti rezidenti pravne osebe, ki so jih ustanovile ali katerih člani so pravne osebe javnega prava. Enako se tudi v okviru instituta olajšave za donacije po 66. členu ZDoh-2 omogoča uveljavljanje navedene olajšave za donacije izplačane rezidentom in pod določenimi pogoji tudi nerezidentom, ki so s posebnimi predpisi ustanovljeni za opravljanje znanstvenih in vzgojno-izobraževalnih dejavnosti, kot nepridobitnih dejavnosti. Po 66. členu ZDoh-2 lahko olajšavo za donacije uveljavljajo fizične osebe, ki opravljajo dejavnost in ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov. Olajšavo za donacije lahko uveljavljajo tudi pravne osebe, zavezanke za davek od dohodkov pravnih oseb, v skladu z Zakonom o davku od dohodkov pravnih oseb (Uradni list RS, št. 117/06 in naslednji).

Glede na naravo instituta namenitve dela dohodnine za donacije ugotavljamo, da se z navedenim institutom ne more vplivati na povečanje donatorstva, kot zasebnega vira financiranja visokega šolstva, kajti navedeni institut temelji na financiranju iz javnih sredstev.

Preko navedenega instituta je posameznemu davčnemu zavezancu dana možnost, da za del svoje dohodnine (ki je prihodek državnega proračuna) pove, za financiranje katerega upravičenca naj se nameni. Institut po 142. členu ZDoh-2 za posameznega davčnega zavezanca ne pomeni davčne olajšave, ki bi bila pogojena z donacijo, financirano iz lastnih sredstev davčnega zavezanca, določenemu upravičencu, zato tudi ukrep za povečanje donatorstva iz zasebnih sredstev ne more temeljiti na tem institutu.

Iz predlaganega ukrepa v delu, ki se nanaša na davčne olajšave (66. člen ZDoh-2 in davčne olajšave) ni razvidno v kakšno smer naj bi se spreminjal navedeni institut (sprememba višine olajšave, prilagoditev instituta v smeri večje diferenciacije glede na namen, sprememba samega koncepta instituta) in na kakšne davčne olajšave se predlagani ukrep nanaša. V zvezi s tem je potrebno poudariti:

1. Olajšava za donacije, uvedena po 66. členu ZDoh-2, ni v polni meri izkoriščena.
2. Spreminjanje olajšave za donacije v smeri vzpostavljanja razlikovanja po namenih donacije pomeni veliko zapletanje sistema in posredno poseganje v druge namene (zmanjšuje se potencial drugih področij).
3. Povečevanje davčnih olajšav ali uvajanje novih davčnih olajšav za vse zavezance za dohodnino pomeni dodaten (nenačrtovan) izpad javnih prihodkov, kar je ob trenutnem javno finančnem stanju nesprejemljivo. Menimo tudi, da navedeno ni skladno z veljavnim konceptom dohodnine, ki temelji na tem, da Davčna uprava Republike Slovenije za zavezance sama pripravi izračun dohodnine s podatki, ki jih za dohodninsko leto dobi od izplačevalcev dohodkov in iz lastnih zbirk podatkov (informativni izračun).

K 41. ukrepu (razdelek 2.7 Socialna razsežnost), ki se nanaša na vzpostavitev sistema vračanja sredstev ob nedokončanem študiju po študijskih programih druge in tretje stopnje. Realizacija ukrepa se predlaga preko sprememb Zakona o visokem šolstvu v letu 2011 in sprejetja izvedbenega predpisa v letu 2012. Med nosilci, odgovornimi za izvedbo ukrepa, sta določena tudi Ministrstvo za finance (MF) in Davčna uprava Republike Slovenije (DURS).

Pripomba:

Predlagamo, da se navedeni ukrep podrobneje opredeli oziroma, da se natančno določijo naloge in obveznosti Ministrstva za finance in Davčne uprave RS v zvezi z ukrepom.

V obrazložitev navajamo, da iz opisa navedenega ukrepa ni razvidno v čem naj bi bile naloge in obveznosti MF oziroma DURS. Ob tem opozarjamo, da je nalaganje novih nalog izven obstoječih nalog nesprejemljivo. V kolikor boste ocenili, da podrobnejša opredelitev ukrepa oziroma nalog in obveznosti MF in DURS ne sodi v predmetno gradivo, prosimo za uradno pisno opredelitev navedenega ukrepa, da bomo lahko podali svoje mnenje.

Pri ukrepu 13 omenjate novo uredbo o financiranju visokega šolstva. Glede na to, da uredba še ni sprejeta vam predlagamo, da temu ustrezno oblikujete tudi besedilo 13. ukrepa. V tem istem ukrepu omenjate dodatna sredstva v višini 20 mio EUR v letu 2011 za razvojni steber, zato vas prosimo da nam sporočite, kje imate zagotovljena dodatna sredstva oz. na kakšen način jih boste zagotovili znotraj vašega finančnega načrta.

V gradivu večkrat omenjate, za katere namene boste zagotovili dodatna sredstva. Ob tem vas opozarjamo, da mora biti višina sredstev za leti 2011 in 2012 usklajena z višino sredstev, zagotovljenih v sprejetih proračunih za leti 2011 in 2012. Za prihodnja leta pa je potrebno upoštevati realne možnosti financiranja ob dejstvu, da gre za omejene javno finančne vire ob splošno znani finančni in gospodarski krizi ter dejstvu, da je najprej potrebno zagotoviti sredstva za nujne zakonske obveznosti.

V tabeli ocena finančnih posledic smo opazili, da ste napačno zapisali šifro proračunske postavke ESS-OP 07-13-PU 1.3. Stipendijska shema – lastni delež, pravilna šifra je 9499. Na proračunski postavki 6941 ste se najbrž zmotili v znesku za leto 2012, sprejeti proračun je 1.164.593 EUR in ne 1.161.593 EUR, ko boste popravili višino pravic porabe na tej postavki, bo

razmerje med šifro postavke 6941 : 6985 enako 85 : 15. Navedba v obrazložitvi pod tabelo ocena finančnih posledic, da boste zagotovili 20 mio EUR z rebalansom proračuna 2011, je povsem neprimerna. Ocenjujemo, da v tem trenutku niso izpolnjeni pogoji, ki jih nalaga Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 56/02 - ZJU, 110/02 - ZDT-B, 127/06 - ZJZP, 14/07 - ZSPDPO, 109/08, 49/09, 38/10 – ZUKN, 107/10), kot razlog za pripravo rebalansa, v kolikor pa bo prišlo do rebalansa pa se bodo odhodki zagotovo zniževali. Poleg tega ugotavljamo, da sredstev ostalih resorjev, razen NAKVIS, ne prispevajo oz. ne bodo prispevala k terciarnemu izobraževanju, zato vas prosimo za dodatno pojasnilo. V izogib nejasnostim predlagamo, da zaradi nove strukture proračuna zapišete tudi, na katerih ukrepih oz. projektih in v kakšni višini so v sprejetih proračunih za leti 2011 in 2012 zagotovljene pravice porabe za financiranje Resolucije o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020. Način določanja oz. izračun proračunskih sredstev je pomemben tudi za pripravo Programa stabilnosti, ki se pripravlja za obdobje 4 let (t+3) oz. 2011-2014 (2015).

V skladu z določili 17. člena Uredbe o dokumentih razvojnega načrtovanja in postopkih za pripravo predloga državnega proračuna opozarjamo, da bodo morali biti ukrepi in projekti, v delu, ki se bodo financirali oziroma sofinancirali z javnimi sredstvi, usklajeni z javnofinančnimi možnostmi in bodo obravnavani pri pripravi proračuna. Glede na to, da je predlagani dokument dolgoročni razvojni dokument menimo, da je potrebno gradivo nujno uskladiti tudi s Službo vlade za razvoj.

Predlagamo vam tudi, da določite ločnico med Resolucijo o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011-2020 in Raziskovalno in inovacijsko strategijo Slovenije 2011-2020, saj se nekatere proračunske postavke omenjajo v obeh strategijah v isti višini.

Gradivo omenja tudi večjo avtonomnost visokošolskih zavodov pri porabi javnofinančnih sredstev, zato vas moramo ob tem opozoriti, da je skladno s 65. členom Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 56/02 - ZJU, 110/02 - ZDT-B, 127/06 - ZJZP, 14/07 - ZSPDPO, 109/08, 49/09, 38/10 – ZUKN, 107/10) predstojnik neposrednega uporabnika državnega proračuna pristojen za prevzemanje obveznosti, verifikacijo obveznosti, izdajo odredbe v breme proračunskih sredstev organa, ki jih vodijo, in ugotavljanje pravic izterjave ter izdajanje nalogov za izterjavo v korist proračunskih sredstev. Ker omenjate vračilo sredstev ob neuspešnem zaključku študija na drugi in tretji stopnji, vas opozarjamo, da se proračunska sredstva vračajo v proračun skupaj z zakonitimi zamudnimi obrestmi.

Na koncu vas opozarjamo na 19. člen Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2011 in 2012 (Uradni list RS št. 96/2010, 4/2011) ki pravi: »Pravice porabe za izvajanje nacionalnih programov in zakonov, v katerih je opredeljen obseg sredstev za financiranje posameznih izdatkov proračuna, se zagotavljajo v znesku, določenem s proračunom, ne glede na znesek, ki je predviden z nacionalnim programom ali posebnim zakonom.«.

S spoštovanjem,

Pripravili:
Jožica Kastelic - DIC
Ksenija Pinter - DIC
mag. Simona Jerman - DP

Kristina Šteblaj
Vodja sektorja

mag. Alenka BRATUŠEK
GENERALNA DIREKTORICA

V vednost:

- Direktorat za sistem davčnih, carinskih in drugih javnih prihodkov
- Direktorat za javno premoženje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO,
DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE

Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 00
F: 01 369 78 32
E: gp.mddsz@gov.si
www.mddsz.gov.si

MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO,
ZNANOST IN TEHNOLOGIJO

gp.mvzt@gov.si

Številka: 007-10/2011/4

Datum: 3.2.2011

Zadeva: Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011 – 2020 (EVA 2010-2311-0013) – mnenje s pripombami

Zveza: vaš dopis, št. 0072-8/2010/82 z dne 18.1.2011

Dne 21. 1. 2011 ste nam v mnenje posredovali Predlog resolucije o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011 – 2020. Na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ) smo pregledali predlog resolucije, nanj pa vam pošiljamo spodnje pripombe oziroma mnenje. Ker pa Poslovnik Vlade Republike Slovenije v šestem odstavku 10. člena, da v predhodnem medresorskem usklajevanju vsako naprošeno ministrstvo da svoje mnenje k gradivu najpozneje v 14 dneh po njegovem prejemu, zato prosimo, da kljub prekoračitvi postavljenega roka upoštevate naše pripombe.

2. Razsežnosti, cilji in ukrepi

V drugem odstavku pod tematskega sklopa *2.1 Visokošolski sistem (stran 15)* je opisana binarna ureditev, ki bi na ravni visokega šolstva poleg razvoja znanosti in univerzitetnega izobraževanja omogočala tudi druge vrste izobraževanj, ki bi nudile diplomantom pridobivanje strokovnih kompetenc s praktičnim delom pri delodajalcih.

Vsekakor bi bilo v tem delu potrebno opisati »druge vrste izobraževanj«. S tem mislimo naslednje: izobraževanja v delu akreditiranega študijskega programa, ovrednotenega s kreditnimi točkami, usposabljanja (tečaji, delavnice, seminarji, ...), usposabljanja za pridobitev Nacionalne poklicne kvalifikacije, ... Menimo, da bi bilo potrebno druge vrste izobraževanj bolj konkretno opisati.

V sedmem odstavku pod tematskega sklopa *2.1 Visokošolski sistem (stran 17)* opisujete doseganje *generičnih kompetenc*, ki bodo izhajale iz nacionalnega ogrodja kvalifikacij.

Predlog Slovenskega ogrodja kvalifikacij ne omenja pridobivanja generičnih kompetenc, ampak učne izide. Učni izid pomeni znanje, spretnost in kompetenco, standardizirano na določeni kvalifikacijski ravni. Je izjava o tem, kar kandidat na neki kvalifikacijski ravni po zaključenem izobraževalnem obdobju ve, je zmožen narediti in se odločiti. Učni izidi so lahko oblikovani v povezavi s tečaji, programskimi enotami, moduli, programi. V teh povezavah se učni izidi povezujejo v kvalifikacijo oziroma izobrazbo.

V istem odstavku je omenjeno tudi zagotavljanje *praktične kompetence* v povezavi z aktivnim stikom z gospodarstvom in negospodarstvom. Termin *praktične kompetence* se v strokovni terminologiji ne uporablja in ne nadomesti praktičnega izobraževanja oziroma usposabljanja v delovnem procesu. Na praktičnem izobraževanju oziroma usposabljanju v delovnem procesu si kandidat pridobi določena znanja, spretnosti in kompetence, ki izhajajo iz delovnega okolja oziroma iz procesa dela.

V ukrepu 2. Nova opredelitev binarnosti – ločitev univerzitetnih in strokovnih študijskih programov je omenjeno *praktično usposabljanje (stran 21)*, ki bo uvedeno v kurikulum; v nadaljnjem tekstu pa ne omenjate možnosti verifikacije delodajalcev in posledično zagotavljanja kakovosti študijskega procesa pri delodajalcu (mentorstvo v delovnem okolju, organizatorji praktičnega izobraževanja oziroma usposabljanja na visokošolskih ustanovah, pedagoško oziroma strokovno usposabljanje mentorjev v delovnem okolju, ...).

V ukrepu 30. *Vzpostavitev sodelovanja z regijo Zahodnega Balkana kot primerom dobre prakse na področju regijske mobilnosti do leta 2020.*

Na področju štipendiranja študentov iz omenjene regije Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije (v nadaljevanju Sklad) razpisuje štipendije za omenjeno regijo za izobraževanje in študij na različnih področjih in ravneh izobraževanja. Financiranje teh razpisov je izključno v domeni MDDSZ, in sicer s proračunske postavke PP 9642. Vlada Republike Slovenije je prav za namen štipendiranja domačih in tujih študentov ustanovila Sklad. MDDSZ za delovanje in izvajanje nalog Sklada zagotavlja potrebna finančna sredstva. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo (MVZT) ima že sedaj predstavnika v Nadzornem svetu, konec 2010 pa je Sklad v Strokovni svet Ad futura imenoval dva predstavnika MVZT, kot tudi predstavnike drugih institucij z njihovega področja delovanja, katerih namen je uskladiti programe Sklada na tem področju s strategijami MVZT. Uskladitev vključuje tudi spremembo ali oblikovanje posebnih programov za prednostna področja (geografsko ali vsebinsko) z namenom doseganja zastavljenih ciljev. V letu 2010 je tako med štipendisti – doktorski študenti iz tujine, 62% štipendistov iz držav Zahodnega Balkana, prav tako Sklad uspešno izvaja tudi razvojni program za Kosovo v sodelovanju z MZZ za štipendiste iz Kosova. Hkrati bo ustanovljen Strokovni svet Ad futura zagotavljal možnost usklajevanja programov in strategij tudi za druga področja mednarodne mobilnosti, s čimer se bo zagotovila večja usklajenost programov, na kar se nanaša tudi na ukrep 31.

V ukrepu 31. *Odprava administrativnih ovir in koncentracija virov financiranja za mednarodno mobilnost* navajate, da boste preučili možnost združitve vseh virov sredstev za podporo različnih oblik mednarodne mobilnosti v okviru ene institucije.

MDDSZ vsekakor zagovarja centralizacijo vseh programov štipendiranja pri Skladu, ki je bil ustanovljen kot centralna institucija za štipendiranje. Le tako se lahko tudi zagotovi ustrezno in transparentno izvajanje vseh oblik štipendiranja. Prav tako pa je sklad tudi nosilec javnega pooblastila za to področje. Navajate tudi, da boste proučili smiselnost in učinkovitost uporabe Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP) na tem področju. Z vidika delovanja Sklada pri dodeljevanju štipendij Ad futura, je ZUP procesni predpis, na podlagi katerega Sklad odloča. Zaradi različnosti in namenskosti štipendij Ad futura ter zagotavljanja enakovredne obravnave vlagateljev in štipendistov, je uporaba ZUP nujno potrebna. Na podlagi večletnih izkušenj je ugotovljeno, da ZUP ni ovira za delo Sklada na področju mednarodne mobilnosti, saj Sklad v tem delu praviloma dosega polno realizacijo zadanih programov, tako terminsko kot vsebinsko.

V ukrepu 32. *Vzpostavitev posebne ciljne podpore za mobilnost: a) za slovenske študente v tujino in b) najboljše tuje študente v Slovenijo* je navedeno, da bodo dodatna sredstva

zagotovljena skladno z razpoložljivimi sredstvi koncesij, ki izhajajo iz Zakona o malem delu oziroma ustreznega predpisa.

Trenutno se koncesijska sredstva iz študentskega dela zbirajo na podlagi Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti na Skladu. Z uveljavitvijo zakona, ki bo urejal malo delo, pa bodo to proračunska sredstva, ki se bodo zbirala v proračunskem skladu in bo v pristojnosti MDDSZ. Sredstva, ki se bodo zbrala v proračunskem skladu ministrstva pristojnega za delo, ki bo ustanovljen na podlagi Zakona o malem delu so namenjena za: (so)financiranje štipendij, za delovanje Študentske organizacije Slovenije, za izvajanje projektov, namenjenih študentom in upokojevcem, za izvajanje aktivne politike zaposlovanja, za zagotavljanje sredstev rizičnega sklada ter za podporo evidentiranja, spremljanja in nadzora nad izvajanjem malega dela. Delitev dajatve iz malega dela je že zakonsko urejena v Zakonu o malem delu. Ta sredstva bodo namenjena za štipendije, dodeljene na podlagi Zakona o štipendiranju, torej tudi štipendijam Ad futura za mednarodno mobilnost. Upravljanje in način porabe sredstev ter izvajanje nadzora nad porabo sredstev zgoraj navedenega proračunskega sklada je v pristojnosti ministra, pristojnega za delo ter ministra, pristojnega za finance.

Pri ukrepu 38. *Fleksibilno in odprto priznavanje v tujini pridobljenega izobraževanja za namen zaposlovanja* naj opozorimo, da postopki priznavanja poklicnih kvalifikacij za opravljanje reguliranih poklicev potekajo na pristojnih ministrstvih oziroma drugih pristojnih organih za državljane EU, EGP in Švicarske konfederacije, medtem ko bo priznavanje izobrazbe za državljane tretjih držav, ki bodo želeli opravljati reguliran poklic v Republiki Sloveniji, še vedno v pristojnosti MVZT.

V ukrepu 42. *Vzpostavitev enotnega in transparentnega sistema socialnih transferjev za študij, vezanih na pravico koriščenja določenega števila let* menimo, da so socialni transferji, med katere sodijo tudi državne štipendije, transparentno urejeni v novem Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS) in so namenjeni vsem upravičencem, ki izpolnjujejo zakonske pogoje za pridobitev pravice. MDDSZ podpira namero MVZT o sofinanciranju šolnin, ki pa ne sodijo med socialne transferje. V besedilu omenjate obdobje prejemanja socialnih transferjev, ne glede na zaključek študija za kar menimo, da posledično napeljuje na netransparenten in nenamenski način porabe javnih sredstev, s čimer tudi osnovni cilj NPVŠ, zagotavljanja zvišanja izobrazbene ravni, ne bo dosežen.

V ukrepu 43. *Uvedba posebnih posojilnih shem*; vsekakor se strinjamo, da bi bila tovrstna ureditev potrebna, kot tako smo jo poskušali urediti v novem zakonu o štipendiranju, vendar je bil ta del zakona, na zahtevo socialnih partnerjev, umaknjen iz predloga. Naj še opozorimo, da je Sklad je v preteklosti že vzpostavil učinkovito posojilno shemo, ki pa je bila zaradi spremembe zakonodaje prekinjena.

MDDSZ se sooča s problemom zaposljivosti visoko izobražene in visoko kvalificirane delovne sile. Predlagamo, da se vidik učinkovitega povezovanja področja izobraževanja z gospodarstvom in potrebami trga dela v Resoluciji o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011 – 2020 še dodatno poudari.

S spoštovanjem,

Anja Kopač - Mrak
DRŽAVNA SEKRETARKA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 83 30

F: 01 478 83 31

E: gp.mju@gov.si

www.mju.gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO
Podpisnik: Tinka Tuzar
Izdajatelj: signova
Številka certifikata: 3a 5d c0 26
Potek veljavnosti: 05.10.2014
Čas podpisa: 17.20, 31.01.2011
Ref. št. dokumenta: 007-67/2011/8

MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO,
ZNANOST IN TEHNOLOGIJO

IPP - gp.mvzt@gov.si

Številka: 007-67/2011/7
Datum: 31.01.2011
EVA: 2010-3211-0016

Zadeva: Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva
Zveza: vaše elektronsko sporočilo z dne 24.01.2011

Na Ministrstvu za javno upravo smo preučili predlog Programa dela državne geodetske službe za leti 2011 in 2012 in na gradivo podajamo naslednje pripombe in dopolnila:

7. ukrep: Neadministrativno osebje na visokošolskih zavodih lahko izstopi iz sistema javnih uslužbencev in

8. ukrep: Spremembe izobrazbene zahteve za zaposlovanje v javni upravi

Glede **7. ukrepa** pojasnjujemo, da so javni uslužbenci vsi, ki imajo sklenjeno delovno razmerje v javnem sektorju, pri tem pa opozarjamo, da za celoten javni sektor velja le prvi del ZJU, medtem ko zakon, ki ureja sistem plač v javnem sektorju, velja za javni sektor v celoti. Torej bi bilo treba natančneje napisati, kakšen je namen tega ukrepa, pri čemer pa opozarjamo, da v primeru, da je namen ukrepa izločitev iz plačnega sistema, seveda MJU temu nasprotuje. Menimo torej, da ni razloga, da bi del zaposlenih iz javnega sektorja lahko »izstopil« iz plačnega sistema, in sicer iz naslednjih razlogov:

- nacionalni program visokega šolstva ni primeren dokument, ki bi urejal morebitne spremembe v sistemu plač v javnem sektorju,
- v okviru reforme javnega sektorja v celoti je treba sprejeti usmeritve in morebitne drugačen rešitve glede plačnega sistema, posebej ob upoštevanju dejstva, da gre za opravljanje javne službe ter za rabo javnih sredstev,
- vlada se je v pogajanjih s sindikati zavezala, da ne bo sprejemala enostranskih rešitev, ki bi pomenile odmik od skupnega plačnega sistema,
- tovrstni predlogi pomenijo dodaten problem pri reševanju aktualne problematike na področju plač v javnem sektorju, kjer je prisotno nezaupanje obeh strani glede nadaljnjih rešitev.

V zvezi s 7. ukrepom posebej izpostavljamo navedbo, da bodo v primeru izstopa iz sistema javnih uslužbencev "osnovne pravice in dolžnosti urejene manj rigidno v skladu z Zakonom o delovnih razmerjih", katere namena ne razumemo, saj se pravice in obveznosti javnih uslužbencev, zaposlenih na visokošolskih institucijah urejajo v skladu z določbami Zakona o delovnih razmerjih in ne ZJU;

Upošteva se navedeno predlagamo črtanje 7. ukrepa.

8. ukrep je nerazumljiv. Zahteve za zasedbo delovnih mest glede na vsebino in zahtevnost dela ter upoštevanje izobraževalni sistem določi delodajalec. Veljavni ZJU, ki, kot smo že pojasnili, v drugem delu velja le za državne organe in uprave lokalnih skupnosti, že sedaj določa kot vstopno točko v sistem za delovna mesta, kjer je taka zahtevnost nalog, izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih prve stopnje.

Zahteva, da se za delovna mesta, za katera se sedaj zahteva univerzitetna izobrazba, po novem zahteva prva študijska stopnja, pa je po našem mnenju popolnoma nesprejemljiva. V skladu s 87. členom ZJU se namreč univerzitetna izobrazba (stara) ali druga stopnja ali visoka strokovna izobrazba s specializacijo oziroma magisterijem zahteva le za delovna mesta, na katerih se naloge opravljajo v nazivih prvega kariernega razreda, torej za delovna mesta podsekretar, sekretar in višji sekretar ter za najvišje položaje v upravi in v upravah lokalnih skupnosti (generalni direktor, generalni sekretar, direktor vladne službe ali organa v sestavi, direktor občinske uprave).

V primeru, da ukrep ostane nespremenjen, se namreč postavlja vprašanje, kakšna vrsta izobrazbe pa se bi potem zahtevala za delovna mesta, ki so sedaj uvrščena v tretji in drugi karierni razred in je bila vstopna izobrazba najmanj visoka strokovna oziroma izobrazba prve stopnje.

Menimo, da nacionalni program visokega šolstva ni primeren dokument, ki bi določal zahteve glede izobrazbe za določena delovna mesta, zato predlagamo, da se 8. ukrep črta. V okviru sprememb ustreznega zakona pa bodo upoštewane vse spremembe zakona, ki ureja visoko šolstvo, pri čemer posebej opozarjamo, da mora ta zakon vsebovati natančne prehodne določbe, ki bodo vsebovale rešitve glede primerjave »starih« in »novih« ravni izobrazbe. Le tako bo omogočeno pravilno določanje zahtevanih pogojev za zasedbo delovnih mest in predvsem pravilno in zakonito preverjanje izpolnjevanja teh pogojev.

Zakon o visokem šolstvu, ki bo uredil ravni izobrazbe, bo velja za vse delodajalce v Republiki Sloveniji, zato nacionalni program ne more vsebovati določb glede zahtev za delovna mesta le v državnih organih in v upravah lokalnih skupnosti. S takim načinom bi lahko povzročili težave zaposlenim, ki bi morali posebej dokazovati delovne izkušnje na ustreznih delovnih mestih oziroma tudi težave delodajalcem, ki bi preverjali tako ustreznost izobrazbe kot tudi ustreznost delovnih izkušenj.

Upošteva se pripombe k 7. in 8. ukrepu kot tudi predlog MJU, da se oba ukrepa črtata, ustrezno nasprotujemo tudi navedbam v poglavju 7. Izvedbeni cilji, nosilci in kazalniki - povzetek pod točko 7. in 8. (stran 61.)

Lep pozdrav!

Tina Teržan
državna sekretarka

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Malstrova ulica 10, 1000 Ljubljana

T: 01 369 59 00
F: 01 369 59 01
E: gp.mk@gov.si
www.kultura.gov.si

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo
Kotnikova 38
1000 Ljubljana

Številka: 007-8/2011/2
Datum: 31. januar 2011

Zadeva: Pripombe na dokument Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020 – predlog za obravnavo

Spoštovani,

v medresorsko usklajevanje smo prejeli predlog Resolucije o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020. Večino pripomb na prejšnjo različico dokumenta smo vam sporočili že v javni razpravi, zato vam tokrat pošiljamo še tri, po našem mnenju pomembne, a do sedaj še ne dovolj upoštevane.

1) Visokošolsko knjižničarstvo

Knjižničarstvo je pomemben partner visokemu šolstvu pri poučevanju in znanstveno-raziskovalnem in umetniško-raziskovalnem delu. Zato predlagamo, da v besedilu dobi vidnejšo vlogo od sedanje, in sicer v poglavjih *Visokošolski sistem* ter *Kakovost in odgovornost*.

2.1 Visokošolski sistem:

Predlagamo, da zapišete, da je obvezni sestavni del visokošolskega sistema tudi knjižnična dejavnost, ki jo za študente, visokošolske učitelje in visokošolske sodelavce kot podporo študijskemu in raziskovalnemu procesu izvajajo visokošolske knjižnice.

2.5 Kakovost in odgovornost:

Predlagamo nov cilj: kvalitetna, na standardih temelječa in mednarodno primerljiva knjižnična podpora pedagoškemu in raziskovalnemu procesu na visokošolskih zavodih.

2) Poučevanje v tujih jezikih (ukrep 36)

V zvezi z izvajanjem študijskega procesa v tujih jezikih opozarjamo, da je ob angažiranju mednarodnih predavateljev treba zagotoviti ustrezno predavateljsko kakovost, ki jo omogoča

visoka raven znanja predavanjskega jezika, in zadostno usposobljenost študentov, za katere menimo, da so vsi študenti zadevne inštitucije ne glede na to, od kod so se vanjo vpisali. To pomeni, da je treba stavek »bodo lahko visokošolske institucije izvajale študijski proces v tujih jezikih« nadaljevati takole: »če bodo dostop do teh študijskih vsebin obenem sistematično omogočale v slovenščini.«

V zvezi z navedenim tudi predlagamo spremembo zadnje povedi odstavka *Pojasnilo* tako, da se besedna zveza »tujim študentom« spremeni v »študentom iz tujine. Obenem predlagamo, da se doda zahteva, da mora predavatelj, ki izvaja študijski proces v tujem jeziku, taisti jezik izpričano obvladati na ravni, ki jo kakovostno visokošolsko poučevanje terjaja.

3. Umetniške akademije

Predlagamo, da umetniškim akademijam v dokumentu pripoznamo dejstvo, da se poleg šolanja strokovnih kadrov za umetniške poklice obenem ukvarjajo tudi z znanstvenoraziskovalnim delom. Predlagamo, da je navedena vsebina (definicija umetniško izobraževalnih programov) vključena v poglavje 2.1 *Visokošolski sistem*.

Poleg teh treh dopolnitev vam, spoštovani kolegi, v Prilogi 1 posredujemo še strnjeno besedilo, s katerim se je Nacionalni svet za kulturo odzval na eksplicitno povabilo predsednika Vlade RS, naj oblikuje »sveženj kulturno-političnih ukrepov Vlade RS«. Ker so člani Sveta predlagali Vladi RS, »da celostno uredi položaj visokošolskega izobraževanja za umetniške poklice«, si ga kot resorno ministrstvo za kulturo dovolimo v celoti posredovati resornemu ministrstvu za visoko šolstvo, da skozi prihodnji proces vladnega usklajevanja skupaj ugotovimo, kaj iz svežnja je v Resoluciji že upoštevano, s čim jo lahko utemeljeno in upravičeno še dopolnimo – in kaj vanjo zaradi prevelike konkretnosti morda v tej fazi ne sodi.

S spoštovanjem in dobrimi željami,

mag. Tatjana Likar
mag. Velemir Gjurin
mag. Mojca Jan Zoran
dr. Blanka Tivadar
vodja Sektorja za analize, strategije
in kulturni sistem
mag. Sonja Kralj Bervar
generalna direktorica Direktorata
za kulturni razvoj in mednarodno zadeve

dr. Stojan Pelko
državni sekretar

Miran Zupanič

PREDLOG ZA SVEŽENJ KULTURNOPOLITIČNIH UKREPOV VLADE RS

Nacionalni svet za kulturo predlaga Vladi RS, da celostno uredi položaj visokošolskega izobraževanja za umetniške poklice.

1. Vlada RS naj prevzame pobudo in odgovornost za oblikovanje in izvedbo sistemskih rešitev, ki bodo zagotovile kvalitetno izvajanje obstoječih in uvajanje novih visokošolskih študijskih programov za umetniške poklice ter s tem prispevale k dolgoročnim pozitivnim učinkom na vso slovensko kulturo.
2. Vlada RS naj visokošolskim ustanovam, ki izobražujejo za poklice v kulturi, zagotovi poseben položaj v sistemu javnega financiranja visokega šolstva ter na podlagi kriterijev, ki upoštevajo posebnosti umetniškega izobraževanja zagotovi zadostna finančna sredstva za njihovo nemoteno delovanje in razvoj.
3. Vlada RS naj v sodelovanju z Univerzo v Ljubljani in Mestno občino Ljubljana omogoči izgradnjo novih prostorov treh umetniških akademij na Roški cesti v Ljubljani. Kot določa Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2008-2011 lahko to postane »...eno od najmočnejših žarišč sodobne slovenske kulture. Gre za projekt izjemnega nacionalnega pomena, ki povezuje vrsto kulturnih področij, prek katerega se povezujeta kulturna in visokošolska sfera in ki sodi med najpomembnejše investicije v javno infrastrukturo za podporo ustvarjalnosti v obdobju veljavnosti Nacionalnega programa za kulturo.«
4. Vlada RS naj zagotovi ustrezne pogoje za uvedbo novega študijskega programa »Uprizoritvene študije in kreativno pisanje« na Univerzi na Primorskem.
5. Vlada RS naj zagotovi ustrezne pogoje za ustanovitev Akademije za umetnosti Univerze v Mariboru.
6. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo ter Ministrstvo za kulturo naj se seznani s položajem visokošolskih ustanov, ki izobražujejo za poklice v kulturi ter s posebnim dogovorom opredelita medsebojne obveznosti pri zagotavljanju pogojev za njihovo delovanje, zlasti pogojev za izvedbo umetniškega dela.
7. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo naj v Nacionalnem programu visokega šolstva 2011 – 2020 zagotovi, da bo umetniška dejavnost obravnavana enakopravno z izobraževalno in znanstveno-raziskovalno. Pri tem je v Nacionalnem programu visokega šolstva potrebno:
 - a. Opredeliti izobraževanje za umetniške poklice kot eno temeljnih danosti visokega šolstva kar neposredno pomeni tudi skrb za nacionalno identiteto.
 - b. Priznati izobraževanju za umetniške poklice ustrezen položaj znotraj univerz oziroma sistema javnega šolstva; v nasprotnem primeru bodo šolnine previsoke, prihajalo bo do socialne segregacije, študij umetnosti pa je izrazito vezan na nadarjenost.
 - c. Vzpostaviti kriterije, ki bodo omogočali ustanavljanje umetniških univerz.
 - d. Prepoznati umetniško dejavnost tudi kot raziskovalno dejavnost, kar v svojem bistvu tudi je – in to dikcijo vnesti v vse potrebne vsebinske in finančne parametre.
 - e. Povsod v programu, kjer se uporablja besedna zveza "znanstveno-raziskovalni", smiselno dodati zvezo "umetniško-raziskovalni", in kjer se

- uporablja beseda "znanost", smiselno dodati besedo "umetnost".
- f. Zagotoviti pogoje za vrhunski umetniški razvoj v skladu s posebnostmi umetniških področij in vzpostaviti ustrezne kriterije za evalvacijo kakovosti izvajanja umetniške dejavnosti.
 - g. Umetniška študijska področja zaradi individualnega pristopa izvzeti iz načina financiranja, ki sloni predvsem na številu študentov. Merilo naj bo kakovost in učinkovitost študija in ne kvantiteta.
 - h. V primeru ukinitve izrednega študija in izpada šolnin zagotoviti dodatna finančna sredstva. Prav tako je zaradi individualnega načina študija nujno potrebno zagotoviti dodatna sredstva za izvedbo 5. letnika rednega bolonjskega študija.
 - i. Zagotoviti akademijam finančne pogoje za zadostno, stabilno in obenem odprto kadrovsko strukturo. Visokošolskim učiteljem umetniških področij mora nacionalni program zagotoviti enakopraven položaj z visokoškolskimi učitelji znanstvenih področij.
 - j. Trajanje bolonjskih programov podrediti strokovnim in ne političnim kriterijem ter omogočiti študij umetnosti v celotni vertikali (prva, druga in tretja stopnja vključno z doktorskim študijem in umetniško specializacijo).
 - k. Zagotoviti, da prizadevanje za večjo vključenosti generacije v terciarno izobraževanje ne bo znižalo kvalitete študijskega procesa in strokovne ravni diplomantov akademij.
 - l. Prizadevanje za odprtost visokošolskega prostora uravnotežiti s skrbjo za slovenski jezik.
 - m. Znotraj razvoja pedagoške infrastrukture postaviti gradnjo umetniških akademij na prvo mesto.
 - n. Zagotoviti pogoje za boljše mednarodno sodelovanje na umetniškem področju.
 - o. Upoštevati veljavni Nacionalni program za kulturo, zlasti v delu, ki se nanaša na visoko šolstvo, ter vzpostaviti sodelovanje s kulturno sfero na vseh ravneh vključno z Ministrstvom za kulturo.
 - p. Vključiti umetniške institucije in institucije kulturne sfere v pripravo nacionalnih prioritet.
8. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, Ministrstvo za kulturo ter Agencijo za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije naj v okviru svojih pristojnosti spodbujajo raziskovalno dejavnost na področju umetnosti.

REPUBLIKA SLOVENIJA
**SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA RAZVOJ IN EVROPSKE ZADEVE**

KABINET MINISTRA

Gregorčičeva 25-25a, 1000 Ljubljana

T: 01 400 11 90

F: 01 400 11 91

E: gp.svrez@gov.si

www.svrez.gov.si

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo
Direktorat za visoko šolstvo
Gp.mvzt@gov.si

Številka: 007-8/2011/2

Datum: 26.01.2011

ZADEVA: Stališče Službe Vlade RS za razvoj in evropske zadeve do Resolucije o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011-2020

Spoštovani,

v Službi Vlade RS za razvoj in evropske zadeve smo pregledali gradivo Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011-2020, ki ste nam ga posredovali v medresorsko usklajevanje. Služba Vlade RS za razvoj in evropske zadeve je svoje pripombe posredovala že v fazi javne razprave, ki so bile delno tudi upoštevane. Na podlagi izvedene javne razprave ostajajo nekatera bistvena vprašanja prenove visokega šolstva še odprta, zato v nadaljevanju podajamo sledeča stališča, ki se nanašajo na nekatera izmed njih.

1. Financiranje in okvirni obseg sredstev za uresničevanje Resolucije

V Resoluciji je na str. 31 opredeljeno, da se bo za visokošolsko in znanstvenoraziskovalno dejavnost visokošolskih institucij namenil mednarodno primerljiv delež BDP, kar pomeni, da se morajo povečati celotna sredstva za visokošolsko dejavnost. Ravno tako je v dopisu med obrazložitvijo predstavitve finančnih posledic zapisano, da je »od leta 2012 do leta 2014 načrtovana takšna rast sredstev, da bomo v letu 2015 dosegli cilj najmanj 1 % proračunskih sredstev za visoko šolstvo. Razliko sredstev za leto 2011 v višini 20.000.000 evrov in v letu 2012 se bo zagotovilo z zagotovitvijo dodatnih sredstev ob rebalansu proračuna v letu 2011«. Cilj do leta 2020 pa je 2 % iz BDP iz proračunskih virov.

Opozarjamo, da so to le input kazalniki, ni pa natančno opredeljeno, kako bomo ta sredstva zagotovili. Ob omejenih javno finančnih virih je zato nujno potrebno to opredeliti. V vsakem primeru je potrebno upoštevati javno finančno situacijo in za vsako povečanje sredstev natančno navesti, od kod bomo sredstva zagotovili (že v letu 2011 predvidevate povišanje). Iz tega vidika je prav tako potrebno jasno opredeliti, kje predvidevate znižanje sredstev oz. od kod

bi sredstva prerazporedili. Ob tem je potrebno pričeti z debato o strukturi javno finančnih sredstev med samimi politikami, kar lahko spodbudite kot nosilec 2. politike.

2. Binarnost

Predlog Resolucije uvaja novo opredelitev binarnosti, ki se razlikuje od prvotnega predloga programske in institucionalne binarnosti, kot je bila opredeljena v osnutku za javno obravnavo. V pripombah, ki smo vam jih posredovali v fazi javne razprave, smo prvotno rešitev institucionalne in programske binarnosti podprli.

Nov predlog programske binarnosti predlaga le na prvi stopnji (z nekoliko omejeno binarnostjo na 2. stopnji, kjer je možnost izvajanja specializacije) ter ohlapnejše opredeljuje institucionalno binarnost (po novem predlogu lahko tudi univerze izvajajo strokovne študijske programe na 1. stopnji in specializacijo, kar v prejšnjem osnutku ni bilo predvideno). Če bo reforma na tem področju, ki v novem predlogu manj radikalno posega v uvajanje institucionalne in programske binarnosti, dejansko ločila med strokovnimi in univerzitetnimi programi ter strokovne programe obogatila z zagotavljanjem strokovnih kompetenc v tesnejšem sodelovanju z gospodarstvom in z več praktičnega usposabljanja ter ločenimi pogoji habilitacij, le to podpiramo. Menimo, da je ključnega pomena ustvariti pogoje za izvajanje kakovostnih študijskih programov, ki bodo na bolj transparenten način, kot je to sedaj, ponujali uporabljivo znanje in diverzifikacijo med univerzitetnim in strokovnim študijem. Zato podpiramo načrtovano opredelitev jasnih pogojev za izvajanje obeh vrst študija.

3. Vračanje stroškov študija po neuspešno zaključeni 1. 2 in 3. stopnji

Trendi na področju visokega šolstva kažejo na povečano stopnjo povpraševanja po terciarnem izobraževanju, kar na drugi strani prinaša pomembne izzive na področju javnega financiranja. Resolucija postavlja visoke cilje, ki jih načrtujemo doseči s povečevanjem javnih sredstev, pri tem pa se osredotoča večinoma na potreben finančni input, ne pa toliko, od kod bomo to zagotavljali. Ob tem se sprašujemo glede vzdržnosti izključno javnega financiranja študija in zagotavljanja ciljev Resolucije.

Resolucija sicer v veliki meri poudarja posameznikovo odgovornost glede (ne)uspešnosti zaključka javno financiranega študija in posamezniku nalaga finančne posledice, kar je vsekakor pomemben napredek od sedanjega financiranja rednih študentov, kateri ob neuspešnem študiju ne utrpijo nikakršnih finančnih posledic. Resolucija predvideva vračanje stroškov študija po neuspešno zaključeni 2. in 3. študijski stopnji, kar podpiramo, vendar menimo, da bi se morala t.i. odgovornost vračanja stroškov razširiti že na 1. študijsko stopnjo, kar bi pomenilo, da študentje, ki v predvidenem roku ne zaključijo študija, šolnino vračajo, tako kot je to predvideno že na drugi in tretji stopnji.

4. Sodelovanje z znanostjo in gospodarstvom

V Resoluciji je izboljšanje sodelovanja med visokošolskimi institucijami in gospodarstvom poudarjeno na več mestih, vendar menimo, da je slednje potrebno izpostaviti tudi v uvodnem delu, in sicer na str. 12, kjer je v sledečem stavku potrebno poudariti tudi sodelovanje z gospodarstvom. Novi citat naj vključuje sodelovanje z gospodarstvom, torej predlagamo, da se glasi: »Program prav tako vključuje povezovanje z gospodarstvom, znanostjo ter znanstveno in kulturno politiko«.

5. Izvedbeni cilji, nosilci, kazalniki

Osnutek Resolucije v 7. poglavju vsebuje elemente, ki jih predvideva Uredba o razvojnem načrtovanju. Zavedamo se, da so predpisani elementi v Uredbi zahtevni in jih je potrebno razvijati postopoma. Iz tega vidika vas želimo spodbuditi, da še naprej razvijamo programske kazalnike v smeri njihove večje kakovosti in analitske vrednosti. Resolucija naj v tem pogledu ostane živ dokument.

Lep pozdrav.

Mag. Mitja GASPARI
MINISTER

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAKONODAJO

Mestni trg 4, 1000 Ljubljana

T: 01 241 18 00, 01 241 18 02

F: 01 241 18 60

E: gp.svz@gov.si

www.svz.gov.si

MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO, ZNANOST IN TEHNOLOGIJO

gp.mvzt

603-5/2011/3

02.02.2011

Zadeva: Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva

Zveza: Vaš dopis, ki smo ga prejeli dne 21.01.2011

V zvezi z navedenim dopisom sporočamo, da imamo k predloženemu gradivu naslednje pripombe:

Zakon o Visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 119/06-uradno prečiščeno besedilo, 59/07-ZŠtip, 63/07-popr., 64/08, 86/09 in 62/10-ZUPJS; v nadaljnjem besedilu: zakon) v 44. členu jasno določa vsebino Nacionalnega programa visokega šolstva. Skladno s to določbo nacionalni program: opredeli cilje visokega šolstva, določi študijska, znanstveno-raziskovalna in umetniška področja nacionalnega pomena, opredeli dejavnosti, potrebne za razvoj in učinkovito delo v visokem šolstvu, določi standarde za opravljanje visokošolske dejavnosti in določi okvirni obseg potrebnih sredstev za izvedbo nacionalnega programa. Vsebina nacionalnega je torej zelo splošna in ni namenjena določanju konkretnih ukrepov, ki jih je treba izvesti za dosego ciljev na področju visokega šolstva. Prav tako nacionalni program ni splošni akt s katerim bi se posameznim organom, ki se ukvarjajo s področjem visokega šolstva, nalogale naloge in bi jim za izvedbo le teh tudi določal roke do kdaj jih morajo izvesti. Nacionalni programi ne določajo pravic in obveznosti, ampak le politiko dela oziroma razvoja posameznega področja, zato je njihova vsebina zelo splošna in zajema le tisto, kar je kot vsebino nacionalnega programa, določil zakon. Menimo, da predlagani nacionalni program ni v skladu z zakonom, saj določa ukrepe, merila in obveznosti posameznih organov kot tudi terminski plan izvedbe ukrepov, kar pa 44. člen zakona, kot vsebino le tega ne določa. Na tem mestu vas opozarjamo tudi na to, da je za sprejetje nacionalnega programa pristojen državni zbor, zato vanj ni dopustno pisati stavkov kot so: smo v letu 2011 oblikovali uredbo, bomo po potrebi spremenili uredbo, bomo zagotovili x milijonov evrov iz proračunskih sredstev, itd..

dr. Janez Pogorelec
DIREKTOR